

09-01-2023

Deeltijdpleegzorg

PRAKTIJKVERBETEREND ONDERZOEK NAAR HOE DEELTIJDPLEEGZORG
WORDT ERVAREN EN AFGEROND

Lise Wassink & Esmée de Vilder

entrea lindenhou

Afbeelding: Combinatie Jeugdzorg (z.d.). In publieke domein

Colofon

Titel

Deeltijd pleegzorg: een praktijk verbeterend onderzoek naar hoe deeltijdpleegzorg wordt ervaren en afgerond binnen entrea lindenhout

Auteurs

Lise Wassink

l.wassink@student.han.nl

637284

Esmée de Vilder

E.devilder@student.han.nl

1618374

Opleiding

Pedagogiek

Onderwijsinstelling

HAN University of Applied Sciences

Kader onderzoek

Praktijkverbetering van de opleiding Pedagogiek

Opdrachtgever

entrea lindenhout

Marieke Klein Entink

Uitgevende organisaties

entrea lindenhout

HAN University of Applied Sciences

Plaats van uitgave en datum

Nijmegen, 9 januari 2023

Begeleidend docent

Eva Onstenk

eva.onstenk@han.nl

Eerste beoordelaar

Joos Meesters

Joos.meesters@han.nl

Tweede beoordelaar

Eva Onstenk

Eva.onstenk@han.nl

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt de praktijkverbetering deeltijdpleegzorg, een praktijk verbeterend onderzoek naar hoe deeltijdpleegzorg wordt ervaren en afgerond binnen entrea lindenhout. Dit onderzoek is uitgevoerd binnen de organisatie entrea lindenhout en geschreven in het kader van ons afstudeeronderzoek voor de opleiding Pedagogiek aan de HAN University of Applied Sciences in Nijmegen. Dit onderzoek gaat over hoe deeltijdpleegzorg wordt ervaren en afgerond in de periode van 1 juni 2021 tot en met 1 juni 2022.

Onze dank gaat uit naar alle collega's binnen entrea lindenhout die ons geholpen hebben met het verkrijgen van informatie en resultaten. In het bijzonder de collega's van team Foodvalley. Dank dat jullie open stonden voor het houden van interviews en het invullen van enquêtes. Daarnaast willen wij onze praktijkbegeleidster enorm bedanken voor de vele uren sparren en het hebben van een kritische blik, hierdoor konden wij steeds verder met het onderzoek en hebben wij veel geleerd. Tevens willen wij onze coach en medestudenten vanuit school bedanken, voor het altijd paraat staan bij vragen en het stellen van vragen wat ons tot nadenken heeft gezet. Uiteraard willen wij onze vrienden en familie bedanken voor alle support en het inspreken van moed. Tot slot willen wij ook elkaar bedanken, voor elkaars doorzettingsvermogen, humor en gezelligheid tijdens het onderzoek.

Wij wensen jullie veel plezier met het lezen van deze praktijkverbetering.

Lise Wassink en Esmée de Vilder
Nijmegen, 9 januari 2023

Samenvatting

Dit onderzoek betreft een onderzoek binnen entrea lindenhout naar hoe deeltijdpleegzorg plaatsingen worden ervaren en afgerond in de periode van 1 juni 2021 tot en met 1 juni 2022.

Het onderzoek is gestart om meer kennis te werven over het onderwerp 'deeltijdpleegzorg'. Uit gesprekken met meerdere medewerkers van de organisatie is gebleken dat er weinig kennis is over hoe deeltijdpleegzorg wordt ervaren. Doordat er een toename te zien is in de aanmeldingen voor deeltijdpleegzorg is er behoefte om hier onderzoek naar te doen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn van belang voor de jongeren in de deeltijdpleegzorg, de pleegouders, de jeugdzorgwerkers pleegzorg, de organisatie en verschillende gemeenten. De onderzoekers hebben zich gericht op hoe deeltijdpleegzorg plaatsingen worden afgerond in de periode van 1 juni 2021 tot en met 1 juni 2022, daarnaast hebben de onderzoekers zich gericht op hoe deeltijdpleegzorg wordt ervaren door jeugdzorgwerkers pleegzorg en door pleegouders. Om dit onderzoek uit te voeren is er een dossieronderzoek uitgevoerd onder 53 afgeronde deeltijdpleegzorg plaatsingen, hierin is gekeken naar de reden van aanmelding, ouderfactoren, kind-factoren, duur van de plaatsing, of het aanmeld-doel aan het einde van de plaatsing is behaald en of het kind aan het einde van de plaatsing thuis is blijven wonen. Daarnaast hebben de onderzoekers een enquête verstuurd onder 11 jeugdzorgwerkers pleegzorg en zijn er twee jeugdzorgwerkers pleegzorg geïnterviewd. Tevens is er een huidige pleegvader en een ex-pleegmoeder geïnterviewd.

Uit de resultaten is gebleken dat de meeste aanmeldingen voor deeltijdpleegzorg voortkomt uit het ontlasten van ouders, voornamelijk van alleenstaande moeders. Daarnaast blijkt uit de resultaten dat bij bijna de helft van de dossiers het niet bekend is of het aanmeld-doel behaald is. Deeltijdpleegzorg blijkt een proces te zijn waarbij het niet altijd duidelijk is of het aanmeld-doel behaald is. Uit de resultaten blijkt dat twee derde van de pleegkinderen aan het einde van deeltijdpleegzorg thuis woont, voor een kwart geldt dat ze naar meer zorg zijn gegaan dan dat deeltijdpleegzorg kan bieden. Jeugdzorgwerkers pleegzorg geven aan dat ze in de begeleiding van deeltijdpleegzorg evenveel tijd steken als bij een voltijd plaatsing. Pleegouders erkennen dit en geven aan vaak wel 24/7 bezig te zijn met de pleegkinderen, ook al zijn ze niet bij hen. Tevens blijkt uit de resultaten dat zowel jeugdzorgwerkers pleegzorg als pleegouders het belang van een goede samenwerking tussen ouders en pleegouders inzien. Daarnaast willen zowel jeugdzorgwerkers pleegzorg als pleegouders meegeven dat het inzetten van hulp thuis naast deeltijdpleegzorg soms nog effectiever kan. Gekeken naar de hoofdvraag, blijkt dat deeltijdpleegzorg voor een groot deel positief ervaren en afgerond wordt en kan er gezegd worden dat het doel van deeltijdpleegzorg, een uithuisplaatsing voorkomen, voor een groot deel behaald wordt.

Op basis van de resultaten, is er samen met de organisatie, gekeken naar aanbevelingen voor de organisatie en voor vervolgonderzoek. Hier zijn discussiepunten en een adviesrapport voor een vervolgonderzoek uitgekomen.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Voorwoord	3
Samenvatting	4
Inhoudsopgave	5
Leeswijzer	7
Hoofdstuk 1: Aanleiding	8
1.1 Organisatie en vakgroep pleegzorg	8
1.2 Aanleiding	9
1.3 Ervaring deeltijd pleeggezin	11
1.4 Vraagverheldering	12
1.5 Belanghebbende	14
Microniveau	14
Mesoniveau	14
Macroniveau	15
1.6 Theoretisch kader	16
Deeltijdpleegzorg	16
Ontwikkeling kinderen en jeugdigen	17
Uithuisplaatsing	18
Samenwerking tussen pleegouders en ouders	19
Opvoedingsstress	20
Opgroeien in twee families	21
1.7 Best practices	21
Hoofdstuk 2: Analyse	23
2.1 Doelstelling	23
2.2 Vraagstelling	23
2.3 Resultaat	24
2.4 Afbakening van de praktijkverbetering	24
2.5 Uitwerken van de praktijkverbetering	25
2.6 Uitgangspunt en randvoorwaarden	26
2.7 Risico's	26
Hoofdstuk 3: Uitvoering	27
3.1 Kwaliteit	27
3.2 Organisatie	27
3.3 Tijd/fasering van sprint doelen	28
3.4 Informatie/communicatie	29
3.5 Ethische afwegingen	29
Hoofdstuk 4: Resultaten	30
4.1 Algemene informatie	30
4.2 Deelvraag 1: "Wat is de reden dat kinderen gebruik maken van deeltijdpleegzorg?"	33
4.3 Deelvraag 2: "Hoe worden deeltijdpleegzorg plaatsingen afgerond?"	35
4.4 Deelvraag 3: "Hoe ervaren jeugdzorgwerkers plaatsingen binnen de deeltijdpleegzorg?"	38
4.5 Deelvraag 4: "Hoe ervaren de pleeggezinnen plaatsingen binnen de deeltijdpleegzorg?"	46
Ervaringsverhaal 1:	46
Ervaringsverhaal 2:	47
4.6 Deelvraag 5: "Komen de ervaringsverhalen van de gezinnen overeen met de ervaringen van de jeugdzorgwerkers pleegzorg?"	48

Hoofdstuk 5: Conclusie	49
5.1 Algemene informatie	49
5.2 Deelvraag 1: “Wat is de reden dat kinderen gebruik maken van de deeltijdpleegzorg?”	50
5.3 Deelvraag 2: “Hoe worden deeltijdpleegzorg plaatsingen afgerond?”	50
5.4 Deelvraag 3: “Hoe ervaren jeugdzorgwerkers het proces van de deeltijdpleegzorg?”	51
5.5 Deelvraag 4: “Hoe ervaren de pleeggezinnen het proces van de deeltijdpleegzorg?”	52
5.6 Deelvraag 5: “Komen de ervaringsverhalen van de pleeggezinnen overeen met de ervaringen van de jeugdzorgwerkers pleegzorg?”	52
5.5 Hoofdvraag: “Hoe worden deeltijdpleegzorg plaatsingen ervaren en afgerond in de periode van 1 juni 2021 tot en met 1 juni 2022?”	53
Hoofdstuk 6: Discussie	54
Hoofdstuk 7: Adviesrapport	55
Hoofdstuk 8: Verantwoording	57
Beginfase en september	57
Oktober	58
November	59
December	60
Januari	60
Samenwerking en creatief handelen	60
Literatuurlijst	62
Bijlage 1. Vijf kernoordelen beslissen uithuisplaatsing	67
Bijlage 2. Traject voorkomen uithuisplaatsing	68
Bijlage 3. Specifieke tijdlijn	68

Leeswijzer

Dit portfolio praktijkverbetering bestaat uit verschillende hoofdstukken en bijlagen. De eerste drie hoofdstukken vormen samen het plan van aanpak.

Hoofdstuk 1 is de aanleiding. Hier wordt beschreven welk praktijkprobleem er speelt aan de hand van de 5xw+H-methode. Tevens wordt er middels het micro-, meso- en macroniveau beschreven wie de belanghebbenden van het probleem zijn. Verder wordt het theoretisch kader hier beschreven.

Hoofdstuk 2 beschrijft de analyse van het praktijkprobleem, waarin de vraag en doelstelling aan bod komen.

In hoofdstuk 3 wordt de uitvoering beschreven. Hier komt de methode van het onderzoek aan bod.

In hoofdstuk 4 komen de resultaten van het dossieronderzoek, de interviews en de enquêtes naar voren. De onderzoekers beschrijven de resultaten per deelvraag. Hierna wordt in hoofdstuk 5 de conclusie beschreven. In de conclusie geven de onderzoekers per deelvraag antwoord op de hoofdvraag.

Hoofdstuk 6 bestaat uit de discussie. Hier wordt kritisch gekeken naar wat er bijvoorbeeld anders had gekund in het onderzoek en beschrijven de onderzoekers eventueel punten voor het vervolgonderzoek.

In hoofdstuk 7 schrijven de onderzoekers een advies voor de organisatie.

In hoofdstuk 8 wordt de verantwoording beschreven. Hier zullen de onderzoekers per maand verantwoorden wat zij waarom gedaan hebben in het onderzoek. Tevens worden gedurende het schrijven van het onderzoek keuzes verantwoord. Daarnaast wordt de samenwerking met betrokkenen gedurende het onderzoek beschreven.

Begripsafbakening

Binnen dit onderzoek wordt gesproken over zowel pleegzorg, voltijd-pleegzorg en deeltijdpleegzorg. Pleegzorg kan ingezet worden wanneer er problemen zijn en een kind (even) niet thuis kan wonen. Het is een opvoedingssituatie die het dichtst in de buurt komt van de gewone leefwereld van een kind. Opvang in een gezinssituatie, het liefst in de buurt van de eigen woonomgeving, familie, school en vriendjes (entrea lindenhout, 2019). Bij voltijd-pleegzorg wonen jeugdigen voor een onbepaalde tijd volledig bij pleegouders in. Bij deeltijdpleegzorg worden jeugdigen voor een aantal dagen, weekenden of vakanties opgevangen door pleegouders (pleegzorg.nl, 2022-b). In dit onderzoek wordt de focus gelegd op de deeltijdpleegzorg. In hoofdstuk 1.4 wordt hier meer over uitgelegd en in hoofdstuk 1.6 kunt u meer lezen over wat deeltijdpleegzorg inhoudt. Daarnaast wordt binnen dit onderzoek vaak gesproken over de aanmeld-doelen, hiermee wordt de reden van de plaatsing bedoeld, zoals vermeld in het hulpverleningsplan.

Hoofdstuk 1: Aanleiding

1.1 Organisatie en vakgroep pleegzorg

Dit onderzoek vindt plaats binnen entrea lindenhout en richt zich op de deeltijdpleegzorg. Entrea lindenhout is een van de grootste aanbieders in specialistische jeugdhulp in Gelderland en is daarnaast actief in Overijssel, delen van Noord-Brabant en Noord-Limburg (entrea lindenhout, 2020). In Figuur 1 is het organogram van entrea lindenhout te zien. Entrea lindenhout biedt hulp via school, dagbehandeling, kamertraining, ambulante hulp, pleeggezinnen en gezinshuizen, aan jeugdigen die in hun ontwikkeling vastgelopen zijn of dreigen vast te lopen evenals het gezin waarvan die jeugdigen deel uitmaken. Binnen entrea lindenhout wordt gewerkt vanuit vijf drijfveren: kinderen horen thuis of zo thuis mogelijk, we laten niemand wachten, we gaan voor een groter gewoon, we doen het samen en de relatie als kloppend hart (entrea lindenhout, 2021-a).

Naast de vijf drijfveren heeft entrea lindenhout een hulpverleningsvisie. Deze hulpverleningsvisie bestaat uit zes thema's die als richtpunten dienen in het pad die met de cliënten gelopen wordt. De zes thema's zijn:

- Verlangen, we zien en richten ons naar verlangen en belangen van kinderen;
- Verbondenheid, een kind ervaart verbondenheid met zijn omgeving;
- Verantwoordelijkheid, ouders en kinderen kunnen richting geven aan hun eigen verantwoordelijkheid;
- Veerkracht, de veerkracht van en rondom ouders en kinderen is geactiveerd;
- Verzachting, we doen wat we kunnen om dat wat een kind te dragen heeft, lichter te maken;
- Vooruitzicht, ouders en kinderen zien voor zich, hoe zij vormgeven aan hun toekomst (entrea lindenhout, 2021-a).

Vakgroep pleegzorg

Dit afstudeeronderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met de vakgroep pleegzorg. De vakgroep heeft als algemeen doel om knelpunten in het werkgebied te signaleren en indien nodig verbetervoorstellen te formuleren. De vakgroep pleegzorg heeft de hulpverleningsvisie van entrea lindenhout vertaald naar een aantal uitgangspunten voor pleegzorg. Deze uitgangspunten zijn de handvatten voor het dagelijks werk met pleegkinderen, ouders en pleeggezinnen:

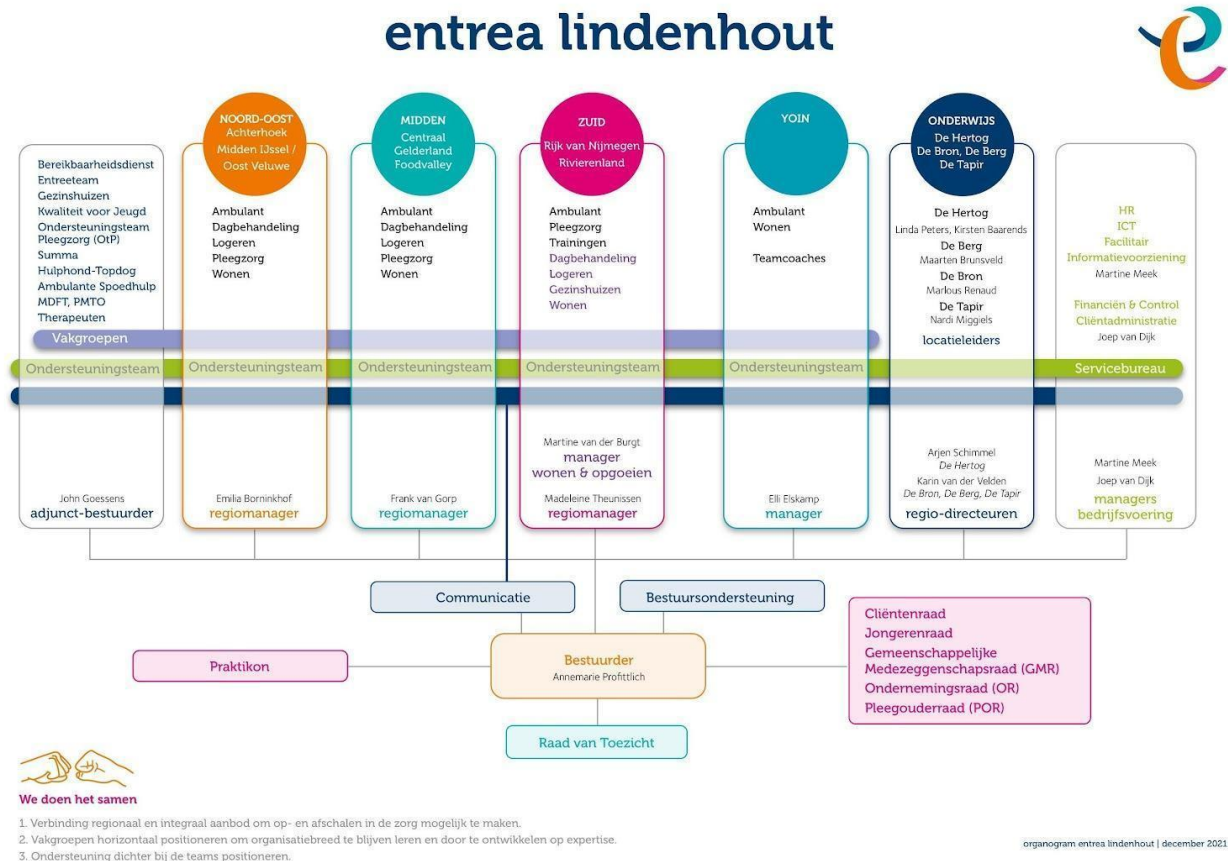
- We willen voor pleegkinderen zoveel mogelijk 'gewoonheid' creëren;
- We zetten in op een onverdeelde wereld voor het kind;
- De ouders waaruit een kind geboren is, blijven altijd de ouders;
- We zijn ons voortdurend bewust van het belang van perspectief voor kinderen, ouders en pleegouders en zetten in op een gezamenlijk en tijdig vinden van dat perspectief;
- Continuïteit is een noodzakelijke voorwaarde voor stabiele en veilige ontwikkeling;
- Pleegzorg is maatwerk;
- Veiligheid van het kind staat voorop (entrea lindenhout, persoonlijke communicatie, 20 september 2022).

De vakgroep pleegzorg heeft aandacht voor verschillende thema's binnen de pleegzorg, zoals veiligheid, hechting, trauma, seksualiteit, cultuursensitiviteit en de kracht van sociale

en familieverbanden. De vakgroep geeft aandacht aan de thema's door met de jeugdzorgwerkers pleegzorg te reflecteren op de ontwikkelmogelijkheden van de thema's op het gebied van pleegzorg. Daarnaast zet de vakgroep pleegzorg actief in op deelname aan zowel intern als landelijk onderzoek, vanuit de ambitie om te leren van het werk en zich te blijven ontwikkelen (entrea lindenhou, persoonlijke communicatie, 20 september 2022).

Figuur 1.

Organogram entrea lindenhou

Overgenomen uit entrea lindenhou (2021-b).

(<https://www.entrealindenhou.nl/assets/uploads/Documenten/Organogram-entrea-lindenhou-2021.pdf>). Copyright 2022, entrea lindenhou.

1.2 Aanleiding

In het derde leerjaar van de opleiding pedagogiek heeft één van de onderzoekers stage gelopen bij de pleegzorg van entrea lindenhou. Door het stage lopen binnen de pleegzorg kwam er al snel de interesse om hier een afstudeeronderzoek te gaan doen. De onderzoekers zitten sinds het eerste jaar van de opleiding bij elkaar in de klas en kennen elkaar goed, hierdoor was de keuze snel gemaakt om samen het afstudeeronderzoek uit te voeren.

In juni heeft het eerste gesprek plaatsgevonden met de beleidsadviseur van de pleegzorg en tevens begeleidster van dit onderzoek. Tijdens dit gesprek is er gekeken naar verschillende

onderwerpen binnen de pleegzorg. Aan het eind van het eerste gesprek ontstonden er een paar ideeën. In een tweede gesprek in juli is in overeenstemming met de beleidsadviseur ervoor gekozen om het onderzoek te richten op deeltijdpleegzorg. Vanuit de organisatie lag deze wens er vanwege de groei van de deeltijdpleegzorg binnen entrea lindenhout en binnen Pleegzorg Nederland. Daarnaast is hier nog weinig onderzoek naar gedaan, de onderzoekers zagen dit als een mooie en uitdagende kans (Beleidsmedewerker, persoonlijke communicatie, 14 juli 2022).

Om een duidelijker beeld te krijgen van het onderwerp en de mogelijke onderzoeksvraag is er een vooronderzoek gehouden. Er is een vooronderzoek gedaan door middel van het voeren van gesprekken met verschillende medewerkers binnen de pleegzorg. Tijdens het vooronderzoek zijn de volgende medewerkers gesproken:

- Beleidsadviseur pleegzorg, tevens begeleider van de onderzoekers in dit onderzoek;
- Voorzitter Pleegzorg Nederland en bestuurder a.i. entrea lindenhout;
- Medewerker ondersteuningsteam pleegzorg;
- Coördinator gezinshuizen en pleegzorg;
- Gedragswetenschapper pleegzorg;
- Jeugdzorgwerkers pleegzorg team Foodvalley.

Hiernaast is er nog met een oud cliënt binnen de deeltijdpleegzorg van entrea lindenhout gesproken en een adviseur beleidsontwikkeling Sociaal Domein van de gemeente Nijmegen.

De onderzoekers nemen de perspectieven van alle belanghebbenden mee. De onderzoekers hebben al een beeld van enkele ervaringen in de deeltijdpleegzorg, doordat één van de onderzoekers stage heeft gelopen bij de pleegzorg en door de interviews met de medewerkers.

In het gesprek met een medewerker van het ondersteuningsteam pleegzorg wordt duidelijk dat er sinds een jaar of drie steeds meer aanvragen binnenkomen voor deeltijdpleegzorg. De aanvraag voor deeltijdpleegzorg komt bijna altijd vanuit ouder(s), het doel van de aanvraag is eigenlijk bijna altijd het ontlasten van de ouder(s). Vaak is de problematiek van het kind in combinatie met de problematiek van de ouder(s) een pittige opgave, waardoor het ontlasten van het gezin in de weekenden of juist een paar dagen door de week hen ten goede komt. De aanvragen voor deeltijdpleegzorg komen vaak vanuit gezinnen met een klein netwerk, dit is vaak ook een doel van het gezin, het netwerk verbreden (Medewerker ondersteuningsteam pleegzorg, persoonlijke communicatie, 19 september 2022). Een betrokken en actief sociaal netwerk kan kinderen beschermen wanneer er veel problemen of risicofactoren zijn. Doordat ouders en kinderen praktische of emotionele steun krijgen, is de kans kleiner dat opvoedingsproblemen escaleren en een kind in zo'n problematische opvoedingssituatie komt dat zijn ontwikkeling ernstig bedreigd raakt. Gezinnen kunnen meer aan als er mensen zijn die hen praktisch en emotioneel ondersteunen (Bartelink & Verheijden, 2015).

Om een helder beeld te krijgen van deeltijdpleegzorg en om draagvlak te creëren voor het onderzoek hebben de onderzoekers een teamvergadering bijgewoond van het pleegzorg team regio Foodvalley. In de teamvergadering is het team ingelicht over de onderzoeksvraag en hetgeen wat de onderzoekers gaande het onderzoek willen gaan doen. De

jeugdzorgwerkers pleegzorg geven aan dat ze open staan om deel te nemen aan het onderzoek. Ze vinden het goed dat er een onderzoek wordt gestart naar deeltijdpleegzorg, omdat er nog weinig onderzoek naar is gedaan. De jeugdzorgwerkers pleegzorg zijn benieuwd wat er uit het onderzoek komt. De onderzoekers zullen team Foodvalley op de hoogte houden van het onderzoek (Jeugdzorgwerkers pleegzorg team Foodvalley, persoonlijke communicatie, 29 september 2022).

1.3 Ervaring deeltijd pleeggezin

De onderzoeker die stage gelopen heeft in de pleegzorg heeft één ervaring met deeltijdpleegzorg. Deze zal kort worden toegelicht, zodat er een beeld is van een deeltijd pleeggezin. Daarnaast wordt hieronder een ervaring toegelicht van een oud cliënt van de deeltijdpleegzorg.

Het gezin waar de onderzoeker in mee heeft gelopen tijdens haar stage bestaat uit een alleenstaande moeder met een zoon van 14 jaar en een dochter van 17 jaar. De zoon van 14 ging af en toe naar een pleeggezin ter ontlasting van moeder. Het gezin had samen met het pleeggezin de afspraak dat hij niet structureel naar hen toe zou komen, maar dat er in overleg gekeken werd wanneer het nodig was. Dit was afgesproken gezien de leeftijd van de jongen en gezien moeder geen structurele ontlasting meer nodig had. Aan het einde van de indicatie wordt altijd een evaluatiegesprek gehouden, hierin wordt bepaald of deeltijdpleegzorg verlengt of afgesloten wordt. De jeugdzorgwerker pleegzorg is dit gesprek in gegaan met het idee dat de plaatsing afgesloten zou worden, gezien het goed ging thuis. Echter vond moeder het een fijn idee dat ze het pleeggezin achter de hand had. Moeder had zelf weinig netwerk. Gezien de wens van moeder is de indicatie, in overleg met het pleeggezin, met een half jaar verlengd. In deze casus werd deeltijdpleegzorg ingezet zodat moeder even wat voor haar zelf kon doen, maar vond moeder het ook vooral fijn om iemand achter de hand te hebben voor waar haar zoon naar toe kon als het nodig was.

Naast een eigen ervaring met de deeltijdpleegzorg hebben de onderzoekers een gesprek gevoerd met een oud cliënt van de deeltijdpleegzorg van entrea lindenhout, zodat dit perspectief meegenomen kon worden. De oud cliënt woonde in een adoptiegezin toen ze 4 maanden oud was. Na enige tijd is ze elke dag overdag naar een deeltijd pleeggezin gegaan. Uiteindelijk is ze op haar 11e volledig in het pleeggezin gaan wonen. De onderzoekers hebben vooral naar de ervaring van de oud cliënt in de deeltijdpleegzorg gevraagd.

De oud cliënt geeft in gesprek aan dat ze het in het begin erg lastig vond om naar het deeltijd pleeggezin te gaan, ze wist niet goed waarom ze elke dag, na school, naar het pleeggezin moest. Het voelde vooral als een straf. Op een gegeven moment leerde ze de constructie kennen en de reden achter de deeltijdpleegzorg, maar ze heeft er nooit helemaal aan kunnen wennen. Op haar 11e is ze volledig in het pleeggezin gaan wonen. In het gesprek met de oud cliënt komt duidelijk naar voren dat de loyaliteit van een kind naar zijn/haar ouders het sterkst is, ze zegt hierover: “De loyaliteit naar je eigen ouders blijft het allergrootst, ik wilde graag bij hen blijven en had enorme heimwee, ook al wist ik dat ze slecht voor mij waren”. In het pleeggezin kwam ze ineens in aanraking met broertjes en zusjes, dit was ze bij haar ouders niet gewend, daar was ze enig kind. In het gesprek geeft ze aan dat ze het fijn vond dat ze er waren, maar ze kan niet echt spreken van een goede band. Hierover zegt ze: “Ik heb toen ik volledig in het pleeggezin kwam wonen een

overlevingsmodus aangezet, ik moest mezelf op de rit houden, waardoor ik geen ruimte had om andere mensen toe te laten". Nu, 20 jaar later, kan ze er wel anders op terugkijken. Ze is vooral dankbaar dat de pleegzorg bestaat, want het is nog altijd beter als in een instelling wonen. Zelf heeft ze er vaak over nagedacht of ze pleegouder wil worden, maar haar antwoord is duidelijk een nee. Doordat ze zelf weet hoe pijnlijk het is om niet meer thuis te kunnen wonen, ziet ze het pleegouderschap niet zitten (oud cliënt pleegzorg, Persoonlijke communicatie, 24 november 2022).

1.4 Vraagverheldering

De onderzoekers hebben voor de vraagverheldering gebruik gemaakt van de 5xW+H-methode (Migchelbrink, 2008). Om meer zicht te krijgen op wat de precieze vraag is van de organisatie hebben de onderzoekers met de in hoofdstuk 1.2 genoemde medewerkers van de organisatie gesproken. De informatie hieronder is afkomstig uit de gesprekken met deze medewerkers.

Wat?

De onderzoekers gaan onderzoek doen naar hoe deeltijdpleegzorg plaatsingen ervaren en afgerond worden in de periode van 1 juni 2021 tot 1 juni 2022. Door middel van verschillende deelvragen wordt de hoofdvraag beantwoord. Wanneer dit onderzoek is afgerond willen de onderzoekers dat de medewerkers meer kennis hebben over hoe deeltijdpleegzorg plaatsingen worden ervaren en afgerond. Wanneer blijkt dat de meerderheid van de plaatsingen positief is afgerond en de ervaringen goed zijn weten de medewerkers wat de deeltijdpleegzorg daadwerkelijk oplevert. Wanneer blijkt dat de plaatsingen merendeel negatief zijn afgerond en er negatieve ervaringen zijn kan er door de organisatie gekeken worden waar dit aan ligt en wat er anders moet. Uiteindelijk komt er een advies voor vervolgonderzoek.

Uiteindelijk is het doel om deeltijdpleegzorg beter in beeld te krijgen en meer kennis te vergaren over dit onderwerp. Deeltijdpleegzorg is van belang om ouders te kunnen ondersteunen bij de opvoeding van hun kinderen, het is ter ontlasting van de ouders en ter voorkoming van een uithuisplaatsing (Marx, 2019). Volgens van den Bergh en Weterings (2010) is het doel van pleegzorg algemeen het kind een omgeving te bieden waarin het zich optimaal kan ontwikkelen en ontplooien. Volgens Maaskant en Reinders (2010) is het doel van deeltijdpleegzorg om ervoor te zorgen dat de stress bij iedereen verminderd wordt en om een volledige uithuisplaatsing te voorkomen.

Waarom?

Vanuit entrea linden hout is er de wens om het onderzoek te richten op deeltijdpleegzorg, omdat dit een groeiende tak is binnen de pleegzorg. Momenteel is hier nog weinig onderzoek naar gedaan, waardoor er nauwelijks kennis is over deeltijdpleegzorg. De organisatie vindt het belangrijk dat er meer kennis komt, zodat er meer inzicht komt over wat deeltijdpleegzorg het kind en het gezin biedt. Is het een meerwaarde voor kind en gezin? Met deze kennis kan uiteindelijk het zorgproces in deeltijdpleegzorg verbeterd worden.

In de jaren 70 werden er landelijke pleeggezin centrales opgericht. Zij kregen de taak om het traject om pleegouder te worden te ontwikkelen. Dit was een belangrijke stap om de

pleegzorg te professionaliseren. Begin jaren 90 werden er twee taken binnen de pleegzorg uit elkaar gehaald. Enerzijds het plaatsen van kinderen in pleeggezinnen. Anderzijds het begeleiden van pleeggezinnen, deze laatste taak werd ondergebracht bij de voorzieningen voor pleegzorg (Aartsen et al., 2021).

In 2011 waren er in Nederland 14.504 pleeggezinnen. In dit jaar was het totale aantal kinderen dat gebruik maakte van de pleegzorg 20.498. In 2021 waren er 17.548 pleeggezinnen en maakten 22.748 kinderen gebruik van pleegzorg (Nederlands jeugdinstituut, z.d.-a).

Bij de medewerkers (persoonlijke communicatie, 19 september 2022) ligt de vraag of de deeltijdpleegzorg daadwerkelijk een meerwaarde biedt. Hoe wordt het dossier afgerond? Worden de aanmeld-doelen behaald? Voorkomt het daadwerkelijk een uithuisplaatsing? Het is belangrijk om te kijken naar waarom de deeltijdpleegzorg steeds vaker wordt ingezet.

Hoe?

De deeltijdpleegzorg is erg gegroeid binnen entrea lindenhout en Pleegzorg Nederland. Hierdoor is de organisatie tot de conclusie gekomen dat zij meer kennis zouden willen hebben over hoe de deeltijdpleegzorg wordt ervaren en afgerond.

Wie?

De onderzoekers voeren dit onderzoek uit binnen de pleegzorg van entrea lindenhout. De doelgroep die betrokken is in het onderzoek zijn onder andere de kinderen, de ouders, de pleegouders, de eigen kinderen van pleegouders, de aanmelders, de jeugdzorgwerkers pleegzorg en de organisatie waar het onderzoek wordt uitgevoerd.

Waar?

De onderzoekers voeren dit onderzoek uit binnen de pleegzorg van entrea lindenhout. Entrea lindenhout wil graag meer kennis over hoe de deeltijdpleegzorg wordt ervaren en afgerond. Voor het dossieronderzoek is er een schema gemaakt met alle afgeronde deeltijd pleeggezinnen van alle regio's van entrea lindenhout van 1 juni 2021 tot 1 juni 2022. Op deze manier wordt er een zo volledig en algemeen mogelijk beeld geschetst. De jeugdzorgwerkers pleegzorg waarmee de interviews worden gehouden en waaronder de enquête worden afgenomen zijn van het pleegzorg team regio Foodvalley. Het huidige en het afgeronde deeltijd pleeggezin worden benaderd via de jeugdzorgwerkers pleegzorg van team Foodvalley.

Wanneer?

Sinds dat de deeltijdpleegzorg in de laatste jaren flink gegroeid is, is de organisatie nieuwsgierig geworden naar hoe de deeltijdpleegzorg wordt ervaren en afgerond en waarom er een groei te zien is. Daarnaast is er weinig tot vrijwel geen onderzoek uitgevoerd naar de deeltijdpleegzorg, dit maakt dat de organisatie het belangrijk vindt om er wel een onderzoek naar te starten. Doet de deeltijd pleegzorg wat hij zou moeten doen, namelijk het voorkomen van uithuisplaatsingen? (Medewerkers organisatie, persoonlijke communicatie, 2 september 2022).

1.5 Belanghebbende

Microniveau

Dit onderzoek is in belang van de pleegkinderen, die vallen binnen de pleegzorg van entrea lindenhout. Het onderzoek is voor hen van belang, omdat de zorg voor de pleegkinderen kan worden verbeterd wanneer er meer kennis wordt vergaard over de deeltijdpleegzorg.

Tevens is hun systeem van belang, denk hierbij aan ouders en pleegouders.

Deeltijdpleegzorg kan voor ouders ontlasting bieden, waardoor de draaglast verminderd kan worden. Ouders willen graag de juiste zorg voor hun kind, door de ervaringen van deeltijdpleegzorg te onderzoeken kan dit eventueel verbeterd worden. Voor de pleegouders is dit onderzoek van belang, omdat er gekeken wordt naar wat hun ervaringen zijn. Hieruit kunnen eventueel verbeterpunten komen, wat aanleiding kan geven voor vervolgonderzoek.

Als pleegkind heb je een aantal rechten, namelijk:

- Recht op privacy;
- Recht om eigen dossier in te zien vanaf 12 jaar;
- Recht op omgang met familie;
- Recht om gehoord te worden;
- Recht op verlengde pleegzorg t/m 21 jaar (pleegzorg.nl, 2022-a).

Als pleegouder heb je een aantal rechten die ervoor zorgen dat je je taak als pleegouder zo goed mogelijk kan vervullen. Pleegouders hebben recht op:

- Een basisvergoeding, de pleegzorgvergoeding;
- Begeleiding van een jeugdzorgwerker pleegzorg;
- Informatie over de taak als pleegouder;
- Inspraak;
- Een vertrouwenspersoon;
- Een klacht indienen en bezwaar maken (pleegzorg.nl, 2021-c).

Als ouders heb je ook een aantal rechten. Wanneer ouders gezag hebben mogen zij over het leven van hun kind belangrijke beslissingen nemen, zoals waar het kind woont en naar welke school het gaat. Tevens hebben zij recht op informatie over hun kind. Vanaf 16 jaar mag een kind zelf beslissen welke informatie hij of zij deelt met ouders. Als ouders geen gezag hebben neemt de voogd de belangrijke beslissingen over het kind. Daarnaast hebben zij recht op informatie over het kind, echter moeten zij hier wel om vragen. Wanneer een kind dit niet toestaat kan hij of zij dit bij de voogd melden (pleegzorg.nl, 2021-b).

Mesoniveau

Naast de pleegkinderen, ouders en pleegouders zijn er nog twee belanghebbenden, namelijk de organisatie zelf en de aanmelders. De organisatie is een belanghebbende, gezien de organisatie meer kennis en inzicht wil krijgen over wat de deeltijdpleegzorg de gezinnen biedt. Wanneer hier meer kennis over is kan dit uiteindelijk de zorg verbeteren. Tevens is dit onderzoek in het belang van de aanmelders, omdat zij moeten zorgen voor de juiste zorg voor hun cliënten. Denk hierbij aan gemeenten en wijkteams.

Macroniveau

Voor het in kaart brengen van het macroniveau is er gebruik gemaakt van de DESTEP-analyse (Weber & Doelen, 2018). De onderzoekers hebben alleen gebruik gemaakt van de factoren die van belang zijn in het onderzoek.

Demografisch: In 2021 ontvingen 449.685 jongeren in Nederland jeugdhulp (Bakker, 2022). Van deze jongeren verblijven 18.369 jongeren bij pleegouders. 20% hiervan (3674 jongeren) betreft een deeltijd pleeggezin. 4% (735 jongeren) betreft een combinatie tussen voltijd- en deeltijd pleeggezin (Pleegzorg Nederland, 2021). Er wachtten op 31 december 2021, 873 jeugdigen op pleegzorg, dat aantal is stabiel in vergelijking met 31 december 2020. Hiervan wacht ruim de helft van deze jeugdigen (53%) op deeltijdpleegzorg (Pleegzorg Nederland, 2021).

Volgens de verschillende medewerkers (persoonlijke communicatie, 19 september 2022) neemt het aantal jongeren in Nederland momenteel af. Het NJI (2021) zegt hierover: “Hoewel de totale bevolking over de jaren aanzienlijk is gestegen laat het aandeel kinderen en jongeren over de laatste decennia een aanzienlijke daling zien. Eind jaren zestig lag het aandeel jongeren nog op 45%, geleidelijk is het percentage jongeren nog verder afgenomen naar 28% in 2021”. Hierdoor zal er vroeg of laat ook een afname zijn van de jeugdzorg. Daarentegen is er momenteel wel een duidelijke groei te zien in de deeltijdpleegzorg. Het beleid van entrea lindenhout streeft er dan ook naar om lichtere zorg te bieden voor jongeren, zodat ze dichterbij huis kunnen blijven.

Economisch: De gemeenten hebben sinds 2015 de jeugdhulpplicht, hierbij is de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdhulp en de uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering. Deze nieuwe werkwijze zou leiden tot een toename van kwaliteit en tot een kostenbesparing. Het rijk en de gemeenten hebben in 2015 afgesproken om in drie jaar tijd 450 miljoen euro te besparen (Andersson Elfers Felix, 2020). Alle pleegzorgaanbieders die een etmaal-tarief ontvangen voor de deeltijd plaatsing, komen niet uit met het tarief dat zij ontvangen. De financiële knelpunten ontstaan volgens aanbieders omdat de taken/prestaties die zij moeten uitvoeren gelijkliggen aan een voltijd-plaatsing, terwijl het tarief een stuk lager ligt. Op dit moment kunnen ze het verlies dat wordt gemaakt nog compenseren, omdat het totaal aantal plaatsingen relatief klein is. Indien de wens bestaat om het aantal deeltijd plaatsingen te laten groeien wordt het bekostigen van de deeltijdpleegzorg moeilijk. Pleegzorgaanbieders verwachten in de toekomst dat de deeltijdpleegzorg belangrijker wordt, omdat het kan worden ingezet ter preventie en dus uithuisplaatsingen voorkomt en omdat een aantal pleegouders eerder openstaan voor het deeltijd pleegouderschap dan voor het voltijd pleegouderschap (Ecorys, 2021).

Politiek-juridisch: De jeugdwet vervangt sinds 2015 de Wet op de jeugdzorg. Volgens de jeugdwet is de gemeente verantwoordelijk voor de pleegzorg. De jeugdwet bepaalt dat kinderen die niet langer thuis kunnen wonen, in een gezinsetting worden geplaatst. Gemeenten hebben de jeugdhulpplicht, hiermee zijn ze verantwoordelijk voor een toereikend en passend aanbod voor pleegzorg (Nederlands jeugdinstituut, z.d.-c). Gemeenten kunnen pleegzorg inzetten bij een uithuisplaatsing, maar ook preventief om ervoor te zorgen dat kinderen uiteindelijk weer thuis kunnen wonen (VNG, z.d.).

Pleegzorg Nederland is het samenwerkingsverband van pleegzorgorganisaties in Nederland, geeft voorlichting en ontwikkelt wervingscampagnes voor pleegouders (Elker jeugdhulp & onderwijs, z.d.). Pleegzorg Nederland heeft belang bij meer kennis over de deeltijdpleegzorg, zodat de zorg uiteindelijk verbeterd kan worden.

1.6 Theoretisch kader

Deeltijdpleegzorg

Vanuit entrea lindenhout is vanaf de start de bedoeling helder: deeltijdpleegzorg zetten we in om de wereld van een kind groter te maken, de ouders te ontlasten, en ervoor te zorgen dat een kind thuis kan blijven wonen (entrea lindenhout, persoonlijke communicatie, 29 september 2022).

De deeltijdpleegzorg is er voor kinderen en jongeren van 0 tot 21 jaar. Er kan pleegzorg gestart worden voor minderjarigen tot 18 jaar. Bij deeltijdpleegzorg kan een kind structureel enkele dagen of weekenden per maand in een pleeggezin verblijven. Veel kinderen voor wie deeltijdpleegzorg ingezet wordt, wonen thuis bij hun eigen ouder(s). Soms kan de opvoeding voor de ouders erg zwaar zijn, omdat ze zelf persoonlijke of psychische problemen hebben. Het komt vaak voor dat een kind extra zorg en aandacht van de ouders vraagt, bijvoorbeeld door gedragsproblemen, ADHD, een ontwikkelingsstoornis of een beperking. Een deeltijd pleeggezin kan een gezin net dat steuntje in de rug bieden waardoor het kind thuis kan blijven wonen. Veel kinderen die gebruik maken van de deeltijdpleegzorg zijn in de basisschoolleeftijd. Deze kinderen hebben veel meegemaakt en vragen hierdoor meer aandacht. Het is voor het kind belangrijk om te merken dat ouders en pleegouders elkaar accepteren (entrea lindenhout, 2019; pleegzorg.nl, 2022-b).

Naast kinderen die thuis bij hun ouders wonen kan de deeltijdpleegzorg ook steun bieden voor kinderen die op een groep wonen of bij pleegouders. Niet alle kinderen die op een groep wonen hebben namelijk familie waar ze in het weekend of in de vakantie naartoe kunnen. Voor deze kinderen is het naast het leven op een groep ook prettig om mee te kunnen draaien in een gezin. Tevens kan voor pleegouders de zorg voor een pleegkind erg intensief zijn. Het kan dan voor het pleeggezin fijn zijn als het kind zo nu en dan een weekend of een aantal dagen in de vakantie naar andere pleegouders toe kan gaan (pleegzorg.nl, 2022-b).

Berghenegouwen is projectleider Pleegzorg en Jeugdhulp in Gezinsvormen bij het Nederlands Jeugdinstituut, zij is een warm pleitbezorger van deeltijdpleegzorg. Berghenegouwen schrijft het volgende: 'In een gezin met veel spanningen kan deeltijdpleegzorg uithuisplaatsing voorkomen. Als het kind in het weekeinde ergens anders is, kunnen de ouders even bijkomen en kan het kind zich ontspannen. Bovendien kan het deeltijd pleeggezin een rol spelen als medeopvoeder van het kind, wat ook de druk op de ouders vermindert.' (Nederlands Jeugdinstituut, 2020).

Een uithuisplaatsing of het voortijdig afbreken van een pleegzorgplaatsing (breakdown) kan worden voorkomen met de inzet van deeltijdpleegzorg. Het afgelopen jaar is de deeltijdpleegzorg vaker ingezet, bijvoorbeeld als aanvulling op hulp thuis (Pleegzorg Nederland, 2021).

Ontwikkeling kinderen en jeugdigen

Bij een pleegkind zijn kind-factoren niet altijd meteen zichtbaar. Wanneer een pleegkind net geplaatst is kan het pleegkind bijvoorbeeld heel rustig en verlegen zijn. Dit kan komen uit angst omdat het pleegkind denkt dat het niet in het pleeggezin kan blijven. Gedrag wat een pleegkind eerst niet laat zien, kan het kind na een tijd ineens wel laten zien. Zoals schreeuwen, ruzie maken of steeds proberen de aandacht op te eisen. Dit gedrag kan een uiting van een laag zelfbeeld en/of weinig zelfvertrouwen zijn. Een pleegkind kan op deze manier testen waar de grenzen liggen. Het pleegkind wil bijvoorbeeld weten of hij/zij echt bij je mag blijven. En of het kind op je kan vertrouwen. Het pleegkind kan zich ook veilig genoeg voelen om bij jou als pleegouder angsten en boosheid te laten zien. Het gedrag van pleegkinderen kan te maken hebben met trauma's of hechtingsproblemen (pleegzorg.nl, 2021-a).

Gedragsproblemen komt niet bij alle pleegkinderen voor. Gedragsproblemen kunnen door een combinatie van factoren ontstaan, zoals:

- Aanleg;
- De omgeving waarin het kind wordt opgevoed;
- Ervaringen in de vroege kindertijd;
- Hechtingsrelaties;
- Reacties uit de omgeving op het gedrag.

Er zijn kinderen die meer veerkracht hebben of minder kwetsbaar zijn voor de omstandigheden waarin zij opgroeien. Hierdoor kan het ene pleegkind gedragsproblemen ontwikkelen, terwijl het andere pleegkind daar nauwelijks last van heeft. Dit kan zelfs voorkomen wanneer pleegkinderen bijna dezelfde voorgeschiedenis hebben (pleegzorg.nl, 2021-a).

Uit onderzoek van een hoogleraar blijkt dat hoe goed we met stress om kunnen gaan een samenspel is van biologie, psychologie, omgeving en jeugd. Stressbestendigheid ligt voor een deel vast in je DNA en mensen met een traumatische jeugd zijn stressgevoeliger, waardoor ze sneller uit balans raken en het herstel moeizamer verloopt. Een optimistische aard is juist weer beschermend, net als sociale steun (Vinkers, 2022).

Er zijn voor ieder kind een aantal algemene ontwikkelingstaken. Pleegkinderen hebben met extra of meer ingewikkelde ontwikkelingstaken te maken. Dit komt door hun ervaringen voorafgaand of tijdens de pleegzorgplaatsing. De ontwikkelingstaken voor pleegkinderen zijn:

- 0-1 jaar: omgaan met trauma van het gescheiden worden van de biologische ouders (separatie trauma);
- 2-3 jaar: leren vertrouwen op pleegouders en contact hebben met de biologische ouders;
- 4-5 jaar: leren omgaan met het verschil tussen jezelf en je biologische ouders;
- 6-11 jaar: omgaan met gevoelens van verlating en gewenst willen zijn, fantaseren over terug naar huis en de toekomst;
- 12-14 jaar: bezig zijn met je wortels: waar je vandaan komt en waar je je thuis voelt, leren omgaan met het leven in 2 families, leren omgaan met gevoelens van loyaliteit: trouw zijn aan je biologische ouders en aan je pleegouders, fantaseren over terug naar huis en de toekomst;

- 15-18 jaar: accepteren dat je twee families hebt, met plaats voor de biologische ouders en de pleegouders (pleegzorg.nl, 2021-a).

Een pleegkind kan ook op latere leeftijd in een pleeggezin komen. Ontwikkelingstaken kunnen dan afwijken van deze indeling. Pleegkinderen van alle leeftijden zijn bezig met:

- Omgaan met het trauma van gescheiden worden van de biologische ouders (separatie trauma);
- Leren omgaan met gevoelens van loyaliteit, trouw zijn aan je biologische ouders en pleegouders;
- Omgaan met de onzekerheid van waar je 'mag' wonen;
- Vertrouwensband opbouwen met pleegouders en de rest van het pleeggezin;
- Een relatie opbouwen en onderhouden met biologische ouders en familie;
- Leren omgaan met andere trauma's en hechtingsproblemen (Pleegzorg.nl, 2021-a).

Bovenstaande is gericht op kinderen die een uithuisplaatsing hebben meegemaakt en in een volledig pleeggezin terecht zijn gekomen, dit is wellicht niet in dezelfde mate van toepassing voor de kinderen die naar een deeltijd pleeggezin gegaan, omdat ze over het algemeen nog thuis wonen.

Uithuisplaatsing

Bij een uithuisplaatsing verblijft een kind, al dan niet tijdelijk, ergens anders dan in zijn eigen gezin. Dit kan bijvoorbeeld in een pleeggezin, gezinshuis of een residentiële instelling zijn. Een uithuisplaatsing kan vrijwillig of gedwongen plaatsvinden (Nederlands jeugdinstituut, z.d.-b).

Wanneer er een uithuisplaatsing plaatsvindt gaat de voorkeur vaak uit naar een pleeggezin, omdat je een kind een zo gewoon mogelijke thuissituatie gunt in een gezin (Bartelink, 2011).

De beslissing tot een uithuisplaatsing bestaat uit vijf kern oordelen:

1. Zijn de opvoedingscapaciteiten van de ouders en de ontwikkelingsbehoefte van de jeugdige op dit moment in balans?
2. Is de balans tussen opvoedingscapaciteiten en ontwikkelingsbehoeften afhankelijk van belangrijke gezins- en omgevingsfactoren?
3. Zijn de opvoedingscapaciteiten en ontwikkelingsbehoeften met steun van het sociaal netwerk voldoende in balans te brengen?
4. Zijn de opvoedingscapaciteiten en ontwikkelingsbehoeften met hulp binnen een half jaar of een jaar voldoende in balans te brengen?
5. Is een uithuisplaatsing nog te voorkomen met een gerichte interventie?

In bijlage 1 is een duidelijker beeld zien van de vijf kern oordelen (Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming, 2022-a).

Vanuit de Internationale Verdragen is het voorkomen van een uithuisplaatsing een belangrijke taak. Volgens deze verdragen hebben ouders en kinderen het recht om hun problemen eerst zelf op te lossen, hierover wordt gezegd: "Aangezien het gezin de hoeksteen van de samenleving vormt en de natuurlijke omgeving voor de ontplooiing, het welzijn en de bescherming van kinderen is, moeten alle inspanningen er in de eerste plaats op gericht zijn dat het kind onder de zorg van zijn/haar ouders kan blijven of worden

teruggebracht of, in voorkomend geval, onder die van naaste familieleden. De staat moet waarborgen dat gezinnen toegang hebben tot ondersteuning bij hun zorgtaken” (Verenigde Naties, 2010).

Het traject bij het voorkomen van een uithuisplaatsing is weergegeven in bijlage 2 (Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming, 2022-b).

Volgens de meta-analyses van Goemans et al. (in Bruning et al., 2022) kan worden aangetoond dat kinderen die na een uithuisplaatsing verblijven in de pleegzorg lagere niveaus van functioneren laten zien dan kinderen die thuis wonen. Daarnaast blijkt dat er geen verschil is tussen kinderen die na een uithuisplaatsing verblijven in de pleegzorg en kinderen die niet uit huis geplaatst zijn, maar wel in een risicovolle situatie verblijven. Echter geeft Goemans et al. (in Bruning et al., 2022) wel aan dat er een kanttekening te maken is aan dit resultaat, namelijk dat de ernst van de gezinsproblemen waarin de kinderen opgroeien verschillen en dat de kinderen verschillend kunnen zijn in eigen ontwikkelingsproblematiek.

Samenwerking tussen pleegouders en ouders

Een stabiele plaatsing van een pleegkind is voor de ontwikkeling van het kind van groot belang. Een belangrijke voorwaarden voor een stabiele plaatsing en een gezonde ontwikkeling van het kind is een goede samenwerking tussen ouders en pleegouders. De basis voor een constructieve samenwerkingsrelatie is wederzijdse erkenning, dat er sprake is van gedeeld ouderschap met ieder zijn eigen rol. Van belang is een werkzame samenwerking waarbij er begrip is voor de ander, ruimte voor verschillen en moeilijke momenten in de samenwerking niet te laten overheersen, maar te verdragen. Een helpende factor hierbij is het ‘ouderschap gunnen’ aan de ander (Aartsen et al., 2021).

Volgens Aartsen et al. (2021) zijn er vijf gouden regels in de samenwerking tussen ouders en pleegouders:

- Regel 1: pleegouders hebben aandacht voor ouders en nemen na de plaatsing in hun gezin de tijd om te bouwen aan een samenwerkingsrelatie;
- Regel 2: Pleegouders delen verantwoordelijkheid en zorg met ouders en communiceren open met hen;
- Regel 3: Pleegouders zijn empathisch en respectvol in hun omgang met ouders;
- Regel 4: pleegouders zijn gastvrij naar ouders en tonen interesse in hen;
- Regel 5: Pleegouders hanteren spanning in de relatie met ouders. Er is ruimte om het met elkaar oneens te zijn en om de onderlinge verschillen te respecteren.

Een kind dat wordt opgevoed door pleegouders heeft te maken met een dubbele loyaliteit. Een pleegkind ervaart existentiële loyaliteit naar ouders van wie het kind nooit afscheid kan nemen. Afhankelijk van de situatie kan er sprake zijn van verworven loyaliteit met ouders en ontstaat er een mate van verworven loyaliteit met de pleegouders door de zorg, liefde en opvoeding die de pleegouders geven aan het kind. Als ouders en/of pleegouders niet kunnen accepteren dat het pleegkind loyaliteit ervaart naar zowel ouders als pleegouders, ontstaat er een loyaliteitsconflict voor het pleegkind. Indien er sprake is van loyaliteitsconflicten bij de pleegkinderen, leidt dit tot meer gedragsproblemen en daardoor tot meer gezinsbelasting bij de pleegouders (Bastiaensen, 2001, in Aartsen et al., 2021).

De Baat en de Lange (2013) hebben ook een aantal kenmerken geformuleerd waar een goede samenwerkingsrelatie tussen ouders en pleegouders aan is te herkennen:

- Ouders en pleegouders zijn het eens over de doelen van de plaatsing en handelen in het belang van het kind;
- Pleegouders geven ouders en andere belangrijke personen uit het netwerk een (structurele) plek in het leven van het kind. Zij accepteren de ouders (als mens) onvoorwaardelijk, zijn in staat lastig gedrag van ouders te hanteren en ouders bij te staan in de aanpak van hun kind;
- Ouders verdragen de plaatsing en accepteren het langzamerhand en erkennen pleegouders als opvoeders van hun kind. Zij tonen hun bereidheid te willen leren van succesvolle elementen uit de aanpak van de pleegouders;
- Er is sprake van wederzijds respect en open communicatie tussen ouders en pleegouders;
- Het kind voelt zich vrij om positief te spreken over ouders in aanwezigheid van pleegouders en andersom.

Een goede samenwerking tussen ouders en pleegouders is een belangrijk doel wat veel aandacht krijgt. Om een goede start te maken, zal dit door een jeugdzorgwerker pleegzorg goed benadrukt worden (Breg et al., 2020). De jeugdzorgwerker pleegzorg heeft verder naar zowel de ouders als naar de pleegouders een taak om samen te werken rondom het kind. Het is van belang dat de jeugdzorgwerker pleegzorg afspraken maakt over rollen, taken en grenzen en hierbij de twee werelden bij elkaar brengt (Aartsen et al., 2021).

Opvoedingsstress

Elke ouder ervaart weleens stress bij het opvoeden. Deze stress kan van tijdelijke aard zijn, maar kan ook langdurig worden. Opvoedingsstress wordt omschreven als 'de moeilijkheden die voortkomen uit de verantwoordelijkheden die het ouderschap met zich meebrengt'. Volgens Abidin (in Veerman et al., 2014) is de stressbeleving van ouders het gevolg van een stressor. Een stressor kan bijvoorbeeld een druk kind zijn of ziekte in het gezin. De stressbeleving kan positief of negatief beïnvloed worden door psychologische factoren in de ouder. Denk hierbij aan een hoog of laag zelfbeeld en het ervaren van wel of geen eigen psychische of lichamelijke problemen. Ook kan het beïnvloed worden door sociale factoren in de omgeving van de ouder, zoals de ondersteuning die wel of niet wordt ervaren. Afhankelijk van bovenstaande factoren kan de stressbeleving verandering aanbrengen in het lichamelijk of psychisch functioneren van de ouder. Dit kan weer van invloed zijn op de kwaliteit van de opvoeding, waardoor dit indirect de ontwikkeling van het kind kan beïnvloeden (Veerman et al., 2014).

Alleenstaande ouders vormen een aparte groep. Zij hebben vaak over het ouderschap een negatieve beleving. Alleenstaande ouders hebben vaker het gevoel dat zij de opvoeding niet aankunnen. Ook hebben zij het gevoel dat zij zich moeten bewijzen voor anderen (van Weert & zeijl, 2008). Zij komen minder snel met hun vragen naar anderen toe en de drempel om hun vragen in de directe sociale kring te bespreken ligt voor hen vaak ook hoger. Wanneer het echt niet meer gaat of er sprake is van een crisissituatie gaan alleenstaande ouders vaak pas naar professionele hulpverlening toe (Van den Berg et al., 2005). Uit recent Schots en Zweeds onderzoek is naar voren gekomen dat alleenstaande ouders, ouders met een laag

inkomen, een lage opleiding en ouders die veel opvoedstress ervaren, minder toegang hebben tot een informeel sociaal netwerk (Bradshaw, 2008).

Opgroeien in twee families

Pleegkinderen willen 'gewoon' zijn, ze willen niet anders zijn dan andere kinderen. Pleegkinderen hebben met ouders en pleegouders te maken die beide graag een goede ouder voor het kind willen zijn. Pleegkinderen groeien in twee families op en het is van belang dat beide families een plek krijgen in het leven van het pleegkind. Er wordt door ouders en pleegouders bijgedragen aan het samengaan van deze twee werelden door zich als een van de ouders/opvoeders van het kind op te stellen, een ouder die met de andere ouder/opvoeder samenwerkt en afstemt, zodat het pleegkind kan ervaren dat hij aan deze verschillende ouders loyaal mag zijn (Aartsen et al., 2021).

Wanneer een kind in een pleeggezin geplaatst wordt, kan de wereld van het kind groter worden. Het kind wordt onderdeel van het pleeggezin, maar ook van de netwerken hieromheen en daarnaast behoudt het kind de eigen sociale omgeving. Wanneer je beide werelden van het kind verbindt kan er een gezamenlijke wereld voor het kind worden gecreëerd. Dit is voor het kind van belang, omdat het kind dan minder het gevoel kan hebben dat hij of zij moet kiezen tussen biologische ouders en pleegouders. Daarnaast heeft het kind dan minder het gevoel dat het moet opgroeien in twee verschillende werelden/families. Voor het creëren van een ongedeelde wereld voor het kind is het belangrijk dat de betrokkenen uit de verschillende netwerken gemotiveerd zijn om met elkaar samen te werken, dat ze contact hebben onderling en elkaar informeren (Graas et al., 2017).

1.7 Best practices

In Vlaanderen is er een onderzoek uitgevoerd naar deeltijdpleegzorg (Vanderfaellie et al., 2012). In Vlaanderen wordt er gesproken van gezinsondersteunende pleegzorg, hierna te noemen GOP.

De doelstellingen van GOP zijn:

- Ouders die het tijdelijk moeilijk hebben ontlasten van de dagelijkse zorg voor hun kinderen en hen wat rust gunnen;
- Kinderen een ander kader en andere gewoonten in een ander gezin aanbieden waardoor hun wereld wordt verrijkt;
- Onder professionele begeleiding nagaan welke de mogelijkheden zijn van het gezin en op welke manier de opvoedingsrelatie kan worden ondersteund. Het is de bedoeling de draagkracht te vergroten en de draaglast te verminderen;
- Voorkomen dat niet te zware opvoedingsproblemen escaleren;
- Het kind buiten het circuit van de bijzondere jeugdbijstand houden.

In het Vlaamse onderzoek is gekeken naar de gebruikers van GOP, hiervoor zijn 195 dossiers uit 2000 geanalyseerd. Hieruit is gebleken dat vooral alleenstaande ouders (56%) met een vervangingsinkomen (70%) gebruikmaken van de GOP. Overbelasting (47%), financiële problemen of problemen met huisvesting (27%) waren redenen die veel werden genoemd bij de aanmelding. Daarnaast werd ook problemen in de pedagogische sfeer (17%) en een ouder met psychiatrische problemen (13%) veel genoemd. In een later onderzoek in 2010

zijn 138 dossiers geanalyseerd. Hieruit blijkt dat de gemiddelde leeftijd van de pleegkinderen bij instroom 4,9 jaar was. 16% van de kinderen bleek gezondheidsproblemen te hebben en 20% van de kinderen had ontwikkelingsproblemen. 28% vertoonde ernstig tot zeer ernstig probleemgedrag. 87 kinderen (63%) kwamen voor de GOP-plaatsing in aanraking met een andere vorm van hulpverlening. Minder dan een derde van de kinderen groeide op bij beide biologische ouders.

De voornaamste redenen voor GOP zijn:

- Gebrek aan draagkracht;
- Lichamelijke en psychische gezondheidsproblemen van de ouder;
- Niet beschikbare ouder;
- Nazorg na een pleegzorgplaatsing.

Uit het Vlaamse onderzoek blijkt dat 83% van de pleegkinderen na GOP terugkeerde naar huis. 15% van de kinderen werd na de GOP geplaatst door een Comité Bijzondere Jeugdzorg of een jeugdrechtbank (Vanderfaellie et al., 2012).

In 2020 is een onderzoek uitgevoerd naar de effecten en mogelijke besparingen van buurtgezinnen, dit onderzoek is uitgevoerd door de organisatie buurtgezinnen in combinatie met het lectoraat jeugd & gezin van de Christelijke Hogeschool Ede. Uit dit onderzoek is gebleken dat bij een meerderheid van de gezinnen formele hulp is voorkomen, afgeschaald of beëindigd. Daarnaast is uit het onderzoek gebleken dat bij de meeste kinderen hun sociaal-emotionele ontwikkeling en hun mentale welzijn is gegroeid, dit komt doordat de buurtgezinnen de wereld van het kind vergroot. Niet alleen voor het kind, maar ook voor de ouders blijken de buurtgezinnen gunstig te werken, ouders geven aan innerlijke rust en nieuwe energie te ervaren (Buurtgezinnen.nl., 2020).

Hoofdstuk 2: Analyse

2.1 Doelstelling

Door middel van dossieronderzoek over afgeronde deeltijdpleegzorg plaatsingen en diepte-interviews wordt er onderzoek gedaan naar hoe deeltijdpleegzorg plaatsingen worden ervaren en afgerond in de periode van 1 juni 2021 tot 1 juni 2022. De vraag vanuit de organisatie is doen we het juiste en levert de deeltijdpleegzorg daadwerkelijk op wat er verwacht wordt, namelijk het voorkomen van uithuisplaatsingen.

Het doel van dit onderzoek is om meer kennis te werven over het onderwerp 'deeltijdpleegzorg'. Met name de meerwaarde van de deeltijdpleegzorg zal in dit onderzoek onderzocht worden. De uitkomsten van dit onderzoek hebben uiteindelijk een meerwaarde voor:

- De jongeren in de pleegzorg: door kritisch te kijken naar positieve punten en verbeterpunten en hier aanpassingen in te doen wordt uiteindelijk de zorg verbeterd;
- De pleegouders: door te kijken naar hoe de deeltijdpleegzorg wordt ervaren kan er uiteindelijk wat worden verbeterd, waardoor pleegouders beter ondersteund kunnen worden in het proces van pleegouderschap en levert dit uiteindelijk ook betere en passende zorg voor pleegkinderen;
- De jeugdzorgwerkers pleegzorg: door duidelijk te hebben wat er goed gaat en wat er minder goed gaat kunnen er verschillende aanpassingen worden gedaan wat voor de medewerkers het makkelijker maakt om beter aan te sluiten bij de wensen en behoeften van pleegouders en pleegkinderen;
- De gemeenten: door een duidelijk beeld te schetsen van de deeltijdpleegzorg hebben de gemeenten een goed overzicht over welke zorg aantrekkelijk is voor hen en weten zij welke punten er goed gaan en welke verbeterd kunnen worden.

Uit het onderzoek komen uiteindelijk waarschijnlijk positieve en negatieve ervaringen. Op basis van negatieve ervaringen kunnen we eventuele verbeter suggesties aandragen voor de organisatie, op deze manier kan de manier van werken en uiteindelijk dus de zorg verbeterd worden. Op basis van de positieve ervaringen kunnen we de organisatie aandragen wat er goed gaat en vooral ook moet blijven, daarnaast kunnen de positieve ervaringen eventueel leiden tot nieuwe deeltijd pleeggezinnen voor de organisatie. Tevens kan er in beide gevallen vervolgonderzoek uitgevoerd worden, zodat er steeds meer kennis over de deeltijdpleegzorg komt.

2.2 Vraagstelling

Onze hoofdvraag hierbij is: *"Hoe worden deeltijdpleegzorg plaatsingen ervaren en afgerond in de periode van 1 juni 2021 tot en met 1 juni 2022?"*

Om antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag zijn er een aantal deelvragen opgesteld, deze zijn als volgt:

Deelvraag 1: *"Wat is de reden dat kinderen gebruik maken van deeltijdpleegzorg?"*

Deelvraag 2: *"Hoe worden deeltijdpleegzorg plaatsingen afgerond?"*

Deelvraag 3: *“Hoe ervaren jeugdzorgwerkers pleegzorg de plaatsingen binnen de deeltijdpleegzorg?”*

Deelvraag 4: *“Hoe ervaren de pleeggezinnen plaatsingen binnen de deeltijdpleegzorg?”*

Deelvraag 5: *“Komen de ervaringsverhalen van de pleeggezinnen overeen met de ervaringen van de jeugdzorgwerkers pleegzorg?”*

2.3 Resultaat

Vanuit entrea lindenhout is er de wens om meer kennis en inzicht te krijgen over de deeltijdpleegzorg. Deze wens is ontstaan, omdat uit de cijfers blijkt dat de deeltijdpleegzorg groeit, maar er nauwelijks onderzoek naar gedaan is waardoor er weinig kennis is. Door te werken met zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek wordt de validiteit en betrouwbaarheid vergroot (Van der Donk en Van Lanen, 2019). Het onderzoek is voor zowel entrea lindenhout als voor de onderzoekers geslaagd als er een concreet beeld gekomen is over hoe de deeltijdpleegzorg wordt ervaren en afgerond door de pleeggezinnen en de jeugdzorgwerkers pleegzorg. Met deze kennis kunnen er eventueel dingen worden verbeterd en kunnen er verdere onderzoeken worden gestart, wat uiteindelijk de zorg in de deeltijdpleegzorg kan verbeteren.

2.4 Afbakening van de praktijkverbetering

In dit onderzoek wordt de focus gelegd op de afgeronde plaatsingen in de deeltijdpleegzorg van entrea lindenhout. Er wordt één afgerond en één huidig deeltijd pleeggezin gesproken over hun ervaringen. Tevens worden er interviews gehouden met jeugdzorgwerkers pleegzorg van team Foodvalley en wordt er een enquête afgenomen. Er is gekozen voor één regio, gezien er te weinig tijd is om alle regio's te spreken. In samenspraak met de opdrachtgever is ervoor gekozen dat de jeugdzorgwerkers pleegzorg het startpunt zijn voor dit onderzoek. Daarnaast is er beperkte tijd, waardoor ervoor gekozen is om ouders en kinderen niet te spreken in dit onderzoek.

Tijdens dit onderzoek wordt er gewerkt aan een onderzoeksvraag in plaats van een ontwerpvrage. Er is hiervoor gekozen, omdat dit onderzoek een start is van het onderzoek naar de deeltijdpleegzorg. De praktijk geeft aan dat in deze fase van beginnend onderzoek een ontwerpvrage niet van toepassing zal zijn. Het zal niet effectief zijn om een product te maken als er nog geen onderzoek is uitgevoerd. Doordat er gewerkt wordt aan een onderzoeksvraag kan de praktijk hier een vervolgonderzoek op doorvoeren. (Beleidsadviseur, persoonlijke communicatie, 20 september 2022).

Volgens Oost en Markenhof (in Van der Donk & Van Lanen, 2019) zijn er verschillende onderzoeksvormen. Het is van belang dat je een onderzoeksvorm kiest die aansluit bij wat je te weten wilt komen. De onderzoekers hebben gekozen voor beschrijvend onderzoek, het doel van dit onderzoek is het zorgen voor een beschrijving van de praktijksituatie. Binnen beschrijvend onderzoek ga je op zoek naar hoe iets in elkaar zit binnen de praktijk. Uiteindelijk kunnen de uitkomsten van dit onderzoek een aanleiding zijn voor het maken van keuzes of het startpunt zijn voor vervolgonderzoek.

Aan het einde van dit onderzoek zal er een advies volgen en hierbij zullen de onderzoekers met aanbevelingen komen voor eventueel verder onderzoek.

2.5 Uitwerken van de praktijkverbetering

Na het vooronderzoek gaan de onderzoekers starten met het dossieronderzoek, hieruit wordt een analyse gemaakt van de resultaten. Het dossieronderzoek zal gaan over afgeronde plaatsingen in de deeltijdpleegzorg in de periode van 1 juni 2021 tot 1 juni 2022. De onderzoekers hebben vanuit de organisatie een overzicht gekregen van deze deeltijdgezinnen. De onderzoekers richten zich, na overleg met de begeleider van de organisatie, op de volgende vragen:

- Waarom zijn de pleegkinderen opgenomen in de deeltijdpleegzorg?
- Wat is de leeftijd van het pleegkind bij einde plaatsing?
- Wat is het geslacht van het pleegkind?
- Welke kind-factoren spelen er bij het pleegkind?
- Welke ouder-factoren spelen er bij de ouders?
- Hoe is het dossier afgerond?
- Wonen de kinderen nog thuis?
- Hoe is de samenwerking tussen ouders en pleegouders verlopen?
- Zijn de opgestelde doelen ook daadwerkelijk behaald?

De onderzoekers zullen de uitkomsten van het dossieronderzoek analyseren. De onderzoekers maken hiervoor tabellen, zodat er overzichtelijk wordt wat de resultaten zijn. De tabellen zullen worden gemaakt in Canva, een online infographic maker (z.d.).

Naar aanleiding van de resultaten gaan de onderzoekers een interview houden met een huidig deeltijd pleeggezin en een afgerond deeltijd pleeggezin over hun ervaringen, deze deeltijdpleeggezinnen worden via de jeugdzorgwerkers pleegzorg aangedragen. Aan de hand van het interview met het afgerond deeltijd pleeggezin wordt er een ervaringsverhaal geschreven, ook wel te spreken van een narratief. Narratieven zijn alle gegevens die niet te verkrijgen zijn uit gesloten vragen of vragen die korte antwoorden vereisen. Bij een narratief gaan we niet op zoek naar de essentie van de menselijke ervaring, maar naar de ervaring die mensen opdoen als gevolg van een gebeurtenis (van Biene et al., 2007). De onderzoekers gaan het interview analyseren door middel van coderen. De onderzoekers gebruiken de volgende onderwerpen voor het coderen:

- Ontwikkeling kind/gezin;
- Algemene doel deeltijdpleegzorg, voorkomen van een uithuisplaatsing;
- Samenwerking;
- Aanmeld-doelen;
- Belasting;
- Opgroeien in twee werelden;
- Deeltijdpleegzorg algemeen.

Deze onderwerpen zijn gekozen door te kijken naar wat de belangrijkste onderwerpen zijn van dit onderzoek.

Tevens worden er interviews gehouden met twee jeugdzorgwerkers pleegzorg om een beeld te schetsen van hun ervaringen. Naast de twee interviews wordt er een enquête verstuurd aan alle 11 jeugdzorgwerkers pleegzorg van team Foodvalley. Voorafgaand aan het gesprek wordt er een vragenlijst voor het interview gemaakt. Voor het interview met het afgeronde

deeltijd pleeggezin wordt dit niet gedaan, omdat de onderzoekers het gesprek open in willen gaan en het verhaal vanuit het pleeggezin willen laten komen.

Uiteindelijk komen de onderzoekers vanuit het dossieronderzoek, de interviews en de enquête met een advies voor de organisatie en met aanbevelingen voor eventueel vervolgonderzoek.

2.6 Uitgangspunt en randvoorwaarden

Uitgangspunt

Het uitgangspunt van het onderzoek is dat er nog geen onderzoek is verricht naar de deeltijdpleegzorg. De deeltijdpleegzorg is ontstaan om ouders te ontlasten en mogelijk een uithuisplaatsing te voorkomen, maar het is nooit onderzocht wat de deeltijdpleegzorg oplevert en of het bijvoorbeeld een uithuisplaatsing voorkomt, zoals de aannames zeggen (Beleidsadviseur pleegzorg, voorzitter Pleegzorg Nederland en bestuurder a.i. entrea lindenhout & coördinator gezinshuizen en pleegzorg, persoonlijke communicatie, 19 september 2022).

Randvoorwaarden

De onderzoekers hebben geen invloed op hoeveel pleeggezinnen en betrokkenen uiteindelijk willen meewerken aan de interviews. Dit wordt wel gestimuleerd door zoveel mogelijk draagvlak te creëren en de gezinnen te benaderen via de jeugdzorgwerker pleegzorg. Een andere randvoorwaarde is de drukke agenda's van medewerkers, aan de onderzoekers de taak om op tijd afspraken te maken.

2.7 Risico's

Aan het onderzoek zijn verschillende risico's verbonden, namelijk:

- Het interview met een afgeronde casus. Doordat het een afgeronde casus betreft kan het zijn dat het pleeggezin geen behoefte heeft om er opnieuw over te vertellen. Daarnaast kan het moeilijk zijn om een afgerond deeltijd pleeggezin te vinden, omdat ze uit de zorg zijn;
- Interviews kunnen worden afgezegd. De onderzoekers zullen tijdig een planning maken, zodat er eventueel ruimte is voor een nieuwe afspraak;
- Het kan voorkomen dat de enquêtes niet of onvoldoende worden ingevuld door de jeugdzorgwerkers pleegzorg;
- Het onderzoek wordt te groot. Doordat er nog geen onderzoek gedaan is naar de deeltijdpleegzorg doen de onderzoekers veel informatie op. Hierdoor moet de informatie steeds afgebakend worden. Het kan voor de onderzoekers dus een risico zijn om het onderzoek te breed te schrijven en zich te richten op te veel aspecten.

Hoofdstuk 3: Uitvoering

3.1 Kwaliteit

Binnen dit onderzoek werken de onderzoekers aan validiteit en betrouwbaarheid. Validiteit wil zeggen dat je onderzoekt wat je ook daadwerkelijk wilt onderzoeken. Betrouwbaarheid betekent dat je streeft naar dat het onderzoek dezelfde resultaten oplevert als je het onderzoek opnieuw doet (Van der Donk & Van Lanen, 2019).

De onderzoekers gebruiken verschillende methoden, zoals dossieronderzoek, interviews en enquêtes, om informatie te verkrijgen van verschillende betrokkenen. Dit om de validiteit zo hoog mogelijk te houden. Daarnaast is gedurende het onderzoek regelmatig contact met de opdrachtgever en docenten van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN), op deze manier blijft het onderzoek passend bij de organisatie en de kwaliteitseisen vanuit de HAN. Naast validiteit is het ook van belang dat de betrouwbaarheid zo hoog mogelijk is. De onderzoekers gaan dit doen door een duidelijke planning te maken en bij het dossieronderzoek te werken met een systeem, op die manier wordt elk dossier op dezelfde manier doorgenomen. Daarnaast passen de onderzoekers triangulatie toe om de validiteit en betrouwbaarheid te vergroten. Door triangulatie toe te passen krijg je een beter beeld van de beroepspraktijk wanneer je gebruik maakt van data uit verschillende bronnen, je de data op verschillende manieren verzamelt en wanneer je de data door verschillende personen laat analyseren (Van der Donk & Van Lanen, 2019). De onderzoekers gaan met verschillende belanghebbenden in gesprek en kijken hierbij hoe de verschillende belanghebbenden tegen de vraag aankijken. Tevens nemen de onderzoekers de interviews met de betrokken op en wordt dit daarna getranscribeerd en gecodeerd, zodat de verslaglegging zo transparant mogelijk is. Volgens Van der Donk en Van Lanen (2019) kunnen zorgvuldigheid en transparante verslaglegging bijdragen aan de betrouwbaarheid.

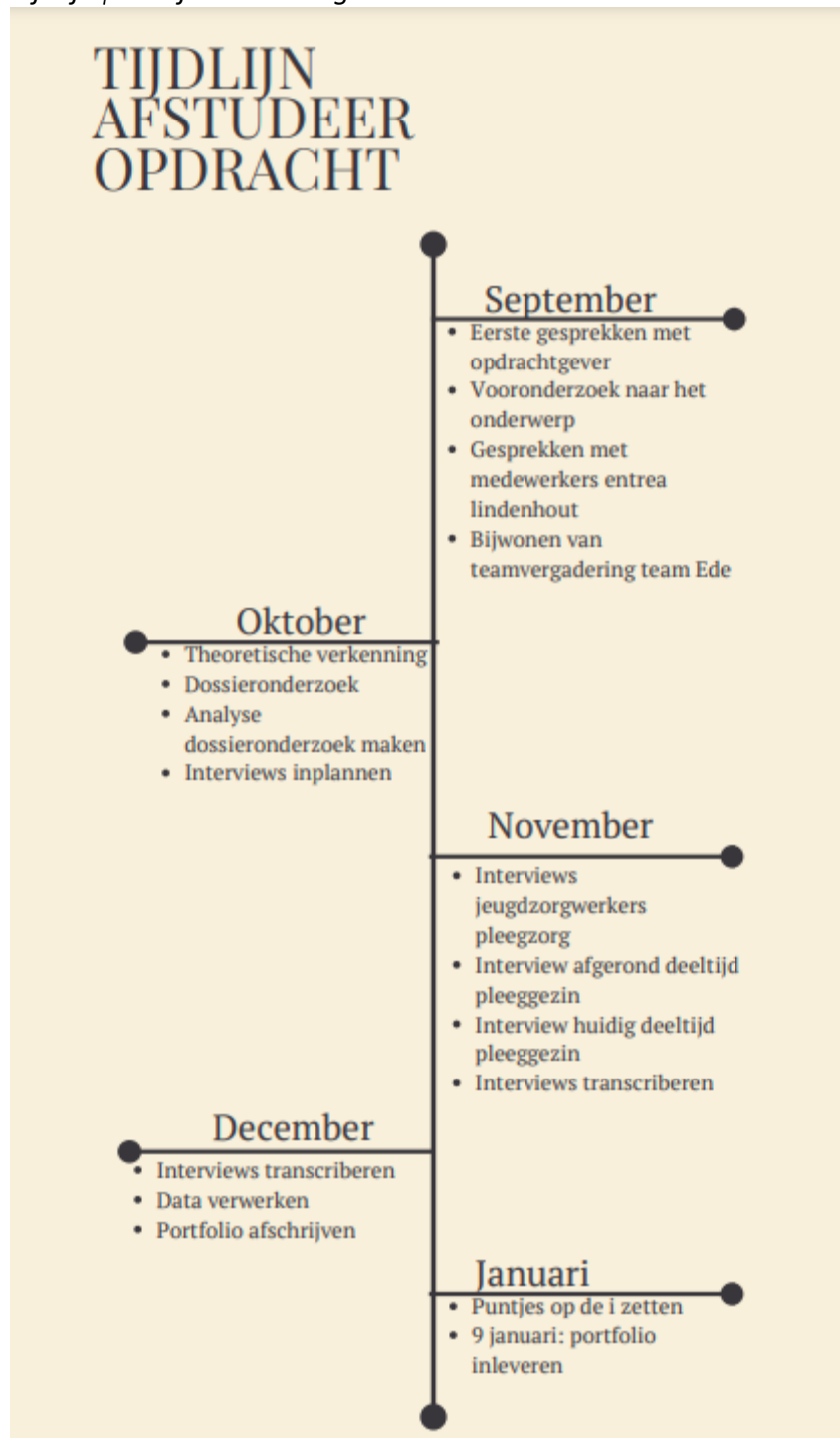
3.2 Organisatie

Vanuit de HAN is er een projectovereenkomst die samen met de opdrachtgever en de onderzoekers is ingevuld. Hierin staat wie welke verantwoordelijkheden heeft. De onderzoekers voeren de regie in het uitvoeren van het onderzoek en de opdrachtgever ondersteunt hen hierbij. Vanuit de organisatie is er een vaste begeleider waar de onderzoekers elke week één moment mee inplannen om te bespreken hoe het ervoor staat en om mee te denken op inhoudelijk vlak. Daarnaast krijgen zij feedback. De onderzoekers hebben er bewust voor gekozen om dit onderzoek samen uit te voeren, omdat zij elkaar al een lange tijd kennen en vaak samen hebben gewerkt. De onderzoekers verdelen de taken onderling gelijk. De onderzoekers hebben één vast team waar zij vragen aan kunnen stellen en gezinnen kunnen werven. Daarnaast zijn de andere betrokkenen de pleeggezinnen, zij hebben vooral de rol van ervaringsdeskundigen. De onderzoekers hopen hen te mogen interviewen over hun ervaringen.

3.3 Tijd/fasering van sprint doelen

Figuur 2.

Tijdslijn praktijkverbetering

Samengesteld met Canva (Free infographic maker, z.d.), laat het tijdspad zien wat de onderzoekers tijdens het onderzoek gaan doorlopen.

3.4 Informatie/communicatie

Volgens Van der Donk en Van Lanen (2019) is het bij praktijkonderzoek belangrijk dat de belanghebbenden binnen de organisatie actief bij het onderzoek worden betrokken. Hierbij is het ook van belang om draagvlak te creëren voor je onderzoek en de mogelijke implementatie van je onderzoeksresultaten.

De onderzoekers hebben in september een bericht geplaatst in het maandblad voor pleegzorg “de Kiem” van entrea lindenhou. Pleegouders en medewerkers krijgen deze toegestuurd. Hierin hebben de onderzoekers zich voorgesteld en benoemt waar het onderzoek zich op zal richten. Hierdoor wordt ervoor gezorgd dat alle betrokkenen van het onderzoek afweten, waardoor je draagvlak creëert. Daarnaast zijn er verschillende betrokkenen binnen de organisatie gesproken om ervoor te zorgen dat er draagvlak gecreëerd wordt. De onderzoekers hebben één pleegzorg team als hoofd-team gekozen om hen te interviewen en mee te laten denken in het onderzoek. De onderzoekers houden het team op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het onderzoek.

3.5 Ethische afwegingen

Volgens Van der Donk en Van Lanen (2019) is het bij onderzoek doen van belang dat je handelt op een wijze waarvan je aanneemt dat anderen dit goed, zinvol, gepast en aanvaardbaar vinden. Ethisch handelen betekent vooral dat je andere mensen niet schaadt.

Voordat de onderzoekers zijn begonnen met het onderzoek is er een overeenkomst getekend met entrea lindenhout over de privacy van werknemers en cliënten van entrea lindenhout. In de overeenkomst is beschreven dat de onderzoekers toegang tot het netwerk van entrea lindenhout en hierbij een geheimhoudingsplicht hebben, op deze manier borgen de onderzoekers dat er toestemming is voor het inzien van dossiers. Daarnaast hebben de onderzoekers de training gedragscode gevolgd en de gedragscode van entrea lindenhout vervolgens ondertekend. Binnen het onderzoek zijn alle namen weggelaten, er wordt enkel gesproken over functies, de onderzoekers hebben hiervoor gekozen om de anonimiteit van de medewerkers en cliënten te waarborgen. De onderzoekers hebben door alle betrokkenen een toestemmingsverklaring laten ondertekenen, dit is gedaan om duidelijke toestemming te hebben voor het verwerken van gegevens tijdens dit onderzoek.

Hoofdstuk 4: Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek, aan de hand van de deelvragen, weergegeven.

In het dossieronderzoek zijn 53 dossiers geanalyseerd. Hieronder worden de grafieken getoond met een toelichting van de cijfers.

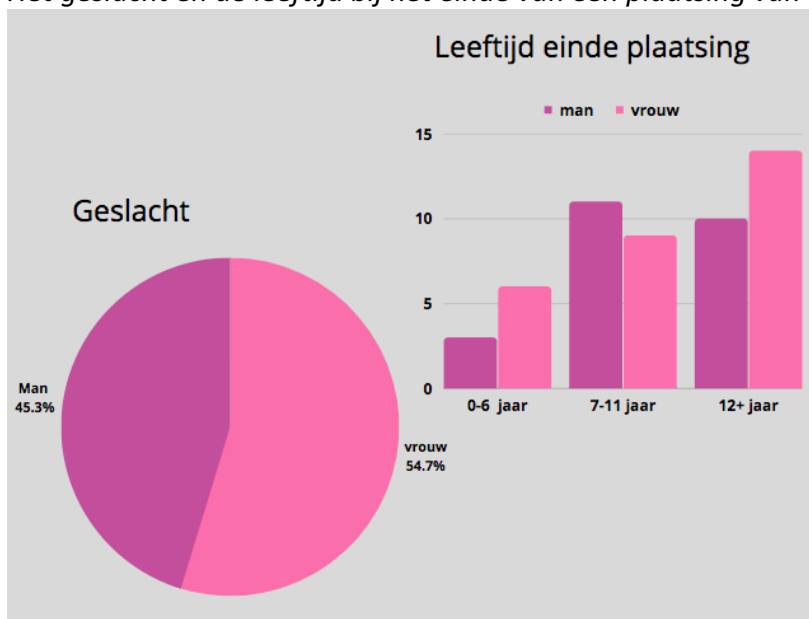
4.1 Algemene informatie

Om een duidelijker beeld te schetsen van de onderzoeksgroep wordt hieronder de algemene achtergrondinformatie beschreven, over:

- *Het geslacht;*
- *De leeftijd bij het einde van de plaatsing;*
- *De tijdsduur van de plaatsing;*
- *Kind-factoren en ouder-factoren.*

Figuur 3.

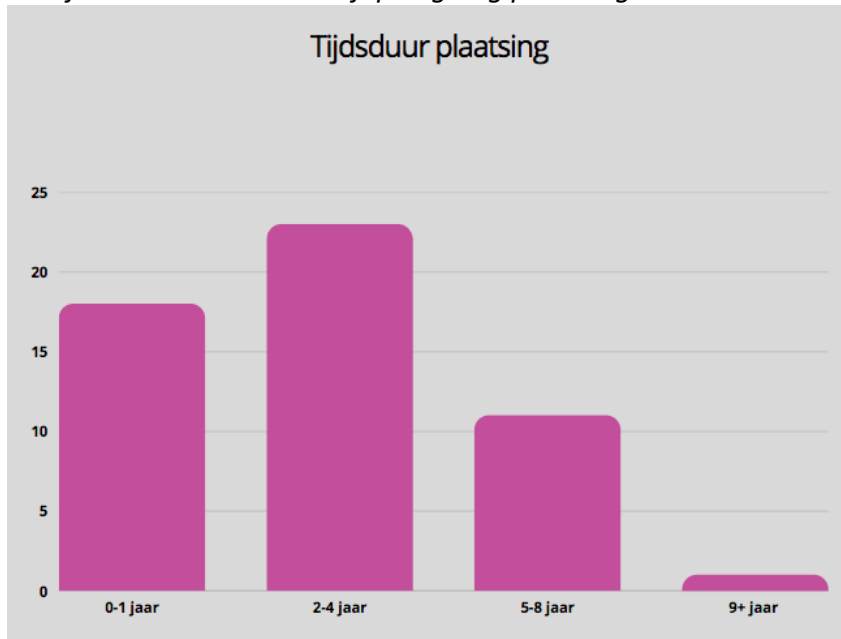
Het geslacht en de leeftijd bij het einde van een plaatsing van kinderen in deeltijdpleegzorg

In Figuur 3 is te zien dat 54,7% vrouw is en 45,3% man. In de staafgrafiek zijn aan de linkerkant de aantallen te zien en onderaan de jaartallen. Hieruit is te zien dat er bij nul tot zes jaar zes vrouwen zijn en drie mannen. Bij zeven tot 11 jaar zijn er negen vrouwen en 11 mannen en bij 12 jaar en ouder zijn er 14 vrouwen en tien mannen.

Figuur 4.

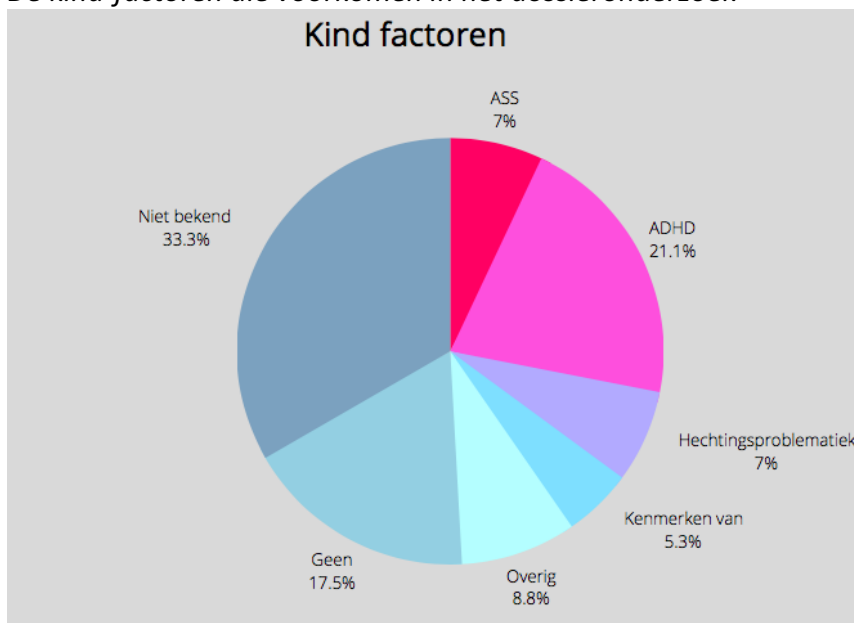
De tijdsduur van een deeltijdpleegzorg plaatsing

In Figuur 4 is aan de linkerkant het aantal kinderen te zien en aan de onderkant is de tijdsduur van de plaatsing te zien. Er verbleven 18 kinderen in de deeltijdpleegzorg in een periode van nul tot één jaar. Bij een tijdsduur van twee tot vier jaar is te zien dat er 23 jongeren verbleven in de deeltijdpleegzorg. Bij de tijdsduur van vijf tot acht jaar verbleven er 11 jongeren in de deeltijdpleegzorg en bij een tijdsduur van negen jaar en langer verbleef één jongere in de deeltijdpleegzorg.

Figuur 5.

De kind-factoren die voorkomen in het dossieronderzoek

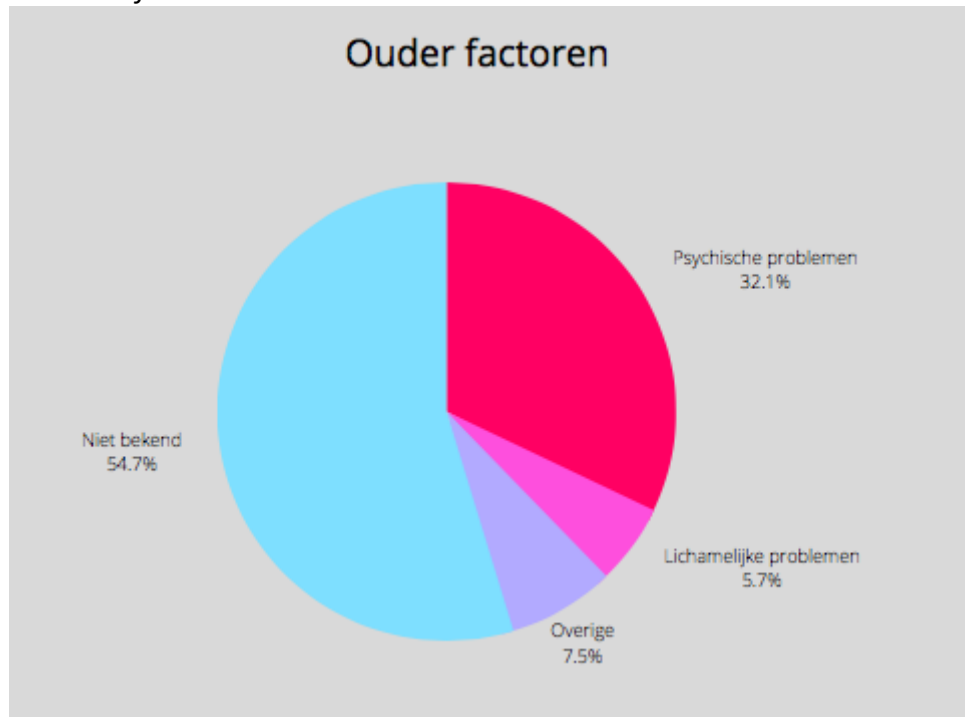

In Figuur 5 is aanvullende informatie te zien die is verkregen uit het dossieronderzoek. Bij 33,3% van de dossiers blijkt dat er niet bekend is of er kind-factoren aanwezig zijn. Bij 21,1%

van de kinderen is ADHD geconstateerd. Bij 17,5% van de kinderen zijn er geen kind-factoren aanwezig. In een enkel geval, namelijk 8,8%, is er ODD, LVB of PTSS vastgesteld bij de kinderen. Bij 7% van de kinderen is ASS vastgesteld en bij 7% van de kinderen is hechtingsproblematiek vastgesteld. Bij 5,3% van de kinderen zijn er kenmerken van bijvoorbeeld ADHD, ASS, LVB en hechtingsproblematiek.

Figuur 6.

De ouder-factoren die voorkomen in het dossieronderzoek

In Figuur 6 is aanvullende informatie te zien die is verkregen uit het dossieronderzoek. Bij meer dan de helft, 54,7%, van de onderzochte dossiers is het niet bekend of er ouder-factoren aanwezig zijn. 32,1% van de ouders heeft psychische problemen. 5,7% van de ouders heeft lichamelijke problemen, zoals COPD, longklachten of een hersenbloeding. Bij overig behoort 7,5% van de ouders. In een enkel geval heeft de ouder een verstandelijke beperking.

4.2 Deelvraag 1: “Wat is de reden dat kinderen gebruik maken van deeltijdpleegzorg?”

Bij deelvraag 1 wordt er beschreven waarom kinderen gebruik maken van de deeltijdpleegzorg. Hier wordt het aanmeld-doel van de plaatsing beschreven.

Figuur 7.

Waarom worden de kinderen opgenomen in deeltijdpleegzorg?

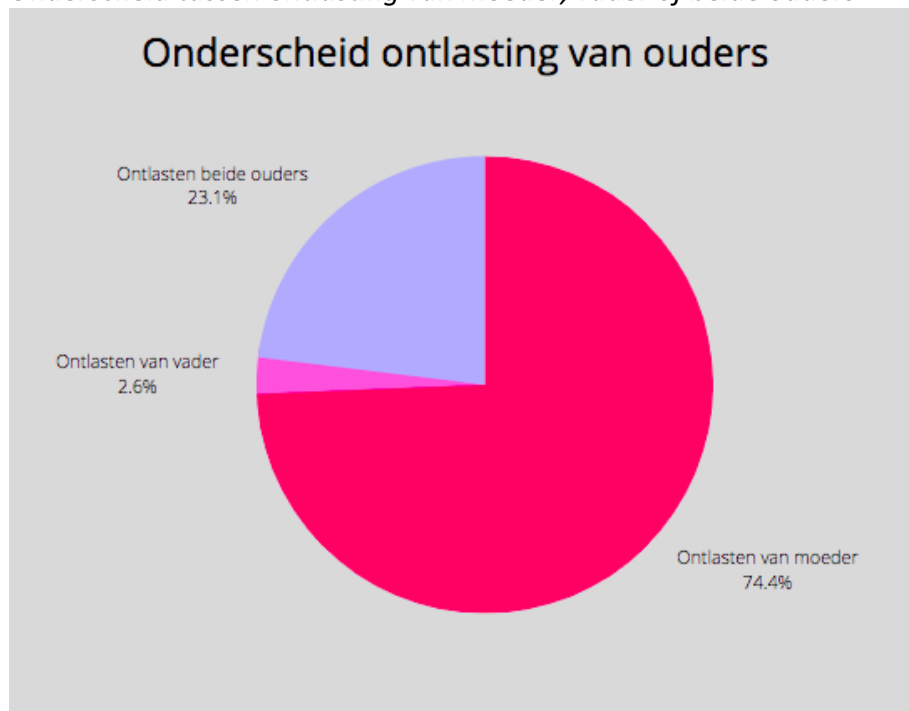

In Figuur 7 is te zien dat 58,2% van de aanmeldingen voor deeltijdpleegzorg voortkomen uit het aanmeld-doel ‘ontlasten van ouders’. Bij 11,9% van de dossiers is de aanmelding voortgekomen uit ‘ontlasten van het kind’. Daarnaast bestaat 10,4% uit het bieden van een betere ontwikkeling of structuur voor het kind, hierbij gaat het er vooral om dat kinderen een andere structuur leren kennen dan dat van hun eigen gezin. Bij 9% van de dossiers bestaat het uit het ondersteunen van pleegouders en/of gezinshuisouders. Daarna volgt met 6% het terugwerken naar volledig thuis wonen.

4,5% behoort bij overige redenen. In een enkel geval was de reden dat moeder ziek werd en het kind vast kon wennen aan een vorm van zorg. Een andere reden was dat een kind van voltijd pleegzorg bij opa en oma naar deeltijdpleegzorg bij opa en oma ging, zodat er weer een grootouder-kleinkind relatie ontstaat in plaats van een pleegouder-pleegkind relatie.

Figuur 8.

Onderscheid tussen ontlasting van moeder, vader of beide ouders

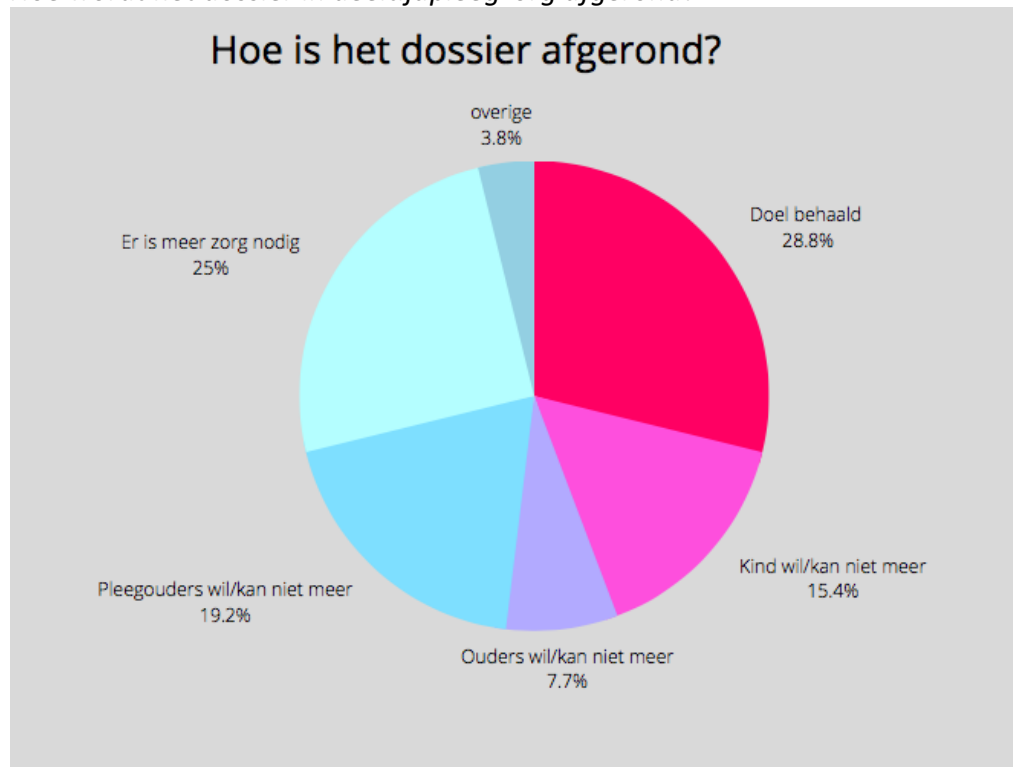
In Figuur 8 is te zien dat 74,4% van de redenen waarom kinderen gebruik maken van deeltijdpleegzorg het ontlasten van moeder is. Het ontlasten van vader is 2,6% en het ontlasten van beide ouders is 23,1%.

4.3 Deelvraag 2: “Hoe worden deeltijdpleegzorg plaatsingen afgerond?”

Onder deelvraag 2 zal verder ingezoomd worden op de vraag hoe deeltijdpleegzorg plaatsingen worden afgerond. Er wordt bekeken of de doelen behaald zijn en of het kind aan het einde van de plaatsing thuis woont.

Figuur 9.

Hoe wordt het dossier in deeltijdpleegzorg afgerond?

In Figuur 9 is te zien dat 28,8% van de dossiers is afgerond doordat het doel van de plaatsing is behaald. 25% van de dossiers is afgerond, omdat er uiteindelijk meer zorg nodig was. Onder meer zorg wordt onder andere bedoeld dat het kind volledig in een pleeggezin wordt geplaatst, of naar een woongroep, zorgboerderij, gezinshuis of crisispleegzorg.

In 18,9% hebben pleegouders de plaatsing beëindigd vanwege verschillende redenen. De redenen hiervan zijn dat pleegouders gingen verhuizen, scheiding van pleegouders, pleegouders zijn meer gaan werken, de zorg werd te zwaar voor pleegouders of de samenwerking verliep niet optimaal.

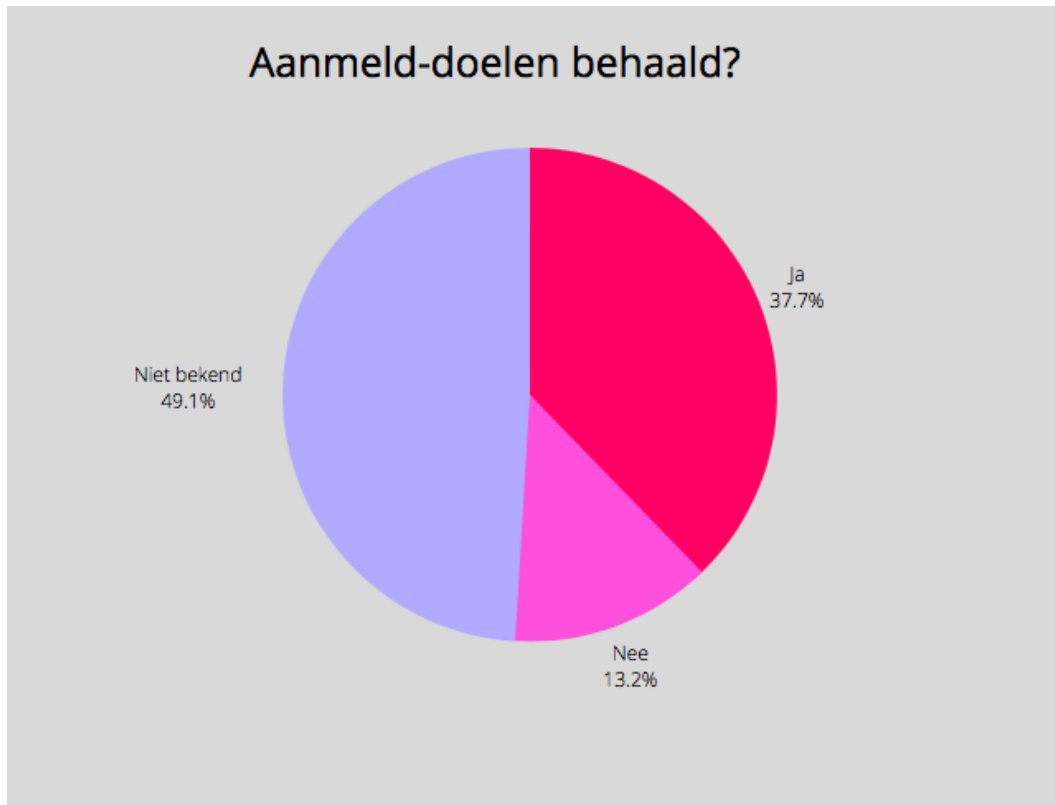
15,1% van de dossiers is afgerond, omdat het kind niet meer wilde. De meest voorkomende reden hiervan is dat het kind ouder werd, waardoor het meer zijn eigen leven kreeg. In een enkel geval was de reden dat het kind niet kon schakelen tussen thuis en het pleeggezin of dat het kind zijn of haar moeder miste.

7,5% van de dossiers is afgerond doordat ouders de plaatsing niet voort wilden zetten. De redenen hiervan zijn dat ouders gaan verhuizen, ouders zijn ontevreden over de hulp die is geboden of de plaatsing levert voor ouders stress op in plaats van ontlasting.

3,8% van de dossiers valt onder de categorie overig. Hieronder vallen twee plaatsingen die niet zijn afgerond, maar waarvan de kinderen nu week op week af bij moeder en het pleeggezin wonen. Eerst woonden de kinderen alleen in de weekenden bij het pleeggezin.

Figuur 10.

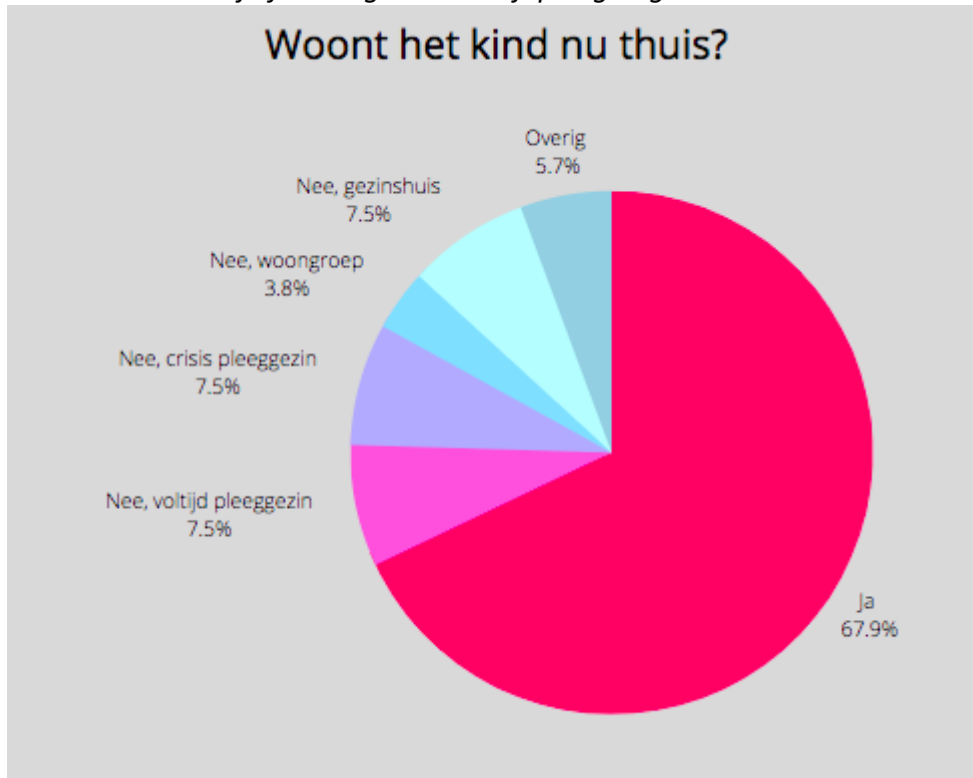
Worden de aanmeld-doelen behaald?

In Figuur 10 is te zien of de doelen van de inzet van de deeltijdpleegzorg behaald zijn. Uit het dossieronderzoek blijkt dat van de 53 dossiers, het bij 49,1% niet bekend is of het doel van de aanmelding is gehaald. Bij 37,7% van de dossiers is het doel van de aanmelding gehaald. Van de dossiers is bij 13,2% het doel van de aanmelding niet gehaald.

Figuur 11.

Woont het kind bij afronding van deeltijdpleegzorg thuis?

In Figuur 11 is te zien dat 67.9% van de kinderen weer volledig thuis woont na afronding van deeltijdpleegzorg. Hierbij horen ook de kinderen die voor de plaatsing volledig in een pleeggezin woonden en waarvan dit na de plaatsing nog steeds het geval is.

7,5% van de kinderen zijn in een voltijd pleeggezin geplaatst. 7.5% van de kinderen zijn in een gezinshuis geplaatst en 7,5% van de kinderen zijn in een crisispleeggezin geplaatst en wachten op een plek voor een langere tijd.

4.4 Deelvraag 3: “Hoe ervaren jeugdzorgwerkers plaatsingen binnen de deeltijdpleegzorg?”

Bij deelvraag 3 wordt beschreven hoe de jeugdzorgwerkers pleegzorg de deeltijdpleegzorg ervaren. Hiervoor zijn twee interviews gehouden met jeugdzorgwerkers pleegzorg.

Daarnaast is er een enquête afgenomen onder 11 jeugdzorgwerkers pleegzorg van team Foodvalley, hier is 100% reactie op gekomen. Hiervan hebben er zes geen ervaring. Deze resultaten zijn niet verwerkt in dit onderzoek, omdat dit niet relevant is. Onderstaande resultaten zijn daarom gebaseerd op de vijf jeugdzorgwerkers pleegzorg die een ervaring hebben in de deeltijdpleegzorg.

Om een duidelijker beeld te krijgen van de jeugdzorgwerkers pleegzorg zijn de onderzoekers de enquête gestart met twee algemene vragen.

Figuur 12.

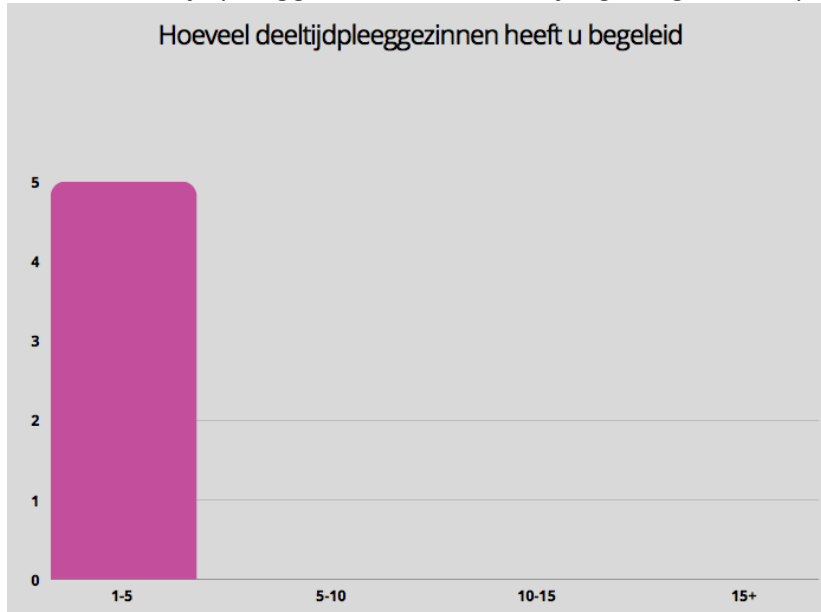
Hoe lang zijn jeugdzorgwerkers pleegzorg werkzaam in de pleegzorg?

In Figuur 12 is te zien dat 40% van de jeugdzorgwerkers pleegzorg twee tot drie jaar werkt in de pleegzorg. 20% van de jeugdzorgwerkers pleegzorg werkt er nul tot één jaar. 20% van de jeugdzorgwerkers pleegzorg werkt er één tot twee jaar en 20% van de jeugdzorgwerkers pleegzorg werkt er drie jaar of langer.

Figuur 13.

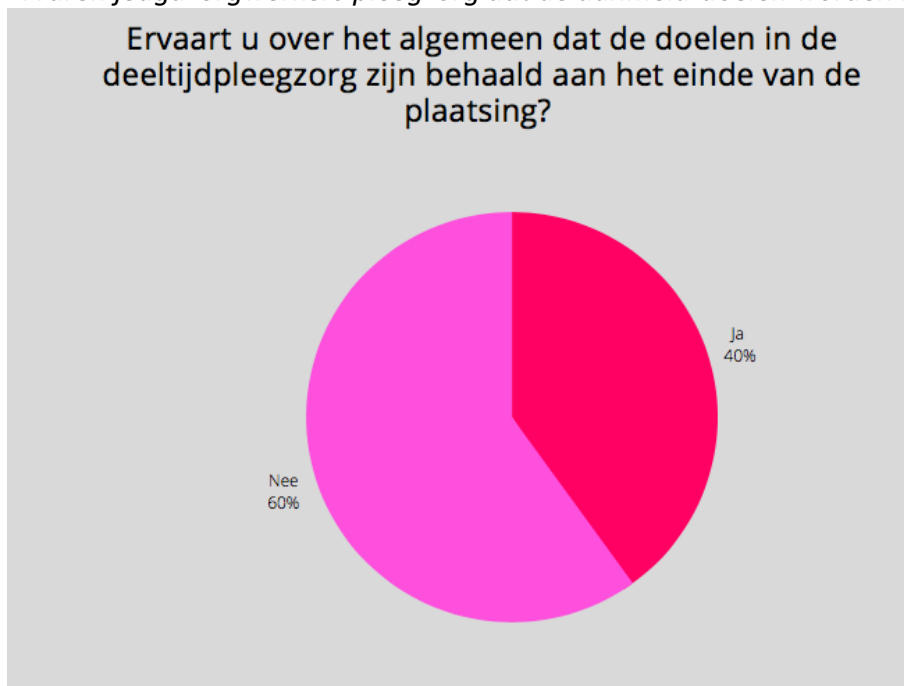
Hoeveel deeltijd pleeggezinnen hebben de jeugdzorgwerkers pleegzorg begeleid?

In Figuur 13 is aan de linkerkant het aantal medewerkers te zien en aan de onderkant is het aantal deeltijd pleeggezinnen te zien. Alle vijf de jeugdzorgwerkers pleegzorg hebben één tot vijf deeltijd pleeggezinnen begeleid. In een interview zegt een jeugdzorgwerker pleegzorg het volgende: “Ik heb nu twee deeltijd pleeggezinnen begeleid. Ik heb ook het idee, als ik kijk naar andere collega’s, dat er niet zoveel deeltijdpleegzorg is in de regio Foodvalley”.

Figuur 14.

Ervaren jeugdzorgwerkers pleegzorg dat de aanmeld-doelen worden behaald?

In Figuur 14 is te zien dat 40% van de jeugdzorgwerkers pleegzorg ervaart dat de aanmeld-doelen aan het einde van de plaatsing worden behaald. 60% van de jeugdzorgwerkers

pleegzorg ervaart dat de aanmeld-doelen aan het einde van de plaatsing niet worden behaald.

Volgens de jeugdzorgwerkers pleegzorg is er één voornamelijk aanmeld-doel dat bijna altijd gehaald wordt, namelijk het ontlasten van ouders. Ook benoemt een jeugdzorgwerker het belang van een goede matching tussen ouders en pleegouders. Één jeugdzorgwerker zegt het volgende: “Bij een groot verschil in werelden tussen ouders en pleegouders wordt het behalen van de doelen steeds moeilijker. De overgang voor kinderen is vaak lastig”.

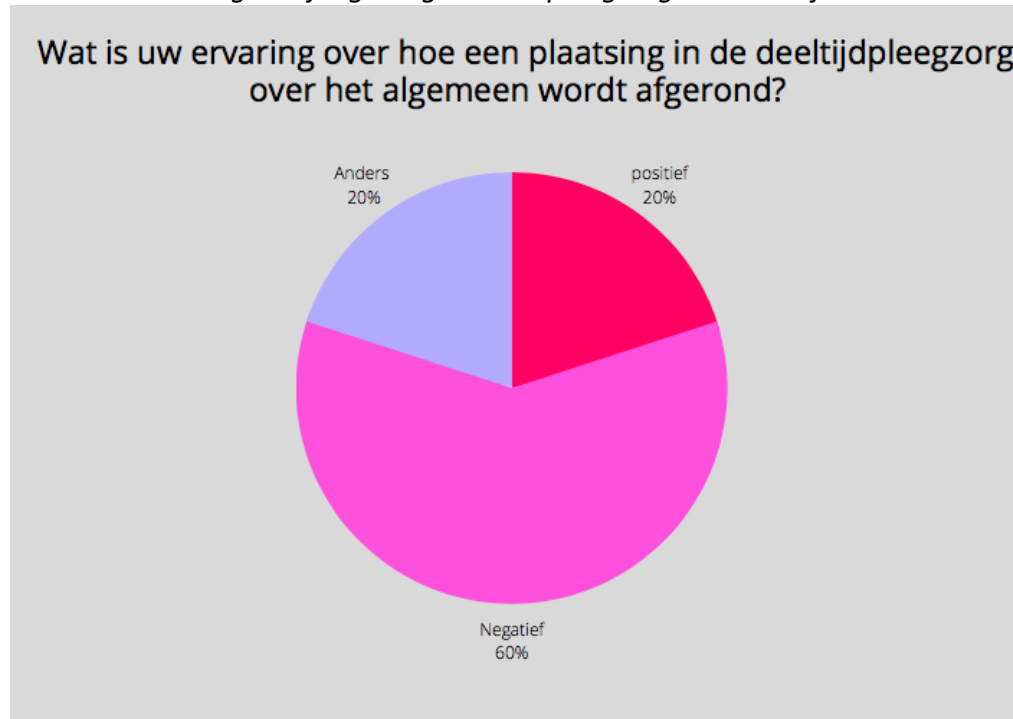
De jeugdzorgwerkers pleegzorg geven aan dat er verschillende redenen zijn waarom de aanmeld-doelen niet behaald zijn. De meest voorkomende reden volgens de jeugdzorgwerkers pleegzorg is als een deeltijd plaatsing niet voldoende blijkt te zijn en er meer zorg nodig is. Een jeugdzorgwerker pleegzorg zegt: “Er is meer zorg nodig dan in eerste instantie werd ingezet met de deeltijdpleegzorg”. Daarnaast geeft een andere jeugdzorgwerker aan: “Omdat er niet voldoende hulp is voor ouders thuis om de draagkracht van ouders te vergroten”.

In een interview zegt een jeugdzorgwerker pleegzorg het volgende: “Ik denk dat het staat of valt met de thuissituatie of de doelen behaald worden. En daarnaast of de veiligheid gegarandeerd kan blijven en of de inschatting van het aanmeld-doel van de verwijzer haalbaar is geweest.”. Verder noemen de andere jeugdzorgwerkers pleegzorg ook het belang van haalbare en reële doelen stellen.

Een andere jeugdzorgwerker pleegzorg zegt tijdens een interview: “De doelen van pleegzorg zijn zo breed gesteld, omdat alles daaronder valt. Wij weten dan vaak wel wat er speelt, maar eigenlijk zou iedereen dezelfde doelen moeten hebben. Veilig opgroeien is eigenlijk het hoofddoel. En daaronder heb je dan subdoelen. Wat heb je dan nodig om daar veilig te kunnen zijn? In de deeltijdpleegzorg zijn er dus ouders die het nodig hebben dat hun kind eens in de zoveel tijd naar een pleeggezin gaat om hun handen vrij te hebben. Dat valt allemaal onder die subdoelen”.

Figuur 15.

Wat is de ervaring van jeugdzorgwerkers pleegzorg over het afronden van een plaatsing?

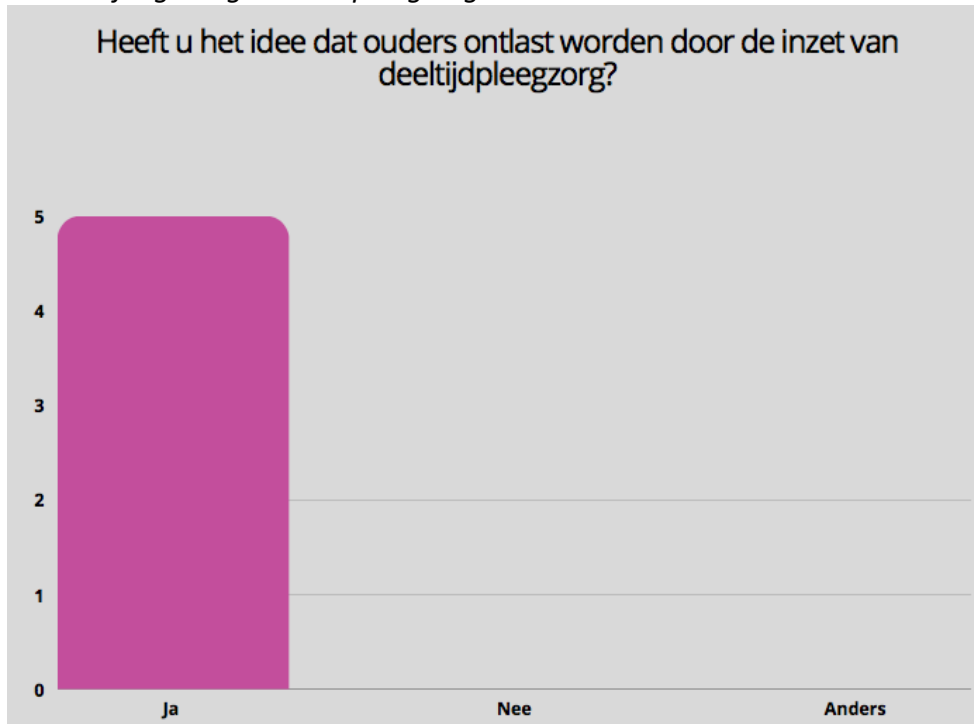
Uit de enquête blijkt dat er één jeugdzorgwerker pleegzorg een positieve ervaring heeft over hoe de deeltijdpleegzorg wordt afgerond. Drie jeugdzorgwerkers pleegzorg hebben een negatieve ervaring over hoe de deeltijdpleegzorg wordt afgerond. Een jeugdzorgwerker pleegzorg zegt hierover: “Mijn ervaring is dat ouders vaak meer nodig hebben dan wat de deeltijdpleegzorg biedt. Zowel in de hoeveelheid van de opvang, dan wel in de ondersteuning thuis.”

Een jeugdzorgwerker pleegzorg heeft gekozen voor anders en zegt hierover: “In één geval zijn de biologische ouders gestopt, dit was voor het pleeggezin best moeilijk”.

Volgens de jeugdzorgwerkers pleegzorg worden de positief afgeronde plaatsingen behaald, omdat het kind terug naar huis gaat. Enkele andere redenen voor het afronden van een deeltijd plaatsing volgens de jeugdzorgwerkers pleegzorg zijn, dat er geen goede overeenstemming en samenwerking was tussen ouders en pleegouders en dat er een andere vorm van zorg nodig was of meer zorg nodig was. In een interview zegt een jeugdzorgwerker pleegzorg het volgende: “Bij één gezin was de deeltijdpleegzorg gestopt, omdat de jongere gewoon te oud was en meer zijn eigen ding wilde doen. En bij het andere gezin zijn de kinderen uit huis geplaatst, omdat er meer zorg nodig was”.

Figuur 16.

Hebben jeugdzorgwerkers pleegzorg het idee dat ouders ontlast worden?

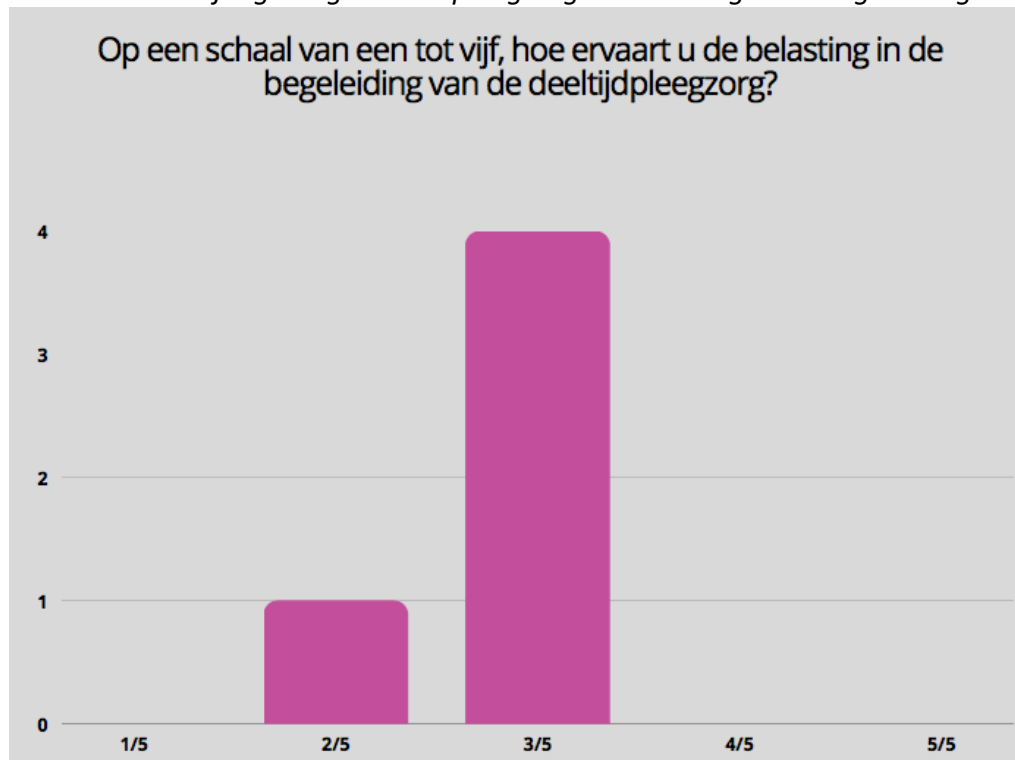
In Figuur 16 is te zien dat vijf van de vijf jeugdzorgwerkers pleegzorg het idee hebben dat de ouders ontlast worden door de inzet van deeltijdpleegzorg.

Één jeugdzorgwerker pleegzorg zegt in een interview het volgende: “Op het moment van de plaatsing vinden ouders de ontlasting erg fijn”.

Een andere jeugdzorgwerker pleegzorg geeft tijdens het interview het volgende aan: “Ze vinden het vaak wel fijn om even de handen vrij te hebben, maar of het genoeg is om daadwerkelijk ontlasting te voelen is een tweede. Het is ook een beetje de vraag, wat betekent dan ontlasting. Op het moment dat je dus geen zorg draagt voor het kind heb je dit doel eigenlijk meteen behaald bij de inzet van pleegzorg. Pleegouders zorgen voor je kind, waardoor je als ouder je batterij kan opladen. De vraag is alleen of dit lukt, want de batterij is vaak al zo leeg dat op het moment dat die batterij ook maar enigszins weer gevuld wordt deze zo weer leeg is als het kind weer thuis is. Dat kan ook komen doordat de hulpverlening pas laat ingezet wordt, soms is er al drie keer een grens overgegaan. Dat is ook wel de zorg in Nederland, want we willen de kinderen zo lang mogelijk thuishouden en dat is mooi maar dan moet er wel goede hulpverlening ingezet worden thuis”.

Figuur 17.

Hoe ervaren de jeugdzorgwerkers pleegzorg de belasting in de begeleiding?

In Figuur 17 is te zien dat één van de vijf jeugdzorgwerkers pleegzorg de belasting in de begeleiding twee van de vijf sterren geeft. Een jeugdzorgwerker pleegzorg zegt hierover het volgende: “Mijn ervaring is dat de intensiteit van begeleiden wisselend is. Mijn ervaring is dat de belasting groter wordt op het moment dat er iets speelt in de thuissituatie van het kind”.

Vier van de vijf jeugdzorgwerkers pleegzorg geeft de belasting drie van de vijf sterren. Een jeugdzorgwerker pleegzorg zegt hierover het volgende: “Wat anders is met voltijd is het maken van een planning en het onderhouden daarvan. Verder ben ik ook in deze gezinnen soms een bemiddelaar tussen de ouders en pleegouders als de contacten moeizamer verlopen”.

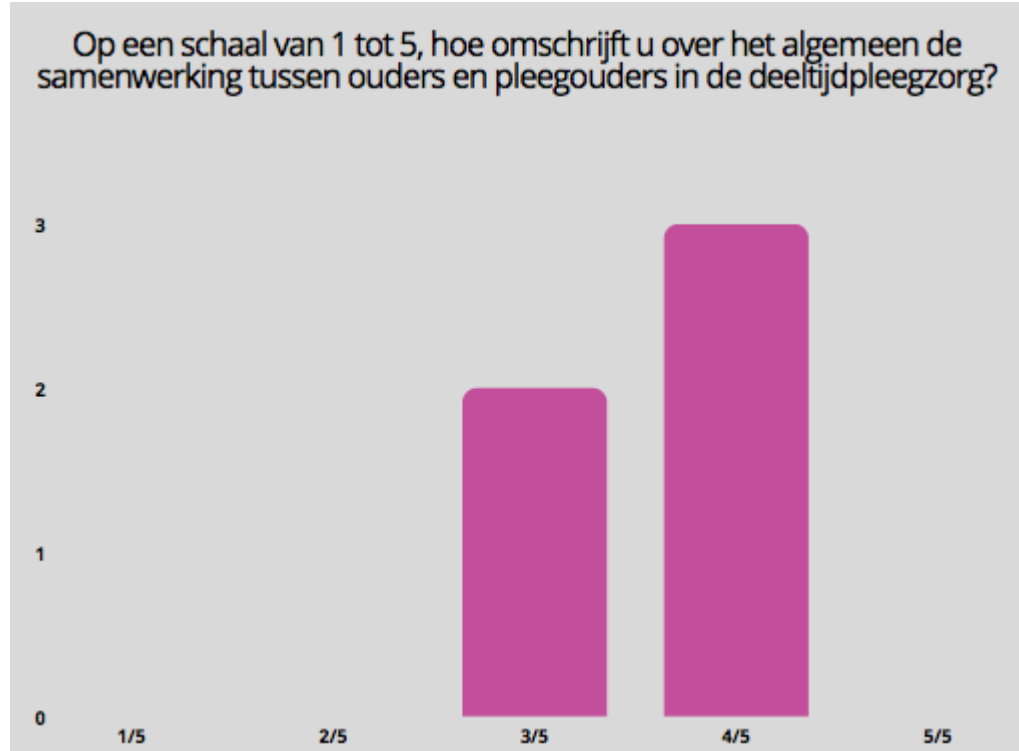
Een andere jeugdzorgwerker pleegzorg zegt: “Je hebt ook meer te maken met de thuissituatie en de verschillen tussen ouders en pleegouders. Je voert veelal gesprekken met hen over de samenwerking en de verschillen. Maar ook de overgang voor de kinderen is vaak lastiger”.

Tijdens een interview zegt de jeugdzorgwerker hierover: “Ik zit er net zo veel in als bij voltijd pleegzorg. We hebben er gelukkig ook net zo veel tijd voor. Ik weet eigenlijk niet waar het aan ligt maar het gebeurt wel. Ik heb over het algemeen in mijn zaken eens in de drie á vier maanden met z’n allen een overleg. Normaal heb je eens in het jaar een hulpverleningsplan evaluatie, ik doe dat drie á vier keer in het jaar. Dan ben je natuurlijk al meer tijd kwijt. Het vraagt ook meer doordat ik er meer bovenop zit. Op de momenten dat we met elkaar aan tafel zitten, probeer ik zoveel mogelijk naar achter te stappen zodat ze het echt steeds meer

samen doen en dat ik eigenlijk alleen vraag hoe het gaat en wat ze van mij nodig hebben. Uiteindelijk komen we tot de conclusie dat ze mij steeds minder nodig hebben”.

Figuur 18.

Hoe ervaren jeugdzorgwerkers de samenwerking tussen ouders en pleegouders?

In Figuur 18 is te zien dat twee van de vijf jeugdzorgwerkers pleegzorg de samenwerking tussen ouders en pleegouders drie van de vijf sterren geeft. Drie van de vijf jeugdzorgwerkers pleegzorg geven de samenwerking tussen ouders en pleegouders vier van de vijf sterren.

De jeugdzorgwerkers pleegzorg benoemen verschillende dingen die werken in de samenwerking tussen ouders en pleegouders. De voornaamste werkzame factoren volgens de jeugdzorgwerkers pleegzorg zijn een open communicatie, begrip voor elkaars situatie en biologische ouders belangrijk maken. Een jeugdzorgwerker pleegzorg zegt: “In gesprek blijven is belangrijk. Eerlijk en open zijn wat er gebeurt in weekenden, maar ook wat een ouder wel of niet fijn vindt. Pas wanneer dit er is, kan je rekening met elkaar houden en snappen waar gedrag vandaan komt. Bij nieuwe plaatsingen zit ik in de groepsapp om op de achtergrond te monitoren om vroegtijdig in te kunnen grijpen wanneer nodig”. Een andere jeugdzorgwerker pleegzorg geeft het volgende aan: “Het is helpend om goede afspraken te maken bij de aanvang van de plaatsing en deze ook regelmatig met elkaar te blijven doornemen in bijvoorbeeld een evaluatie. Op deze manier kunnen onduidelijkheden met betrekking tot verwachtingen deels worden voorkomen”.

In een interview zegt een jeugdzorgwerker pleegzorg het volgende: “Ik denk dat hoe kleiner de kinderen zijn hoe meer afspraken, structuur en regels er zijn waarover overlegd moet worden. De afspraken moesten hier meer bij elkaar gebracht worden. Ook is het van belang in de samenwerking dat pleegouders de ouders kunnen accepteren”.

In een ander interview met een jeugdzorgwerker pleegzorg wordt het volgende aangegeven: “Het is echt welk gezin er voor open staat om het andere gezin te leren kennen en te snappen. Ik denk als ze daarvoor open staan, dan maakt het niet uit welke problemen of welke rollen je hebt. Dan is het goed. We doen allemaal ons best”.

Naast de werkzame factoren in de samenwerking tussen ouders en pleegouders hebben de onderzoekers de jeugdzorgwerkers pleegzorg gevraagd naar de algemene werkzame factoren in de deeltijdpleegzorg. Een aantal werkzame factoren zijn volgens de jeugdzorgwerkers pleegzorg wensen en verwachtingen duidelijk hebben, duidelijkheid over de planning, in gesprek blijven en eerlijk en open zijn wat er gebeurt in weekenden, maar ook wat een ouder wel of niet fijn vindt.

Één jeugdzorgwerker pleegzorg geeft aan dat het helpend is wanneer pleegouders en ouders goed contact hebben. Ze heeft ervaren dat wanneer een kind ‘toestemming’ krijgt van zijn ouders om bij pleegouders te zijn, het kind het dan ook fijn kan hebben bij pleegouders. Tevens geeft ze aan dat het van belang is dat pleegouders gastvrij zijn naar de biologische ouders en respect hebben voor elkaars verschillen.

In een interview met een jeugdzorgwerker pleegzorg wordt aangegeven: “Wat denk ik werkt is dat ze van elkaar kunnen leren. Ik probeer eens in de zoveel tijd overleggen te voeren, zodat we de dingen die we van elkaar leren kunnen bespreken, maar ik bespreek ook wat er goed gaat. Hoe fijn is het dat je tegen de ander kan zeggen dat je de ander ziet en dat het goed gaat. Ik zet het best wel veel in, eens in de drie maanden zit ik vaak wel met pleeggezin en ouders om tafel”.

Een andere jeugdzorgwerker pleegzorg zegt: “Wat werkt is denk ik een goede match, goede ondersteuning van de jeugdzorgwerker pleegzorg en een goede samenwerking met betrokken hulpverleners”.

Aan het einde van de enquête is er gevraagd of er eventuele verbeteringen of veranderingen binnen de deeltijdpleegzorg gezien worden door de jeugdzorgwerkers pleegzorg. Een aantal punten die werden genoemd zijn hieronder te lezen.

In een interview zegt een jeugdzorgwerker pleegzorg het volgende: “Je kan deeltijdpleegzorg beter neerzetten. Als het ook bij de gemeenten duidelijk is dat het doel van de deeltijdpleegzorg ter voorkoming is van een uithuisplaatsing dan gaan ze hier waarschijnlijk meer op anticiperen. Ik denk dat het juist mooi is om het een soort van samen te doen. Je zou pleegouders meer kunnen opleiden en intensiever voorbereiden. Ervoor zorgen dat er hulp thuis wordt ingezet. We gaan het samen proberen te redden. Nu is het vaag. Het is ter ontlasting, maar ondertussen is er een belaste thuissituatie, wat soms leidt tot een uithuisplaatsing, omdat er niet genoeg hulp is”.

Een andere jeugdzorgwerker pleegzorg geeft in een interview aan: “Ik denk dat samenwerking met andere hulpverlening het grootste verbeterpunt is en ik zou het mooi vinden als het meer samen gedragen wordt”.

Een andere jeugdzorgwerker pleegzorg zegt: “Ik zou graag zien dat de gemeenten meer inzoomen en hulpverlening inzetten op de mogelijkheden van ouders. Alleen kinderen tijdelijk elders laten verblijven lijkt mij onvoldoende ter ondersteuning van ouders”.

4.5 Deelvraag 4: “Hoe ervaren de pleeggezinnen plaatsingen binnen de deeltijdpleegzorg?”

Aan de hand van twee interviews met deeltijdpleeggezinnen zullen we bij deze deelvraag de ervaringsverhalen schrijven over hoe zij de plaatsing hebben ervaren.

Ervaringsverhaal 1:

Dit interview is afgenomen met een huidige pleegvader, onder andere lid van de pleegouderraad van entrea lindenhout. Hij en zijn vrouw zijn deeltijd pleegouders voor een meisje van 5 jaar die bij haar moeder woont, ze is bij hen van vrijdagmiddag tot en met zondagmiddag.

Hij vertelt dat hij en zijn vrouw voor deeltijdpleegzorg gekozen hebben, gezien zij beiden veel buiten de deur werken en doordeweeks niet veel beschikbaar zijn. Hij en zijn vrouw vinden het beschikbaar zijn voor hun pleegkind juist erg belangrijk. De deeltijdpleegzorg leek hen daarom een mooie lightversie, gezien zij in de weekenden wel beschikbaar kunnen zijn. Achteraf gezien blijkt het helemaal geen lightversie. Hij geeft aan dat je je af en toe zorgen maakt over dingen waar je als deeltijd pleegouder geen grip op hebt en dat je een pleegkind niet dag in dag uit hoeft te hebben, om er 24/7 mee bezig te zijn.

Hij benoemt dat het voor hun eigen dochter in het begin best lastig was en dat ze weleens heeft aangegeven dat ze het gevoel had dat haar ouders haar in de steek lieten en dat het anders was als dat haar ouders in het begin hadden verteld. Door veel met elkaar te praten en haar mee te nemen in belangrijke beslissingen is het uiteindelijk omgekeerd. Daarnaast benoemt hij het belang van het niet verplichten om elk weekend thuis te blijven.

De deeltijdpleegzorg heeft een grote meerwaarde voor hun pleegkind, hij denkt dat het echt cruciaal is dat zij er zijn. Hij geeft aan dat haar ouders zo'n klein netwerk hebben en dat ze met deze pleegzorgplaatsing ervoor zorgen dat iedereen bij elkaar kan blijven en dat ze niet volledig uit huis geplaatst hoeft te worden.

In het gesprek met pleegvader wordt duidelijk dat er tijdens de gehele plaatsing wederzijds respect is tussen moeder en pleegouders. Pleegouders investeren in de samenwerking en in de band met moeder, ook al snappen ze niet altijd alles. Door het wederzijdse respect is er te spreken van een goede samenwerking.

Als laatste wil pleegvader meegeven dat het belangrijk is dat de samenwerking met alle partijen goed is, dus ook met de gemeente, zodat er eerder geanticipeerd kan worden op het inzetten van hulp. Daarnaast mag van hem meer het besef komen dat in sommige gevallen deeltijdpleegzorg intensief is en hiervoor zou wel meer erkenning voor mogen gegeven worden.

Ervaringsverhaal 2:

Dit ervaringsverhaal vertelt het verhaal van een pleegmoeder die twee jaar voor drie zusjes middels een deeltijdpleegzorg plaatsing heeft gezorgd.

“Ik ben 34 jaar oud en ik heb in totaal twee deeltijdpleegzorg plaatsingen gehad. Momenteel doe ik dit al één jaar niet meer, omdat ik vijf dagen in de week werk en dit best wel intensief is. Bij mijn tweede deeltijdpleegzorg plaatsing, waar ik nu over vertel, heeft de plaatsing ongeveer anderhalf tot twee jaar geduurd. Moeder had vier dochters, waarvan drie dochters één keer in de maand een weekend bij mij kwamen. Het doel van de plaatsing was om moeder te ontlasten. De deeltijdpleegzorg plaatsing was in het begin echt waar het voor bedoeld was, namelijk dat moeder werd ontlast en dat een uithuisplaatsing werd voorkomen. In de beginfase toen ze bij mij waren, was het dus echt leuk en gezellig. Ik had ook goed app-contact met moeder over hoe het ging en ik maakte me nergens zorgen over. Bij moeder thuis was er wel een andere levensstandaard dan dat ik zou hanteren, maar dat is niet erg. Het hoeft ook geen acht te zijn bij moeder thuis, een voldoende is ook goed, als de kinderen maar veilig zijn. Met de meiden ging het in deze beginperiode goed. Wanneer ze de weekenden bij mij waren voelde dit ook niet zwaar, het was gewoon leuk. In het begin was het voor hun echt een soort uitje waar ze andere dingen konden doen als thuis, zoals naar het bos of naar het museum gaan. Gewoon leuke dingen doen met de kinderen. Ik was ook meer een soort tante voor ze, gewoon een gezellig weekend. Dat is denk ik ook waar deeltijdpleegzorg een beetje voor bedoeld is.

Echter kreeg moeder het laatste halfjaar van de plaatsing een nieuwe relatie. Het was een aardige man, maar met erg veel problemen. Moeder ging al snel met hem samenwonen en werd vrij snel zwanger van een vijfde kind. Het was vanaf dat moment voor de kinderen niet meer te doen, ze werden alleen gelaten en er ontstonden onveilige situaties. Ik trof ze weleens aan dat ze een week lang niet hadden gedoucht en er zwaar verwaarloosd uitzagen. Dan zit ik 24/7 met de meiden in mijn hoofd. Ik moest elke maand weer kijken hoe ik de kinderen aan zou treffen. De jongste wilde de laatste periode nooit terug naar huis. De oudste maakten zich altijd veel zorgen om hun moeder. Ze waren hier tijdens het weekend veel mee bezig. De meiden zaten toen pas in groep zeven en acht, dus echt te jong om zich hier zorgen over te maken. Ik heb samen met entrea lindenhout meerdere keren signalen afgegeven bij de gemeente, maar hier werd niks mee gedaan. De samenwerking met de gemeente had hierin zoveel beter gekund. De jeugdzorgwerker pleegzorg van entrea lindenhout heeft veel contact proberen te zoeken met de gemeente, maar er was vaak geen contact te krijgen. Ook waren de beschikkingen van de pleegzorg vaak niet op orde. De ernst van de situatie werd door de gemeente niet serieus genomen. In augustus had ik de meiden in een onveilige situatie aangetroffen, moeder heeft toen ook gemeente benaderd dat het echt niet ging. Dit heeft vanuit de gemeente niet geleid tot een actie. De samenwerking met de gemeente heeft mij enorm gefrustreerd. Ik heb toen op een gegeven moment in overleg met entrea aangegeven dat ik ermee stop. Ik denk wel als er vanuit de gemeente eerder hulp werd ingezet, dat de uithuisplaatsing voorkomen had kunnen worden. Moeder heeft uiteindelijk zelf aangegeven dat de meiden niet meer thuis konden wonen en heeft ze vrijwillig uit huis laten plaatsen. Ik kijk wel erg positief terug op het eerste jaar van de plaatsing. Dit was echt waar de deeltijdpleegzorg voor bedoeld was”.

4.6 Deelvraag 5: “Komen de ervaringsverhalen van de gezinnen overeen met de ervaringen van de jeugdzorgwerkers pleegzorg?”

Bij deze deelvraag wordt er beschreven of en in welke mate de ervaringen van de pleeggezinnen overeenkomen met de ervaringen van de jeugdzorgwerkers pleegzorg aan de hand van een aantal belangrijke begrippen in de deeltijdpleegzorg.

Aanmeld-doelen:

Ten aanzien van de aanmeld-doelen komt naar voren dat er overeenstemming is tussen de jeugdzorgwerkers pleegzorg en de pleeggezinnen, er wordt gezien dat er één voornamelijk aanmeld-doel is die bijna altijd gehaald wordt, namelijk het ontlasten van ouders.

Wat de jeugdzorgwerkers verder aangeven is dat het aanmeld-doel niet altijd helder is. Als het doel is ter voorkoming van een uithuisplaatsing is het van belang dat dit voorafgaand aan de plaatsing voor eenieder duidelijk is, zodat hier zorg op ingezet kan worden. Een jeugdzorgwerker pleegzorg zegt: “Wanneer het bij de gemeenten duidelijk is dat het doel van de deeltijdpleegzorg ter voorkoming is van een uithuisplaatsing dan gaan ze hier waarschijnlijk meer op anticiperen. Het zou mooi zijn om dit meer samen met de gemeente te doen en om er daarnaast voor te zorgen dat er hulp thuis wordt ingezet”. Een pleegouder geeft in het interview aan dat de gemeente weinig beschikbaar was en dat wanneer er signalen van onveiligheid waren hier niks mee gedaan werd. De pleegouder benoemde dat als er eerder hulp ingezet werd een uithuisplaatsing voorkomen had kunnen worden. De jeugdzorgwerkers pleegzorg geven aan dat het aanmeld-doel bij de plaatsing duidelijker neergezet kan worden als blijkt dat het ter voorkoming van een uithuisplaatsing is.

Samenwerking tussen ouders en pleegouders

Er is overeenstemming in wat de jeugdzorgwerkers pleegzorg en de pleegouders aangeven in wat werkt voor een goedlopende samenwerking. Een aantal punten die worden genoemd zijn het hebben van een open communicatie, wederzijds respect en investeren in de band met ouders.

Belasting deeltijdpleegzorg

Zowel voor de jeugdzorgwerkers pleegzorg als voor de pleeggezinnen is het belangrijk om deeltijdpleegzorg plaatsing als een volwaardige vorm van pleegzorg te zien.

De jeugdzorgwerkers pleegzorg geven aan dat het per gezin erg verschilt hoeveel tijd je eraan kwijt bent, maar dat er over het algemeen evenveel tijd gestoken wordt in een deeltijdpleegzorg plaatsing dan in een voltijd plaatsing. Pleegouders geven aan dat zij 24/7 met de plaatsing bezig zijn.

Hoofdstuk 5: Conclusie

Door middel van dossieronderzoek, interviews en enquêtes is er onderzoek gedaan naar de deeltijdpleegzorg binnen entrea lindenhout. Het onderzoek richt zich op hoe plaatsingen worden ervaren en afgerond in de periode van 1 juni 2021 tot en met 1 juni 2022. In dit hoofdstuk worden er vanuit de resultaten van de verschillende onderzoeksmethoden conclusies getrokken per deelvraag.

5.1 Algemene informatie

Om een duidelijker beeld te schetsen van de onderzoeksgroep beschrijven wij hieronder de algemene achtergrondinformatie vanuit het dossieronderzoek.

Er kan vastgesteld worden dat er binnen de deeltijdpleegzorg bij de verhouding tussen man en vrouw een kleine meerderheid vrouw is. Tevens blijkt uit de resultaten dat in de leeftijd van nul tot zes jaar er dubbel zoveel vrouwen zijn dan mannen. In de leeftijd van zeven tot 11 jaar is er een kleine meerderheid man. In de leeftijd van 12+ is er een kleine meerderheid vrouw.

Er kan geconcludeerd worden dat de meeste jongeren die gebruik maken van de deeltijdpleegzorg, hier tussen de twee en vier jaar verblijven.

Vanuit de resultaten kan vastgesteld worden dat bij één derde van de kinderen niet bekend is of er kind-factoren aanwezig zijn. Er kan geconcludeerd worden dat ADHD één van de meest voorkomende kind-factoren is. Bij één zesde van de kinderen zijn geen kind-factoren aanwezig. Een aantal kinderen hebben kind-factoren, zoals ASS of een hechtingsproblematiek. Uit de theorie blijkt dat sommige kinderen meer veerkracht hebben of minder kwetsbaar zijn voor de omstandigheden waarin zij opgroeien. Het kan hierdoor zijn dat het ene pleegkind gedragsproblemen ontwikkelt, terwijl het andere pleegkind daar bijna geen last van heeft. Zelfs als kinderen bijna dezelfde voorgeschiedenis hebben.

Uit de resultaten blijkt dat bij de helft van de dossiers het niet bekend is of er ouder-factoren aanwezig zijn. Hieruit kan er vastgesteld worden dat de dossiers niet altijd op orde zijn. Bij de ouders waarbij er wel ouder-factoren aanwezig zijn wordt vastgesteld dat psychische belasting het meeste voorkomt. Uit de theorie blijkt dat een stressor bij een ouder kan ontstaan door een druk kind. De stressbeleving van ouders kan positief of negatief beïnvloed worden door psychologische factoren in de ouder. Ook kan het beïnvloed worden door sociale factoren in de omgeving van de ouder, zoals de ondersteuning van anderen die wel of niet wordt ervaren. Afhankelijk van bovenstaande factoren kan door de stress die ouders beleven veranderingen teweegbrengen aan het lichamelijk of psychisch functioneren van de ouder. Dit kan weer van invloed zijn op de kwaliteit van de opvoeding, waardoor dit indirect de ontwikkeling van het kind kan beïnvloeden. De onderzoekers kunnen vaststellen dat een kind met ADHD in combinatie met ouders met psychische problemen veel stress kan opleveren in de opvoeding, waardoor ouders ontlasting nodig hebben.

5.2 Deelvraag 1: “Wat is de reden dat kinderen gebruik maken van de deeltijdpleegzorg?”

Bij deelvraag 1 wordt er beschreven waarom kinderen gebruik maken van deeltijdpleegzorg. Hier wordt het aanmeld-doel van de plaatsing beschreven.

Vanuit entrea lindenhout is vanaf de start de bedoeling helder: deeltijdpleegzorg zetten we in om de wereld van een kind groter te maken, de ouders te ontlasten, en ervoor te zorgen dat een kind thuis kan blijven wonen. De onderzoekers concluderen dat de meeste aanmeldingen voor de deeltijdpleegzorg voortkomen uit het ontlasten van ouders. Uit het Vlaams onderzoek blijkt ook dat de meeste aanmeldingen voor gezinsondersteunende pleegzorg voortkomen uit overbelasting van ouders. Daarnaast kan er geconcludeerd worden dat driekwart van de aanmeldredenen ‘ontlasting van ouders’ bestaat uit het ontlasten van moeder. Het zou kunnen betekenen dat vooral alleenstaande moeders gebruik maken van de deeltijdpleegzorg. Uit de theorie blijkt dat alleenstaande ouders minder snel met hun vragen naar andere toekomen. Pas als het echt niet meer gaat of als er sprake is van een crisissituatie gaan alleenstaande ouders naar professionele hulpverlening toe. Hieruit kunnen de onderzoekers concluderen dat een groot deel van de dossiers bestaat uit alleenstaande ouders. Uit het Vlaams onderzoek blijkt ook dat vooral alleenstaande ouders gebruikmaken van de gezinsondersteunende pleegzorg.

5.3 Deelvraag 2: “Hoe worden deeltijdpleegzorg plaatsingen afgerond?”

Onder deelvraag 2 beschrijven de onderzoekers vanuit het dossieronderzoek hoe de deeltijdpleegzorg plaatsingen worden afgerond, of de aanmeld-doelen zijn behaald en of het kind aan het einde van de plaatsing thuis woont.

Aanmeld-doel ontlasten ouders:

Als we kijken naar de resultaten kan er geconcludeerd worden dat meer dan één derde van de dossiers is afgerond, omdat het aanmeld-doel van de plaatsing is gehaald. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de inzet van de deeltijdpleegzorg een positieve bijdrage heeft geleverd.

Er kan geconcludeerd worden dat erbij bijna de helft van de dossiers niet bekend is of het doel van de aanmelding is behaald. De onderzoekers kunnen vaststellen dat de deeltijdpleegzorg een proces is waarbij je niet altijd kan beoordelen of het aanmeld-doel behaald is. Uit interviews met jeugdzorgwerkers pleegzorg blijkt dat ouders bijvoorbeeld tijdens een deeltijdpleegzorg plaatsing ontlast kunnen worden als ze even hun handen vrij hebben, maar de vraag is dan of ouders daadwerkelijk voldoende ontlasting hebben ervaren. Daarnaast is het de vraag wat ontlasting betekent, het is een te diffuus begrip. Tevens betekent het niet dat de belaste thuissituatie verminderd of opgelost is met de inzet van deeltijdpleegzorg. Hiervoor moet hulpverlening ingezet worden en het is de vraag of dit juist gedaan wordt.

Wonen de kinderen thuis?

Na afronding van een deeltijdpleegzorg plaatsing wonen twee derde van de kinderen weer volledig thuis. Daarnaast blijkt dat een kwart van de dossiers is afgerond, vanwege meer behoefte aan zorg dan de deeltijdpleegzorg kan bieden. Deze kinderen zijn volledig uit huis geplaatst. Volgens Pleegzorg Nederland is het doel van de deeltijdpleegzorg het voorkomen

van een uithuisplaatsing. Dit is tevens het doel van deeltijdpleegzorg van entrea lindenhout. Hieruit kan er geconcludeerd worden dat het doel van de deeltijdpleegzorg grotendeels behaald wordt.

5.4 Deelvraag 3: “Hoe ervaren jeugdzorgwerkers het proces van de deeltijdpleegzorg?”

Bij deelvraag 3 beschrijven de onderzoekers hoe de jeugdzorgwerkers pleegzorg de deeltijdpleegzorg ervaren. Hiervoor hebben de onderzoekers twee interviews gehouden met jeugdzorgwerkers pleegzorg. Daarnaast is er een enquête afgenomen onder de 11 jeugdzorgwerkers pleegzorg van team Foodvalley, hier is 100% reactie op gekomen. Echter hebben er zes hiervan geen ervaring, waardoor onderstaande informatie gaat over de beleving van vijf jeugdzorgwerkers pleegzorg.

Uit de enquêtes is gebleken dat de meeste jeugdzorgwerkers pleegzorg tussen de twee á drie jaar werkzaam zijn in de pleegzorg. Alle jeugdzorgwerkers pleegzorg van team Foodvalley hebben tot nu toe nul tot vijf deeltijd pleeggezinnen begeleid. De vraag die hierbij gesteld kan worden is of team Foodvalley in het algemeen weinig deeltijdpleegzorg plaatsing hebben.

Vanuit de resultaten kan geconcludeerd worden dat bij deeltijdpleegzorg plaatsingen waarvan de aanmeld-doelen zijn behaald, deze vaak over het ontlasten van ouders gaan. De jeugdzorgwerkers pleegzorg geven aan dat het algemene doel, ontlasten van ouders, altijd wordt behaald. Daarnaast is vast te stellen dat meer dan de helft van de jeugdzorgwerkers pleegzorg beleeft dat de aanmeld-doelen aan het einde van de plaatsing niet behaald worden. Echter kunnen de onderzoekers concluderen dat zij niet altijd duidelijk uit de dossiers kunnen halen of een aanmeld-doel behaald is of niet. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de dossiers niet altijd op orde zijn. Er kan zich verder afgevraagd worden of het onder de jeugdzorgwerkers pleegzorg duidelijk is wanneer een aanmeld-doel wel of niet behaald is.

Uit de resultaten is te concluderen dat meer dan de helft van de jeugdzorgwerkers pleegzorg aangeeft dat de plaatsingen negatief worden afgerond. Dit zijn dezelfde jeugdzorgwerkers pleegzorg die aangeven dat meer dan de helft van de aanmeld-doelen niet behaald zijn. Dit blijft echter een beleving van de jeugdzorgwerkers pleegzorg. De vraag blijft of het binnen de organisatie helder is wanneer een aanmeld-doel behaald is. Daarnaast kan geconcludeerd worden dat deze belevingen van de jeugdzorgwerkers pleegzorg haaks staan op de resultaten uit het dossieronderzoek.

Er kan worden geconcludeerd dat de jeugdzorgwerkers pleegzorg de belasting in de begeleiding van de deeltijdpleegzorg als wisselend ervaren, maar dat het over het algemeen evenveel tijd kost als een voltijd-plaatsing. Vanuit het interview met een jeugdzorgwerker pleegzorg kunnen we concluderen dat het evenveel tijd vergt als een voltijd plaatsing door het verbinden tussen de twee werelden van het pleeggezin en het gezin van herkomst. Volgens de theorie kan er een gezamenlijke wereld voor het kind worden gecreëerd wanneer je beide werelden van het kind verbindt. Voor het kind is dit van belang, omdat het kind dan minder het gevoel kan hebben dat hij of zij moet kiezen tussen de biologische ouders en pleegouders. Daarnaast heeft het kind dan minder het gevoel dat het moet opgroeien in twee verschillende werelden/families. Het is daarom voor het creëren van een ongedeelde wereld voor het kind van belang dat de betrokkenen uit de verschillende

netwerken gemotiveerd zijn om met elkaar samen te werken, dat ze contact hebben onderling en elkaar informeren. Daarnaast blijkt uit de theorie dat de jeugdzorgwerker pleegzorg naar zowel de ouders als naar de pleegouders een taak heeft, om samen te werken rondom het kind. Het is van belang dat de jeugdzorgwerker pleegzorg afspraken maakt over rollen, taken en grenzen en hierbij de twee werelden bij elkaar brengt. Tevens staat er in de uitgangspunten van de pleegzorg vanuit de vakgroep pleegzorg het volgende: “We zetten in op een onverdeelde wereld voor het kind”.

Bijna twee derde van de jeugdzorgwerkers pleegzorg geeft de samenwerking tussen ouders en pleegouders drie van de vijf sterren. De jeugdzorgwerkers pleegzorg geven aan hier veel in te investeren. Vanuit de theorie blijkt dat een goede samenwerking tussen ouders en pleegouders een belangrijk doel is wat veel aandacht krijgt. Om een goede start te maken, zal dit door een jeugdzorgwerker pleegzorg goed benadrukt worden.

Over wat de werkzame factoren in de samenwerking zijn, zijn de jeugdzorgwerkers pleegzorg het met elkaar eens. Acceptatie van de ouders door pleegouders en andersom. Uit de theorie blijkt ook dat het voor een goede start van belang is om bij ouders en pleegouders draagvlak te creëren om zo vanaf het eerste contact te investeren in de samenwerking. Naast acceptatie wordt het hebben van een open en eerlijke communicatie en een goede match genoemd. Tevens kan vanuit de resultaten geconcludeerd worden dat de samenwerking met andere hulpverlening en verwijzers verbeterd zou kunnen worden. Ook kan er meer worden gekeken naar het inzetten van hulpverlening thuis bij ouders, naast de deeltijdpleegzorg, als dit nodig blijkt te zijn.

5.5 Deelvraag 4: “Hoe ervaren de pleeggezinnen het proces van de deeltijdpleegzorg?”

De onderzoekers zullen bij deze deelvraag aan de hand van twee interviews met deeltijdpleegzorg gezinnen een conclusie trekken over hoe zij de plaatsing hebben ervaren.

Pleegouders ervaren beide dat de inzet van deeltijdpleegzorg van belang is. Een pleegouder benoemt namelijk dat het cruciaal is dat zij er zijn. Er kan hieruit geconcludeerd worden dat deeltijdpleegzorg een meerwaarde is voor het kind. Dit komt overeen met wat de theorie over buurtgezinnen zegt, namelijk dat de wereld van het kind wordt vergroot en dat de inzet van de hulp voor het kind gunstig blijkt te werken.

Er kan geconcludeerd worden dat beide pleegouders 24/7 bezig zijn met de zorg van de deeltijdpleegzorg plaatsing.

Beide gezinnen geven aan dat de samenwerking tussen de verschillende partijen niet altijd constructief is verlopen, omdat de verwachtingen niet altijd overeenkomen en signalen niet werden opgepakt. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de samenwerking op alle vlakken belangrijk is voor een goed verloop van de plaatsing.

5.6 Deelvraag 5: “Komen de ervaringsverhalen van de pleeggezinnen overeen met de ervaringen van de jeugdzorgwerkers pleegzorg?”

Bij deze deelvraag zal worden gekeken of de ervaringsverhalen van de pleeggezinnen overeenkomen met de ervaringen van de jeugdzorgwerkers pleegzorg aan de hand van de belangrijkste onderwerpen.

Aanmeld-doel:

Er kan geconcludeerd worden dat er overeenstemming is over dat het anmeld-doel 'ontlasten van ouders' bijna altijd gehaald wordt. Daarnaast kan geconcludeerd worden dat het anmeld-doel duidelijker en concreter neergezet kan worden vanaf het begin van de plaatsing, in samenwerking met de gemeente. Tevens kan er geconcludeerd worden dat het van belang is om naast deeltijdpleegzorg in de thuissituatie hulpverlening in te schakelen wanneer dit nodig blijkt te zijn.

Samenwerking:

Er kan geconcludeerd worden dat er overeenstemming is over wat er van belang is voor een goed lopend samenwerking, namelijk een open communicatie, wederzijds respect en investeren in de band met ouders. Volgens de theorie is het belangrijk dat pleegouders aandacht hebben voor ouders en dat zij de tijd nemen om te bouwen aan een samenwerkingsrelatie. Ook is het belangrijk dat er open gecommuniceerd wordt met ouders en dat er respectvol om wordt gegaan in de omgang met elkaar.

Belasting deeltijdpleegzorg:

Er kan geconcludeerd worden dat er overeenstemming is over dat deeltijdpleegzorg een volwaardige vorm van pleegzorg is. Zowel jeugdzorgwerkers pleegzorg als pleegouders geven aan dat ze 24/7 met de plaatsing bezig zijn. Uit de theorie blijkt ook dat de taken/prestaties die jeugdzorgwerkers pleegzorg moeten uitvoeren bij een deeltijd plaatsing gelijkliggen aan een voltijd plaatsing, terwijl het tarief een stuk lager ligt.

5.5 Hoofdvraag: "Hoe worden deeltijdpleegzorg plaatsingen ervaren en afgerond in de periode van 1 juni 2021 tot en met 1 juni 2022?"

De deeltijdpleegzorg wordt voor een groot deel positief ervaren en afgerond. In zijn algemeenheid wordt gezien dat het doel van deeltijdpleegzorg, namelijk het voorkomen van een uithuisplaatsing, voor een groot deel behaald wordt.

Het voornamelijkste anmeld-doel 'ontlasten van ouders' wordt over het algemeen gehaald. De vraag is alleen of ouders deze ontlasting daadwerkelijk ervaren. Ontlasten is namelijk een diffuus begrip. Tevens is het de vraag of het voor de jeugdzorgwerkers pleegzorg duidelijk is wanneer een anmeld-doel behaald is.

Er komt naar voren dat de samenwerking tussen ouders en pleegouders een belangrijke factor is. Tevens blijkt dat de samenwerking met gemeente en andere hulpverlening en inzet van hulpverlening thuis, naast de deeltijdpleegzorg, meer aandacht vraagt. Dit bewustzijn is er bij iedereen.

Deeltijdpleegzorg wordt ervaren als een volwaardige vorm van hulpverlening. De complexiteit van deeltijdpleegzorg wordt onderschat. Het blijkt namelijk dat het evenveel tijd vraagt als een voltijd plaatsing.

Hoofdstuk 6: Discussie

In het nu volgende hoofdstuk kijken de onderzoekers terug op het onderzoek door de resultaten te evalueren en kritisch te kijken naar eventuele beperkingen. De onderzoekers zullen een suggestie doen voor vervolgonderzoek.

Een beperking van het onderzoek is dat het perspectief van de kinderen en ouders alleen is meegenomen in het dossieronderzoek. De vraag is of het perspectief van de ouders en kinderen vanuit het dossieronderzoek voldoende is om hun ervaring over de deeltijdpleegzorg weer te geven. Daarnaast is het onderzoek afgenomen in de regio Foodvalley, dit is een beperkte groep en daardoor geen complete weergave van de ervaringen met de deeltijdpleegzorg binnen entrea lindenhout.

Uit het dossieronderzoek is gebleken dat niet altijd duidelijk uit de dossiers gehaald kan worden of een aanmeld-doel behaald is. Ontlasting van ouders is mogelijk een te diffuus begrip, waardoor er niet eenduidig vastgesteld kan worden of het aanmeld-doel behaald is. De vraag hierbij is of het onder de jeugdzorgwerkers pleegzorg duidelijk is wanneer een aanmeld-doel behaald is. Daarnaast kun je de vraag stellen of de dossiers goed op orde zijn.

De jeugdzorgwerkers pleegzorg die gesproken zijn in interviews en de enquêtes werken maximaal vijf jaar in de pleegzorg. Uit de resultaten is gebleken dat de belasting in de begeleiding van deeltijdpleegzorg net zoveel tijd vraagt als bij de voltijd pleegzorg. De vraag is of deze korte werkervaring van invloed is op de belasting in de begeleiding.

Uit de resultaten is gebleken dat een goede samenwerking met de gemeente van belang is, maar dat dit niet altijd waargemaakt kan worden. De vraag is welke invloed je daar als organisatie op kan uitoefenen als je met vijftig gemeenten moet samenwerken en hoe je dit op een zo goed mogelijke manier vormgeeft.

Tevens blijkt uit de theorie dat de vergoeding voor de deeltijdpleegzorg lager ligt dan de vergoeding voor de voltijd pleegzorg, terwijl uit de interviews en enquêtes met jeugdzorgwerkers pleegzorg blijkt dat de belasting van begeleiding even groot is. Er kan zich afgevraagd worden wat er voor de jeugdzorgwerkers pleegzorg en entrea lindenhout nodig is om de deeltijdpleegzorg te blijven voortzetten.

Hoofdstuk 7: Adviesrapport

In het onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden waardoor er uiteindelijk antwoord gegeven kan worden op de hoofdvraag. De onderzoekers hebben ervoor gekozen om als eindproduct van het onderzoek een adviesrapport te schrijven, daarnaast wordt het uitgevoerde onderzoek als onderdeel van het eindproduct gezien. Tevens zullen de onderzoekers een presentatie geven aan de vakgroep pleegzorg en aan het team Foodvalley.

Uit de resultaten van het onderzoek is gebleken dat deeltijdpleegzorg een complexe vorm van hulpverlening is. De complexiteit van deeltijdpleegzorg zit hem in het feit dat je als jeugdzorgwerker pleegzorg bezig bent met het verbinden van de twee werelden. Daarnaast kan je als pleegouder 24/7 met de plaatsing bezig zijn. Tevens zijn de aanmeld-doelen niet altijd helder en kan er niet altijd worden vastgesteld of de aanmeld-doelen behaald zijn. Verder blijkt uit de resultaten dat zowel pleeggezinnen als jeugdzorgwerkers pleegzorg de belasting in de deeltijdpleegzorg even zwaar ervaren als een voltijd plaatsing. Het advies voor de organisatie is om deeltijdpleegzorg te zien als een complexe vorm van hulpverlening en om daarin transparant te zijn tegenover pleeggezinnen, ouders, kinderen, jeugdzorgwerkers pleegzorg en gemeenten. Dit zou gedaan kunnen worden door tijdens voorlichtingsavonden voor potentiële pleegouders dit duidelijk aan te geven.

Uit het onderzoek is gebleken dat de jeugdzorgwerkers pleegzorg de begeleiding van deeltijdpleeggezinnen als even belastend zien dan voltijdpleeggezinnen. Het advies is om hier verder onderzoek naar te doen, om te onderzoeken wat maakt dat de belasting zo groot is. Tevens is het advies om naar de gemeente transparant te zijn over de complexiteit van deeltijdpleegzorg.

Zoals in de discussie te lezen is, is het alleen gericht op de regio Foodvalley, waardoor zich afgevraagd kan worden of dit representatief is voor de ervaringen van de jeugdzorgwerkers pleegzorg. Het advies is om het kwalitatieve onderzoek op dezelfde wijze te herhalen binnen meerdere regio's van entrea lindenhout, zodat er gekeken kan worden of dezelfde resultaten naar voren komen. Dit schetst voor entrea lindenhout een compleet beeld van de ervaringen van de jeugdzorgwerkers pleegzorg over de deeltijdpleegzorg. Daarnaast is het advies om het kwantitatieve onderzoek te herhalen, dit om de validiteit en betrouwbaarheid te vergroten.

Het onderzoek heeft zich vooral gericht op kwantitatief onderzoek met daarnaast een verdiepend kwalitatief onderzoek. In het kwantitatief onderzoek zijn de perspectieven van ouders en kinderen indirect meegenomen, in het kwalitatief onderzoek zijn er alleen jeugdzorgwerkers pleegzorg en pleegouders gesproken. Het advies is om bij vervolgonderzoek in het kwalitatieve deel het perspectief van ouders, kinderen en eigen kinderen van pleegouders mee te nemen. Hierdoor wordt de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek vergroot en schetst het voor entrea lindenhout een concreet beeld over de verschillende ervaringen van alle betrokkenen.

Vanuit het onderzoek is het advies vanuit de onderzoekers om ervoor te zorgen dat de dossiers op orde zijn, waarin begripsafbakeningen over ontlasten van ouders duidelijk is voor de jeugdzorgwerker pleegzorg. Dit advies wordt gegeven zodat de dossiers op orde zijn voor

ouders en kinderen, waarin zij goed kunnen volgen hoe hun hulpverleningstraject verlopen is en hier later op terug kunnen lezen.

Hoofdstuk 8: Verantwoording

Er is vanaf september 2022 t/m januari 2023 een onderzoeksproces doorlopen. Dit proces zal aan de hand van een tijdlijn (zie paragraaf 3.3) worden verantwoord. In bijlage 3 is een specifieke tijdlijn toegevoegd.

Beginfase en september

De onderzoekers zijn veel in gesprek geweest met de opdrachtgever, zodat het onderzoek goed uitgevoerd kan worden. Volgens Kwakman (2003, in Van der Donk en Van Lanen, 2019) is het van belang dat je het onderzoeksproces zoveel mogelijk samen met de opdrachtgever doorloopt. De onderzoekers hebben in juni met de opdrachtgever het eerste gesprek gevoerd. In dit gesprek hebben de onderzoekers kort kennis gemaakt en is de afstudeeropdracht uitgelegd. Ook is er kort gebrainstormd over het onderwerp van het onderzoek. De organisatie zou na aanleiding hiervan in gesprek gaan met een collega en zal voor de vakantie terugkomen op het onderwerp. Midden juli hebben de onderzoekers weer overleg gehad en hier is uitgekomen dat zij zich zullen gaan richten op deeltijdpleegzorg, gezien dit een groeiende tak is binnen entrea lindenhout en Pleegzorg Nederland en er weinig onderzoek naar is gedaan. De onderzoekers vonden dit ook een interessant onderwerp. De organisatie kwam toen op de volgende vraag uit: Ervaren ouders en aanmelders de deeltijdpleegzorg als ondersteunend en zorgt dit ervoor dat hun kind langer thuis/ in het pleeggezin kan blijven? De onderzoekers hebben vervolgens op 1 september hun eerste afspraak na de vakantie gehad. Daarna hebben de onderzoekers om de twee weken een afspraak gehad met de opdrachtgever.

Volgens Van der Donk en Van Lanen (2019) is het van belang om je onderzoek en onderzoeksresultaten op verschillende manieren te communiceren en te verspreiden in de praktijk. Ook is het van belang na te gaan welke vragen en belangen de betrokkenen hebben met betrekking tot het onderzoek. Hierdoor werk je aan draagvlak en wordt de kans vergroot dat het onderzoek leidt tot de beoogde verbeteringen. De onderzoekers hebben bij de oriëntatie op het praktijkprobleem ervoor gekozen om het perspectief van meerdere betrokkenen mee te nemen. De onderzoekers zijn bij de oriëntatie in gesprek gegaan met onder andere een medewerker van de vakgroep pleegzorg, een medewerker van het ondersteuningsteam pleegzorg, de bestuurder van entrea lindenhout, de gemeente Nijmegen en een oud cliënt (pleegkind) van entrea lindenhout. Door deze verschillende betrokkenen gesproken te hebben, is er een concreet beeld van het praktijkprobleem geschetst. De onderzoekers hebben een gesprek gevoerd met een medewerker van het Sociaal Domein van de gemeente Nijmegen. Achteraf gezien was het een beter keuze geweest om een gesprek te houden met een medewerker van de gemeente Ede, aangezien de onderzoekers voor het onderzoek, voor het verkrijgen van informatie, gebruik hebben gemaakt van jeugdzorgwerkers pleegzorg uit de gemeente Ede. In overleg met de opdrachtgever is er daarom voor gekozen om de informatie uit het gesprek niet mee te nemen in het onderzoek.

In september hebben de onderzoekers een afspraak gehad met de bestuurder van entrea lindenhout. Hier hebben zij het onderwerp en de ideeën voor het onderzoek voorgelegd. Hieruit kwam vooral dat de bestuurder het mooi zou vinden dat er zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek gedaan werd, zodat je zoveel mogelijk resultaten eruit kan halen. Hij kwam met het idee om een dossieronderzoek te gaan doen en om daarnaast eventueel wat

gezinnen te spreken. De onderzoekers vonden dit een goed idee en hebben hierdoor de vraag aangepast. In overleg met de opdrachtgever en andere betrokkenen is toen dit idee voortgezet en is er dus zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Volgens Van der Donk en Van Lanen (2019) spreken we van een mixed-methods onderzoek als er een combinatie van kwantitatief en kwalitatief onderzoek wordt uitgevoerd. Er is uit de verschillende gesprekken besloten dat de jeugdzorgwerkers pleegzorg en de pleeggezinnen het startpunt voor het onderzoek zullen zijn. Aan het begin was de vraag nog gericht op ouders, kinderen en pleegouders. Dit is later aangepast wegens tijdgebrek.

De onderzoekers zijn op 29 september bij de teamvergadering van het team Foodvalley langs geweest om zich voor te stellen, het onderzoek uit te leggen en hierdoor draagvlak te creëren. De onderzoekers hebben het team tussendoor op de hoogte gehouden via de mail en zijn af en toe langs geweest op kantoor om daar te werken aan het onderzoek en de medewerkers te zien.

Oktober

Volgens Van der Donk en Van Lanen (2019) vormen de hoofdvraag en de deelvragen de rode draad van het onderzoek. Het is van belang dat je aan de hand van de antwoorden die je hebt verkregen op de deelvragen, de hoofdvraag kunnen beantwoorden. De deelvragen in dit onderzoek leidde op het moment van het feedbackmoment voor het plan van aanpak niet genoeg tot het antwoord op de hoofdvraag. De deelvragen gaven vooral een weergave van de ervaring van de jeugdzorgwerkers pleegzorg, maar niet van de pleeggezinnen. De onderzoekers hebben hierdoor de deelvragen aangepast. Volgens Van der Donk en Van Lanen (2019) is het belangrijk de onderzoeksvraag met anderen te bespreken. 't Veer et al. (2021) benoemt ook het belang van het verkrijgen van feedback van anderen op de onderzoeksvraag. Tevens benoemen zij dat het goed is om meerdere alternatieven op te stellen voor de vraag, zodat je tot de juiste formulering komt. De onderzoekers hebben meerdere keren om feedback gevraagd aan de opdrachtgever, team Foodvalley en de docent en medestudenten vanuit school. Hierbij hebben de onderzoekers meerdere alternatieven opgesteld voor hoofd en deelvragen, waardoor er uiteindelijk een juiste formulering is gevonden.

De onderzoekers zijn in deze fase bezig geweest met het theoretisch kader. Gezien de weinige onderzoeken naar deeltijdpleegzorg vonden de onderzoekers dit op het begin nog lastig. De onderzoekers hebben voor het gericht zoeken naar theorie een afspraak gehad met een medewerker van de HAN.

Voor het starten van het dossieronderzoek hebben de onderzoekers een aantal punten opgesteld die zij willen onderzoeken in het dossieronderzoek. Vanuit hier is er door een medewerker een lijst opgesteld met alle dossiers die zijn afgerond in de periode van 1 juni 2021 tot 1 juni 2022. Daarnaast zijn de onderzoekers bezig geweest met het werven van respondenten voor de interviews. Hiervoor hebben de onderzoekers via de opdrachtgever contact gelegd met een pleegvader die tevens lid is van de pleegouderraad van entrea lindenhout. Met hem is een interview gehouden over zijn ervaring als pleegvader. Voor het tweede gezin hebben de onderzoekers weer via de opdrachtgever contact gelegd met een jeugdzorgwerker pleegzorg bij entrea lindenhout om te vragen of zij met haar gezin mee wil doen aan een interview. De onderzoekers kregen een enthousiaste reactie dat beiden graag

mee wilde werken aan het onderzoek. Echter duurde het erg lang voordat er respons kwam voor een datum, waardoor de onderzoekers verder zijn gaan kijken naar een ander gezin. De onderzoekers hebben toen via team Foodvalley gevraagd of zij een gezin kennen die met ons in gesprek wil gaan voor een ervaringsverhaal. Vanuit team Foodvalley kwam er gelijk een enthousiaste pleegmoeder, waar de onderzoekers mee in gesprek zijn gegaan. Verder hebben de onderzoekers een start gemaakt met het analyseren van het dossieronderzoek. Volgens 't Veer et al. (2021) doe je meer inzichten op en voorkom je vertekening in de dataverzameling door verschillende perspectieven te raadplegen. Ook maken de verschillen en overeenkomsten tussen de verschillende betrokkenen sneller bepaalde patronen duidelijk.

November

De onderzoekers hebben in de maand november de interviews met de jeugdzorgwerkers pleegzorg en de pleeggezinnen gevoerd. Ook hebben de onderzoekers de enquête verstuurd naar de jeugdzorgwerkers pleegzorg van team Foodvalley. Voor het houden van de interviews en de enquête hebben de onderzoekers interviewvragen opgesteld. De onderzoekers hebben deze vragenlijsten laten invullen door de opdrachtgever. Er kwam aan bod dat sommige vragen nog wat onduidelijk waren. De onderzoekers hebben de vragen aangepast en bij de enquête een uitleg onder sommige vragen geschreven, zodat het helder is wat er bedoeld werd. Volgens Van der Donk en Van Lanen (2019) verhoog je de validiteit en betrouwbaarheid door de vragenlijst eerst met betrokkenen door te nemen of in te laten vullen, zodat je kunt nagaan of de vragen goed begrepen worden.

De onderzoekers hebben ervoor gekozen om interviews te houden met jeugdzorgwerkers pleegzorg en met pleeggezinnen om een start te maken met onderzoek naar de ervaringen in deeltijdpleegzorg. Vanwege een korte onderzoeksduur hebben de onderzoekers zich niet gericht op interviews met ouders, pleegkinderen en eigen kinderen van pleegouders. De onderzoekers hebben ervoor gekozen om jeugdzorgwerkers pleegzorg te interviewen, omdat zij wat betreft de onderzoekers en de opdrachtgever het startpunt zijn om informatie te verkrijgen over deeltijdpleegzorg.

Voor de vragenlijst zijn de onderzoekers begonnen met een algemene korte uitleg van het onderzoek. Daarna zijn de onderzoekers gestart met het stellen van algemene vragen. Verder in het gesprek is er steeds verder ingezoomd op de belangrijkste punten van het gesprek. Volgens Van der Donk en Van Lanen (2019) wordt dit de trechterstructuur of fuik genoemd.

De onderzoekers wilden eerst vijf interviews houden met verschillende jeugdzorgwerkers, maar in overleg met de docent van school en de opdrachtgever is er toch besloten om twee interviews te houden met de jeugdzorgwerkers pleegzorg en daarnaast aanvullend een enquête te laten invullen. Er is hiervoor gekozen, omdat het anders niet haalbaar zou zijn gezien de tijd. Een risico voor het onderzoek was ook om het niet te groot te maken, dit zou wel gebeuren als er nog meer interviews gehouden werden. Als de onderzoekers hier achteraf op terugkijken is het goed geweest dat zij deze keus gemaakt hebben. Als er teruggekeken wordt naar de enquête, hadden de onderzoekers eerst beter de vraag kunnen stellen welke medewerkers er ervaring hadden met de deeltijdpleegzorg, zodat zij de

enquête konden invullen. Nu moesten alle antwoorden van de medewerkers die geen ervaring hadden eruit gehaald worden. Dit kostte veel tijd.

December

Nadat alle informatie is verzameld voor de resultaten hebben de onderzoekers de interviews getranscribeerd en gecodeerd, dit om een duidelijk beeld te schetsen van wat er in de interviews is gezegd en om duidelijke resultaten te verkrijgen.

Volgens Van der Donk en Van Lanen (2019) heb je bij de analyse anderen nodig om de validiteit en betrouwbaarheid van de onderzoeksresultaten te vergroten. De onderzoekers hebben andere betrokkenen binnen de organisatie betrokken bij de analyse door samen met hen de resultaten en conclusie door te nemen. Hierdoor kan er kritisch naar de analyse worden gekeken, waardoor de betrouwbaarheid en validiteit wordt vergroot.

Volgens 't Veer et al. (2021) is het aan te raden bij kleine getallen, als je gebruikmaakt van percentages, ook de aantallen weer te geven. De onderzoekers hebben in overleg met de opdrachtgever dit ook gedaan in het onderzoek, zodat het duidelijk is dat het om een klein aantal gaat. Hierdoor kunnen de cijfers beter gelezen worden.

De onderzoekers hebben gebruik gemaakt van brontriangulatie, doordat zij data van meerdere type respondenten hebben verzameld en met elkaar vergeleken. Daarnaast zijn er meerdere bronnen vanuit de literatuur gebruikt. Er is methodische triangulatie uitgevoerd door middel van het gebruiken van verschillende methodes, zoals een enquête, interviews en dossieronderzoek. Tevens is er gebruik gemaakt van onderzoektriangulatie doordat de onderzoekers eerst apart van elkaar geanalyseerd hebben. Hierna hebben de onderzoekers de analyse vergeleken met elkaar. Daarnaast hebben de onderzoekers de analyse doorgenomen met betrokkenen uit de organisatie. Volgens Van der Donk en Van Lanen (2019) is de gedachte achter triangulatie dat je een rijker beeld krijgt van de beroepspraktijk als je gebruikmaakt van data uit verschillende bronnen, je deze data op verschillende manieren verzamelt en je deze data laat verzamelen en analyseren door verschillende mensen.

Januari

De onderzoekers hebben in januari de beoordeling van de opdrachtgever gekregen en de gekregen feedback verwerkt. De onderzoekers zullen daarnaast in januari nog een eindpresentatie geven aan het team en aan de vakgroep pleegzorg over de uitkomsten van het onderzoek. Het is de onderzoekers niet gelukt om dit voor de inleverdatum te doen, gezien de volle planningen van de medewerkers voor de kerstvakantie.

Samenwerking en creatief handelen

De onderzoekers hebben tijdens het onderzoeksproces samengewerkt met de opdrachtgever van de organisatie. Er is op het begin elke twee weken een afspraak geweest en vanaf november is er elke week een afspraak geweest met de opdrachtgever. De onderzoekers namen op het begin de opdrachtgever niet in alle mails mee die zij verstuurden. Later zagen de onderzoekers in dat het handiger was om dit wel te doen, zodat de opdrachtgever gelijk meegenomen werd in plaats van dat de onderzoekers achteraf in een afspraak gingen vertellen wat zij allemaal gedaan hadden. Tevens dachten de

onderzoekers aan het begin van het onderzoek te snel in oplossingen. Door feedback van de opdrachtgever hebben de onderzoekers tijdens de gesprekken nog aandachtiger geluisterd en geprobeerd om niet gelijk in oplossingen te denken. Verder hebben de onderzoekers samengewerkt met andere relevante betrokkenen binnen de organisatie. Zij hebben bijvoorbeeld samen de analyses en de aanbevelingen besproken. Verder hebben de onderzoekers samengewerkt met team Foodvalley. De onderzoekers hebben hen op de hoogte gehouden via de mail en tussendoor wanneer zij op kantoor waren.

Er is in het onderzoek gebruik gemaakt van verschillende creatieve werkvormen, zoals interviews, een enquête, een ervaringsverhaal en in de analyse is gebruik gemaakt van verschillende tabellen. Tevens hebben de onderzoekers bij de enquête gebruik gemaakt van een creatieve vorm van werven van enquêtes, namelijk het geven van een beloning. De onderzoekers kregen hierdoor snel een respons.

Literatuurlijst

- Aartsen, Y., Haans, G., & Klein Entink, M. (2021). *Opgroeien in twee families*. Uitgeverij SWP.
- Andersson Elfers Felix. (2020, 15 december). *Stelsel in groei: Een onderzoek naar financiële tekorten in de jeugdzorg*. Geraadpleegd op 27 september 2022, van <https://www.aef.nl/storage/images/Stelsel-in-groei-een-onderzoek-naar-financiële-tekorten-in-de-jeugdzorg.pdf>
- Bakker, R. (2022, april 29). *Jeugdhulp 2021*. Geraadpleegd op 12 september 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2022/jeugdhulp-2021?onepage=true#c-1--Jongeren-met-jeugdhulp>
- Bartelink, C. & Verheijden, E. (2015). *Wat werkt bij het versterken van het sociale netwerk van gezinnen?*. Nederlands Jeugdinstituut.
- Bartelink, C. (2011, december). *Uithuisplaatsing: Wat werkt?* Nederlands jeugdinstituut. Geraadpleegd op 5 oktober 2022, van https://www.researchgate.net/profile/Cora-Bartelink/publication/265145883_Uithuisplaatsing_wat_werkt/links/54d9e1950cf2970e4e7d0330/Uithuisplaatsing-wat-werkt.pdf
- Bradshaw, P. (2008). *Growing Up In Scotland Study Use of Informal Support By Families With Young Children*. Scottish Government Social Research. Geraadpleegd op 7 december 2022, van <https://era.ed.ac.uk/bitstream/handle/1842/3003/0057668.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Breg, A., Albrecht, G., De Baat, M., De Lange, M., & Daamen, W. (2020, oktober). *Pleegzorg begeleiden is een vak! De landelijke methodiekhandleiding voor professionals werkzaam binnen de pleegzorg*. Geraadpleegd op 8 december 2022, van <https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-07/Methodiekhandleiding-Pleegzorg-begeleiden-is-een-vak.pdf>
- Bruning, M., van der Zon, K., Alink, L., & van der Asdonk, S. (2022, februari 9). *Uithuisplaatsingen*. Geraadpleegd op 20 november 2022, van <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2022Z08741&did=2022D17674>
- Buurtgezinnen.nl. (2020, april). *Extern effect onderzoek*. Geraadpleegd op 2 oktober 2022, van <https://www.buurtgezinnen.nl/wp-content/uploads/2020/04/Factsheet-Extern-Effectonderzoek.pdf>

- De Baat, M., & De Lange, M. (2013). *Pleegzorgbegeleiding*. Geraadpleegd op 20 september 2022, van https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-06/Modulebeschrijving_pleegzorgbegeleiding.pdf
- Combinatie Jeugdzorg. (z.d.). *Pleegouder worden*. [Illustratie]. In publieke domein. Geraadpleegd op 8 januari 2023, van <https://www.combinatiejeugdzorg.nl/pleegouder-worden/>
- Ecorys (2021, 12 november). *Onderzoek inzicht in pleegzorgtarieven*. Geraadpleegd op 27 september 2022, van <https://open.overheid.nl/repository/ronl-e0be406b-2238-46a6-9449-f6e685b05126/1/pdf/onderzoek-inzicht-in-pleegzorgtarieven.pdf>
- Elker jeugdhulp & onderwijs. (z.d.). *Belangrijke pleegzorgorganisaties*. Elker. Geraadpleegd op 2 oktober 2022, van <https://www.elker.nl/pleegzorg/ik-ben-pleegouder/pleegzorgorganisaties/>
- Entrea lindenhou (2019, april). *Wat is pleegzorg?* [Folder]
- Entrea lindenhou (2020, 30 september). *Home*. entrea lindenhou. Geraadpleegd op 3 oktober 2022, van <https://www.entrealindenhou.nl/>
- Entrea lindenhou (2021a). *Hulpverleningsvisie entrea lindenhou*. Geraadpleegd op 5 september 2022, van <https://www.entrealindenhou.nl/assets/uploads/Hulpverleningsvisie-entrea-lindenhou.pdf>
- Entrea lindenhou (2021b, december). [Illustratie]. Geraadpleegd op 5 september 2022, van <https://www.entrealindenhou.nl/assets/uploads/Documenten/Organogram-entrea-lindenhou-2021.pdf>
- Free infographic maker [webapplicatie]. (z.d.). Canva. Geraadpleegd op 5 oktober 2022, van <https://www.canva.com/>
- Graas, D., Lieben, E., & Roelofs, D. (2017, augustus). *Verbind sociale netwerken van pleegkinderen*. Geraadpleegd op 20 oktober 2022, van <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s12449-017-0059-5.pdf>
- Maaskant, A., & Reinders, A. (2010). *De zorg voor pleegkinderen*. Bohn Stafleu van Loghum. Geraadpleegd op 20 oktober 2022, van 978-90-313-7981-1.pdf (springer.com)
- Marx, G. (2019, januari). *Samenwerking tussen ouders en pleegouders: Inzichten en aanbevelingen*. entrea lindenhou. Geraadpleegd op 18 oktober 2022, van [whitepaper-onderzoek-samenwerking-ouders-pleegouders.pdf](https://www.entrealindenhou.nl/assets/uploads/whitepaper-onderzoek-samenwerking-ouders-pleegouders.pdf) (entrealindenhou.nl)
- Migchelbrink, F., (2016, maart). *Handboek praktijkgericht onderzoek: Zorg, welzijn, wonen en werken*. Uitgeverij SWP: Amsterdam.

- Nederlands jeugdinstituut. (2020, 15 juli). *Behoeftte aan deeltijdpleegzorg neemt toe*. Geraadpleegd op 27 september 2022, van <https://www.nji.nl/nieuws/behoeftte-aan-deeltijdpleegzorg-neemt-toe>
- Nederlands jeugdinstituut. (2021, december 7). *Cijfers over jeugd in het algemeen*. Geraadpleegd op 20 september 2022, van <https://www.nji.nl/cijfers/jeugd-algemeen>
- Nederlands jeugdinstituut. (z.d.-a). *Cijfers over pleegzorg*. Geraadpleegd op 23 december 2022, van <https://www.nji.nl/cijfers/pleegzorg>
- Nederlands jeugdinstituut. (z.d.-b). *Uithuisplaatsing, hoe zit het?* Geraadpleegd op 29 september 2022, van <https://www.nji.nl/uithuisplaatsing/hoe-zit-het>
- Nederlands jeugdinstituut. (z.d.-c). *Wet- en regelgeving bij pleegzorg*. Geraadpleegd op 27 september 2022, van <https://www.nji.nl/pleegzorg/wet-en-regelgeving>
- Pleegzorg Nederland. (2021, juni). *Factsheet pleegzorg 2021*. geraadpleegd op 27 september 2022, van <https://www.jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2022/06/Factsheet-Pleegzorg-2021-DEF.pdf>
- Pleegzorg.nl. (2021a, maart). *Gedrag en gedragsproblemen*. Geraadpleegd op 12 september 2022, van <https://www.pleegzorg.nl/bibliotheek/21-gedrag-van-je-pleegkind/117-gedrag-en-gedragsproblemen>
- Pleegzorg.nl. (2021b, mei 14). *Rechten tegenover ouders*. Geraadpleegd op 12 september 2022, van [Rechten tegenover ouders | Pleegzorg.nl](#)
- Pleegzorg.nl. (2021c, december 2). *Rechten van pleegouders*. Geraadpleegd op 12 september 2022, van <https://www.pleegzorg.nl/bibliotheek/47-rechten-en-plichten-van-pleegouders/564-rechten-van-pleegouders>
- Pleegzorg.nl. (2022a, augustus 5). *Rechten van het pleegkind*. Geraadpleegd op 12 september 2022, van <https://www.pleegzorg.nl/bibliotheek/6-rechten-van-een-pleegkind/97-rechten-van-het-pleegkind>
- Pleegzorg.nl. (2022b, maart 24). *Vormen van pleegzorg*. Geraadpleegd op 5 september 2022, van <https://www.pleegzorg.nl/bibliotheek/31-kennismaken-met-pleegzorg/1-wat-is-pleegzorg/34-vormen-van-pleegzorg>
- Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. (2022, april-a). *Besluitvorming*. Geraadpleegd op 5 december 2022, van <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/uithuisplaatsing/besluitvorming/besluitvorming/>

- Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. (2022, april-b). *Voorkomen uithuisplaatsing*. Geraadpleegd op 5 december 2022, van <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/uithuisplaatsing/voorkomen-van-uithuisplaatsing/voorkomen-van-uithuisplaatsing/>
- Van 't Veer, J., Wouters, E., Veeger, E., & Van der Lugt, R. (2021). *Ontwerpen voor zorg en welzijn*. Couthino uitgeverij.
- Van Biene, M., Basten, F., Van Erp, M., Satink, T., Meesters, J., Van Hoof, P., Joosten, H., Van der Hulst, H., Lenkhoff, M., & Lips, K. (2007). *De standaardvraag voorbij: Narratief onderzoek naar vraagpatronen*. Geraadpleegd op 3 oktober 2022, van https://repository.han.nl/han/bitstream/handle/20.500.12470/649/De_standaardvraag_voorbij.pdf?sequence=1
- Van den Berg, R., Van der Gun, T., Kierczak, M., Van der Kooij, A., & Wulp, I. (2005, maart). *Alle ouders hebben vragen! Onderzoek naar bereik en behoefte aan opvoedingsondersteuning van specifieke groepen ouders*. JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding, Gouda. Geraadpleegd op 7 december 2022, van <https://adoc.pub/queue/alle-ouders-hebben-vragen.html>
- Van den Bergh, P.M., & Weterings, A.M. (2010). *Pleegzorg in perspectief: Ontwikkelingen in theorie en praktijk*. Koninklijke Van Gorcum.
- Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2019). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Uitgeverij Coutinho.
- Van weert, C., & Zeijl, E. (2008). *Jaarrapport 2008 Landelijke Jeugdmonitor*. Centraal Bureau voor de Statistiek. Geraadpleegd op 7 december 2022, van https://jeugdmonitor.cbs.nl/sites/default/files/2018-04/Jeuugdmonitor_Jaarrapport_2008WEB.pdf
- Vanderfaeillie, J., Van Holen, F., & Vanschoonlandt, F. (2012). *Op weg met pleegzorg: Kansen en risico's*. Acco.
- Veerman, J.W., Kroes, G., De Meyer, R.E., Nguyen, L.M. & Vermulst, A.A. (2014). *Opvoedingsbelasting in kaart gebracht. Een kennismaking met de Opvoedingsbelastingvragenlijst (OBVL)*. JGZ Tijdschrift voor jeugdgezondheidszorg. Geraadpleegd op 26 oktober 2022, van <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s12452-014-0016-0.pdf>
- Verenigde Naties. (2010, februari). *Richtlijnen voor alternatieve zorg voor kinderen*. Geraadpleegd op 5 december 2022, van

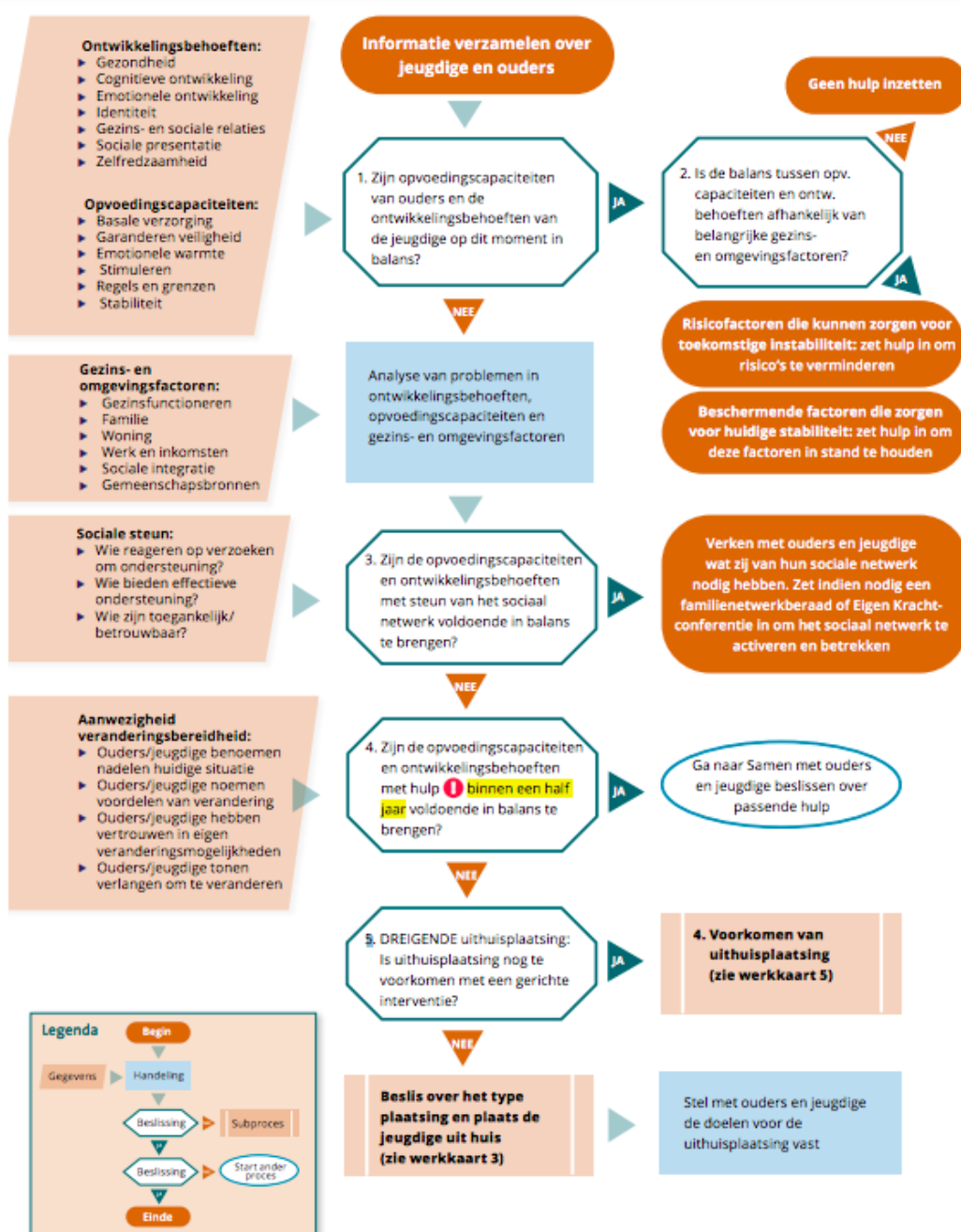
https://www.bettercarenetwork.nl/content/17382/download/clnt/34569_Microsoft_Word_-_VWS102919NL_2_.pdf

Vinkers, A. (2022, 17 december). Stressklachten. *De Volkskrant*, p.23.

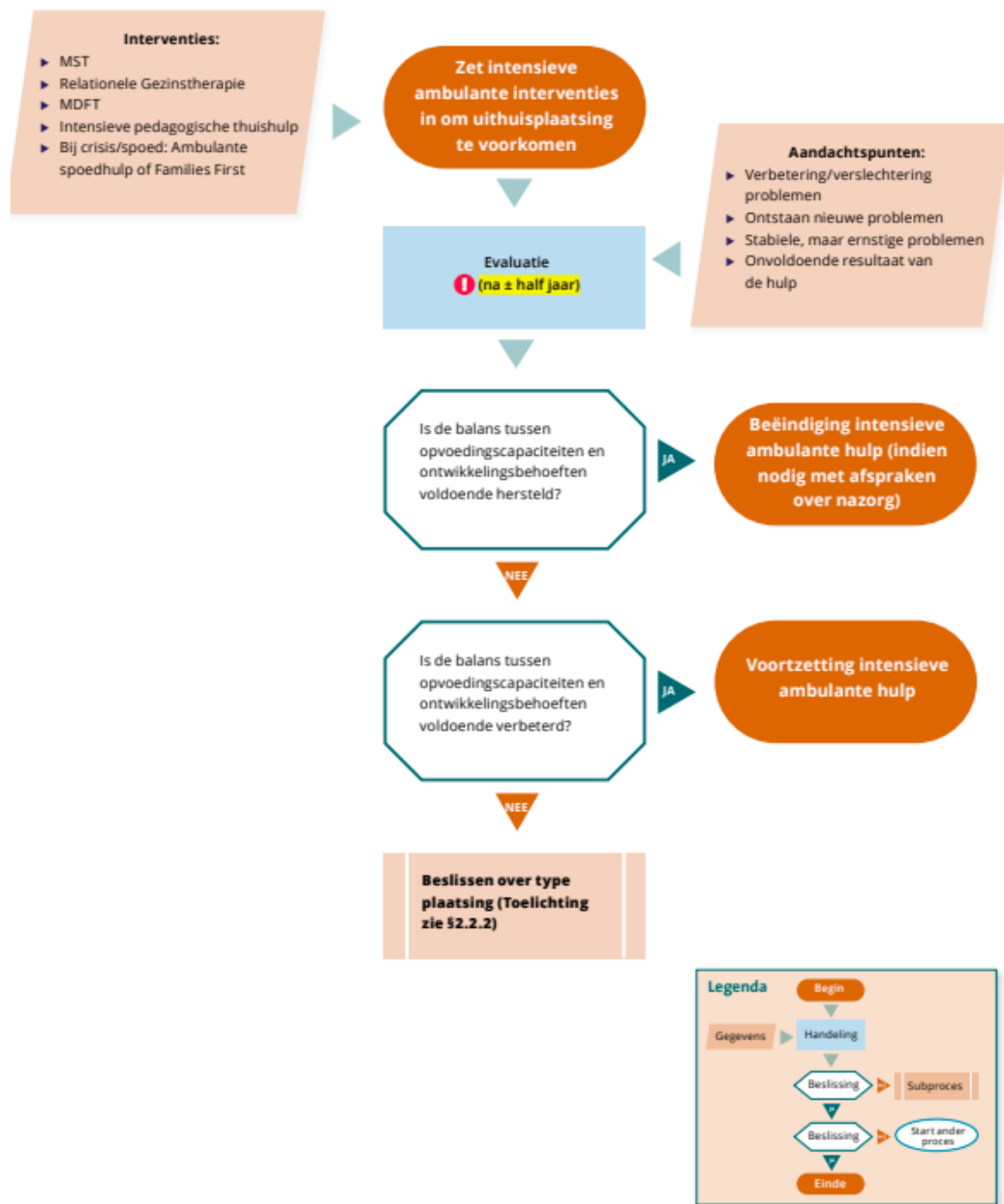
VNG. (z.d.). *Pleegzorg*. Geraadpleegd op 27 september 2022, van <https://vng.nl/artikelen/pleegzorg>

Weber, A., & Doelen, A. (2018). *Organiseren en managen*. Noordhoff uitgevers.

Bijlage 1. Vijf kernoordelen beslissen uithuisplaatsing

Bijlage 2. Traject voorkomen uithuisplaatsing

Bijlage 3. Specifieke tijdlijn

Week	Wat
Week 35	• 31 augustus: Kickoff praktijkverbetering • 1 september: Eerste afspraak met opdrachtgever
Week 36	• 8 september: Tweede afspraak met opdrachtgever • Inlezen in vraagverheldering • Opstart van plan van aanpak
Week 37	• 15 september: Derde afspraak met opdrachtgever • Inlezen in vraagverheldering • 16 september: Coach les op school • werken aan het plan van aanpak
Week 38	• 19 september: Gesprek met bestuurder van entrea lindenhout • 19 september: Gesprek met medewerker van het ondersteuningsteam pleegzorg entrea lindenhout • 20 september: Werkplaats op school • 21 september: Follow up kick-off praktijkverbetering • 22 september: Vierde afspraak met opdrachtgever • werken aan het plan van aanpak
Week 39	• 26 september: Gedragscode training entrea lindenhout • 27 september: Informatie college over theorie zoeken • 29 september: vijfde afspraak met opdrachtgever • Werken aan het plan van aanpak • 30 september: school, feedback geven op plan van aanpak van klasgenoten.
Week 40	• 3 oktober: plan van aanpak doorsturen naar opdrachtgever • 4 oktober: werkplaats op school en APA-cursus • 5 oktober: plan van aanpak bespreken met opdrachtgever • Feedback plan van aanpak verwerken
Week 41	• <u>10 oktober: plan van aanpak inleveren op school</u> • Theorie zoeken over het onderwerp • Dossieronderzoek • 14 oktober: coach les op school, feedback bespreken
Week 42	• Feedback verwerken van beoordelaar school • Dossieronderzoek • Theorie zoeken over onderwerp
Week 43	• 25 oktober: zesde afspraak met opdrachtgever • 26 oktober: afspraak met studiecetra HAN over theorie zoeken • Dossieronderzoek • Theorie zoeken over onderwerp • Gesprekken inplannen
Week 44	• 2 november: pleegzorg expositie gemeente Nijmegen • Dossieronderzoek • 4 november: coach les op school
Week 45	• 9 november: zevende afspraak opdrachtgever

	• Analyse van dossieronderzoek maken • Gesprekken voorbereiden • Interview vragenlijsten opstellen • 11 november: coach les op school
Week 46	• 15 november: werkplaats op school • 15 november: gesprek met deeltijdpleegouder en tevens lid van de pleegouderraad entrea lindenhout. • 16 november: gesprek met gemeente Nijmegen • Interview gemeente Nijmegen uitwerken
Week 47	• 22 november: coach les op school • 23 november: achtste afspraak opdrachtgever • 24 november: interview oud cliënt
Week 48	• 30 november: interview jeugdzorgwerker pleegzorg • 1 december: negende afspraak opdrachtgever
Week 49	• 6 december: interview jeugdzorgwerker pleegzorg • 7 december: interview pleegmoeder • 8 december: tiende afspraak opdrachtgever
Week 50	• 13 december: werkplaats op school • 14 december: elfde afspraak opdrachtgever
Week 51	• 20 december: coaching op school • 21 december: conclusie en aanbevelingen bespreken • 21 december: twaalfde afspraak opdrachtgever
Week 52	• Spellingscheck • Opmaak portofolio • Transcriptenboek af
Week 1	• 6 januari: Feedback bespreken opdrachtgever
Week 2	• <u>9 januari: Portofolio inleveren</u> • <u>12 januari: reflectie inleveren</u>